

คำอธิบาย
ประมวลกฎหมายอาญา

พร้อมด้วย

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา

พ.ศ. ๒๔๗๗

โดย

พลตำรวจตรี พัฒน์ นิลวัฒนานนท์

เนติบัณฑิต

คณบดีโรงเรียนนายร้อยตำรวจ รุ่น พ.ศ. ๒๔๖๘

พิมพ์แจกเป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ

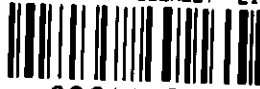
คุณแม่สาย กุลละวณิชย์

ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม

๓๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๘

อส
ส655ค
ฉ.2

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961116526

๐๓. 16

วันที่ 25/11/๖๖ 37
เลขทะเบียน 06๖๖.๓.๒
เลขหมู่ ๐๓
๖6 55๓

๕๗

คำอธิบาย

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

ประมวลกฎหมายอาญา

พร้อมด้วย

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา

พ.ศ. ๒๔๙๙

โดย

พลตำรวจตรี พัฒน์ นิลพัฒนานนท์

เนติบัณฑิต

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สอนโดย วิชาเรียนที่ ๑๑

คณะกรรมการรื้อยตำรวจ วันที่ พ.ศ. ๒๔๖๖

พิมพ์แจกเป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ

คุณแม่สาย กุลละวณิชย์

ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม

๓๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๗

คำปรารภ

เมื่อคุณพ่อปลื้ม กุลละวณิชย์ ถึงแก่กรรม พวกเรานักเรียนนายร้อย ตำรวจรุ่น พ.ศ. ๒๔๖๘ ได้มีส่วนร่วมในงานฌาปนกิจกันตามโอกาส บัดนี้คุณแม่ สาย กุลละวณิชย์ มาถึงแก่กรรมลงอีก พวกเรายังไม่ห่างจากจิตใจที่จะมีส่วนร่วมในงานฌาปนกิจศพ จึงได้ร่วมกันจัดพิมพ์หนังสือที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ เพื่อสมทบกับเจ้าภาพ สำหรับเป็นอนุสรณ์แก่ท่านที่มาร่วมในงานฌาปนกิจ หนังสือที่อยู่ในมือของท่านนี้เกิดขึ้นจากจิตใจดังกล่าว

จริงอยู่ พวกเรานักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่น พ.ศ. ๒๔๖๘ ได้เคยมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมหน้าศพมาแล้ว แต่โดยที่มาปรารภกันว่า นอกจากคุณแม่สาย กุลละวณิชย์ เป็นมารดาของ พล.ต.ท. พิชัย กุลละวณิชย์ เพื่อนักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นแล้ว ในส่วนของคุณแม่สาย กุลละวณิชย์ เองก็นับเป็นปูชนียบุคคลได้เป็นอย่างดีอยู่ด้วย คือว่าโดยวัยก็ยืนยาวมาถึง ๘๘ ปี ทางพุทธศาสนาจัดว่าเป็นวัยที่พึงเคารพนับถือ โดยถือว่าเป็นผู้มั่งมีวุฒิ แต่หาเพียงเท่านั้นไม่ แม้เพียงที่ปรากฏอยู่ในประวัติย่อๆ ที่ได้นำมาพิมพ์รวมไว้ในหนังสือนี้ด้วยแล้วนั้น แสดงให้เห็นว่าประกอบไปด้วยคุณธรรมสูง ถือว่าเป็นผู้มั่งมีหรือคุณธรรมที่ควรแก่การเคารพนับถืออีกส่วนหนึ่งด้วย จึงทำให้พวกเราเพิ่มศรัทธาที่จะมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมเป็นฝ่ายเจ้าภาพยิ่งขึ้น

ขอให้ดวงวิญญาณของคุณแม่สาย กุลละวณิชย์ ผู้ล่วงลับไปแล้ว พึ่งไปสู่สุคติภพและเสวยสันติสุขอยู่ในสัมปรายภพนั้น ชั่วกาลนาน เทอญ.

คณะนักเรียนนายร้อยตำรวจรุ่น พ.ศ. ๒๔๖๘

คุณแม่สาย กุลละวณิชย์

ชาตนะ ๒๒ มี.ค. ๒๔๑๕

มรณะ ๒๘ ก.ค. ๒๕๐๗

เกียรติประวัติของคุณแม่ลาย กุลละวณิชย์

แม่กับลูกมีความรักผูกพันกันอย่างไร คนที่เคยเป็นแม่เป็นลูกทราบกันดีทุกคน
ถ้ายังเห็นแม่ทั้งลูกในขณะเดียวกันด้วยแล้ว ยิ่งทราบชัดยิ่งขึ้น

โดยปกติแล้วแม่รักและห่วงลูกมาก แม่ยอมอดอดอยาก ยอมลำบากตรากตรำ
ยอมเสียสละทุกอย่างเพื่อลูก สักทีลูกจะนำสิ่งใดมาเปรียบเทียบกับและพรรณนาให้หมดสิ้นได้
คนแต่ก่อนได้ทราบถึงคุณสมบัติของมารดาบิดาเป็นอย่างดีแล้ว จึงได้สรรเสริญคุณมารดา
บิดาไว้เป็นอันมาก เช่นพรรณนาคุณไว้ด้วยบทกลอนแต่โบราณกาลว่า

ข้าฯ ขอประณมกร	ไหว้มารดรและบิดา
เลียงลูกเฝ้ารักษา	แต่ตลอดมาจึงเป็นคน
แสนยากลำบากกาย	ไปก็คิดหน่ายลำบากตน
ดวงจิตคิดกังวล	อยู่ด้วยลูกทุกเวลา
ยามกินขืนลูกร้อง	แม่จำต้องวิ่งมาหา
ยามนอนไม่เต็มตา	พอลูกร้องก็ต้องดู
กลัวเลือดยุ้งไรหมัด	จะกวนกัตรีบอุ้มชู
อดกินอดนอนสู	ทนลำบากหนักไม่เบา
พ่อแม่คุณมากนัก	พระคุณหนักยิ่งภูเข
แผ่นดินสมุทรเอา	มาเทียบเข้าไม่เทียบทัน
สุดแสนจะแทนคุณ	แม้บ่มบุญใหญ่อนันต์
เว้นไว้แต่เรียนธรรม	นำแนะนำสอนพ่ออ่อนคุณ
สอนธรรมที่จริงให้	อนิจไชรัไว้เป็นทุน
แล้วจึงแสดงคุณ	ให้เห็นจริงสิ่งธรรมดา
นั่นแหละจึงนับได้	ว่าชดใช้ซึ่งคุณา
แทนข้าวและวัตถุ	อีกน่านมที่กลั่นกิน
แทนคุณประการอื่น	ร้อยพันหมื่นเป็นอาจิม
อย่างไรหนก็ไปสิ้น	คุณท่านนั้นอนันต์เอ๋ย

แม่ของลูกก็เป็นเหมือนดั่งแม่ของท่านทั้งหลายเช่นกัน ลูก ๆ ทุกคนประจักษ์อยู่
 แก่ตาและแก่ใจดีแล้วว่า แม่ต้องลำบากตรากตรำและเหน็ดเหนื่อยเพียงใด ในการที่ต้อง
 เลี้ยงลูกถึง ๘ คนของแม่มาโดยไม่หายหกลดกลิ่น จนมีครอบครัวเป็นหลักฐานกันทุกคน แม่
 จึงหมดภาระ แม่มีประวัติย่อ ๆ ดังนี้ คือ —

แม่เป็นลูกคนแรกของนายดิษฐ์ นางเอียง เรืองสวัสดิ์ เกิดที่บ้านตำบลลาดขวาง
 อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๓๘ มีน้อง
 ๖ คน เวลานางยังมีชีวิตอยู่เพียง ๓ คน คือ

๑. นายอัน เรืองสวัสดิ์
๒. นางบัว เข้มทอง
๓. นางสาวใจ กุลละวณิชย์

แม่ได้ทำการสมรสกับนายปลื้ม กุลละวณิชย์ มีบุตร ธิดา รวม ๘ คน และยังมี
 ชีวิตอยู่ถึง ๘ คน คือ —

๑. นายเจิม กุลละวณิชย์
๒. นางเจียน ประดิษฐ์พงษ์
๓. พระพุทธิรังสี (เจียม กุลละวณิชย์)
๔. พล.ต.ท. พิชัย กุลละวณิชย์
๕. นายจวน กุลละวณิชย์
๖. นางจันทร์ แก้วพิทักษ์
๗. น.อ. จอม กุลละวณิชย์
๘. นายเจริญฤทธิ กุลละวณิชย์

แม่กับพ่อได้ร่วมประกอบการอาชีพตามบรรพบุรุษด้วยความสุจริตขยันหมั่นเพียร
 ยิ่ง จนมีหลักฐานเป็นที่เคารพนับถือแก่คนในหมู่บ้านนั้น พร้อมทั้งอุดหนุนส่งเสียลูกชาย
 ทั้ง ๖ คน ให้ได้ศึกษาเล่าเรียน มีวิชาอาชีพเป็นหลักฐานทุกคน แม่จึงได้หมดภาระและได้

มีเวลาพักผ่อนหาความสงบสุขด้วยการรักษาอุโบสถศีลเป็นประจำ ทุกวันพระแม่จะต้อง
 นั่งชาวหม่นขาวไปวัดรักษาอุโบสถ ฟังพระธรรมเทศนา นอนค้างที่วัด แม้ว่าแม่จะมีอายุ
 ๘๐ ปีเศษแล้วก็ตาม ลูก ๆ เป็นห่วงว่าแม่อายุมากแล้ว ยังต้องมาอดอาหารในการรักษาศีล
 จะทำให้สุขภาพไม่ดี ก็พากันอ่อนวอนให้รักษาแต่เพียงศีลห้า แต่แม่ก็ไม่ยอม คงปฏิบัติ
 เป็นประจำตลอดมา จนถึงวันที่เข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาล ไม่สามารถจะไปรักษาศีลที่วัด
 ได้ ก็ยังอดส่ำที่เบ็ดตัวอยู่แล้วนั่งพนมมือฟังพระธรรมเทศนาทางวิทยุจนจบ

นอกจากแม่จะหาความสุขจากการเข้าวัดรักษาศีลแล้ว แม่ยังมีความสุขด้วยการ
 ชอบบำเพ็ญทานการกุศลสร้างถาวรวัตถุไว้ในพระศาสนาโดยทั่ว ๆ ไปตามกำลังศรัทธา ได้
 ด้งทุนมูลนิธิ "ปลิมส่าย กุลละวณิชย์" ไว้ที่โรงพยาบาลสงฆ์ ๓๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาท)
 เพื่อบำรุงพระภิกษุสามเณรผู้อาพาธ และตั้งไว้ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ๓,๐๐๐ บาท (สามพัน
 บาท) ให้เป็นทุนแก่เด็กยากจนแต่เรียนดี สร้างเครื่องใช้ประจำห้องคนไข้พิเศษ ห้อง
 "ปลิมส่าย กุลละวณิชย์" ที่โรงพยาบาลตำรวจ ๒๐,๐๐๐ บาท (สองหมื่นบาท)
 บริจาคตู้เย็นเนื้อเล็กโทรทัศน์ขนาด ๘ นิ้ว สำหรับเก็บเลือดเพื่อบริการผู้ขาดเลือด และเตียง
 คนไข้พิเศษ ๓ เตียง ให้กับโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช

แม้มีใจคอโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่คนไม่เลือกหน้า ไม่ว่าจะเป็ญาติ
 พี่น้องหรือผู้หนึ่งผู้ใดมีทุกข์ร้อนมาพึ่งพาอาศัย แม่จะช่วยอย่างเต็มอกเต็มใจทุกคราวไป
 เวลาหน้าร้อนทุก ๆ ปี ชาวจังหวัดฉะเชิงเทราจะอดค่าน้ำกินน้ำใช้กันเป็นล้นหลาม บ้านแม่
 อยู่ชนบทนอกเมืองออกมา ต้องสร้างที่เก็บน้ำไว้รับประทาน และขุดคูน้ำไว้ใช้อย่างพอเพียง
 สำหรับแม่ใช้และสำหรับชาวบ้านหมู่บ้านใกล้เคียงใช้ด้วย ชาวบ้านจะต้อนสัตว์พาหนะมาพัก
 ค้างอุทยานาของแม่ เพื่ออาศัยน้ำจืดในคูน้ำรอบ ๆ บ้านของแม่ให้สัตว์พาหนะดื่ม บางมี
 แล้งจัดน้ำจวนจะแห้ง คนในบ้านแม่พากันเป็นทุกข์ว่าจะไม่มีน้ำใช้ถ้าปล่อยให้คนภายนอก
 ยังคงใช้กันอยู่ แต่แม่ก็พูดว่าปล่อยให้เขาใช้ต่อไปเถอะ อดก็อดด้วยกัน แต่เดชะบุญกุศลที่
 ยังไม่ถึงกับจะอดน้ำ ก็พอลืมฝนตกลงมาช่วยไว้ทุกปี และก็เพราะเรื่องความมีใจเมตตา

ส่งสารเพื่อนมนุษย์ของแมนเอง ทำให้หญิงผู้นั้นโดยดบังเป็นเทพี โดยนำลูกเพ็งคลอดได้ ๓ วัน มาวางทิ้งไว้หน้าบ้านแม่ แม่ออกมาไล่บาตรหน้าบ้านทุกเช้าพบเช้าจึงเก็บเอาไปเลี้ยงแม่เลี้ยงดูของแม่เองตลอดมา โดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยและเบอหน่ายเลย ทั้งๆ ที่แม่ก็มีอายุชรามากแล้ว

นอกจากนั้น เมื่อคราวสงครามโลกครั้งที่สอง บ้านแม่เป็นที่พักของผู้อพยพลบภัยของลูกหลานและพรรคพวกเพื่อนฝูงของลูกๆ อยู่รวมกัน ๕-๖ ครอบครัว คนประมาณ ๕๐-๖๐ คน แม่ไม่ได้มีความรังเกียจเลย ไม่เคยดูว่าเด็ก ๆ ที่ทำเสียงอึกทักครึกโครม ไม่เคยกีดกันหวงแหนข้าวของเครื่องใช้ แม่จะบอกอนุญาตให้เสมอ แม่ให้ความอบอุ่นเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรแก่ผู้ท้ออาศัยพักพิงกันทั่วหน้า

เมื่อลูกของแม่เติบโตเริ่มมีอาชีพเป็นหลักฐานกันทุกคนแล้ว จึงได้มีความคิดเห็นร่วมกันว่า ควรจะแสดงออกซึ่งความกตัญญูทดแทนแก่พ่อ — แม่บังเกิดเกล้าบ้าง แม่แต่เพียงส่วนน้อยก็ยินดี จึงได้ริเริ่มจัดงานประจำปีฉลองอายุของพ่อแม่กันชนทุกปีในเดือนเมษายน วันงานลูกหลานซึ่งแยกย้ายไปอยู่ในที่ต่าง ๆ จะมาพร้อมกันทำบุญเลี้ยงพระรดน้ำอวยพรแม่ และหาผู้ทักขัตสันและต้องการอุปสมบทมาจัดการอุปสมบทเป็นพระและเณรให้ทุกปี บางปีมีมาให้บวชพร้อมสิบองค์ ลูกๆ ได้ปฏิบัติกันมาเช่นนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๒ เป็นต้นมา จนถึงเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งลูกๆ ทุกคนไม่ได้นึกฝันว่าจะเป็นการจัดงานให้แม่เป็นครั้งสุดท้ายแล้ว

ในการจัดงานให้แม่ทุกครั้ง ลูกๆ จะช่วยกันออกเงินเป็นทุนกองกลางทุกปี เหลือจากจ่ายไปในงานแล้วก็รวบรวมไว้ให้แม่ได้จับจ่ายใช้สอยแล้วแต่ใจของแม่ แต่แม่ไม่ยอมใช้จ่ายไปในเรื่องส่วนตัวเลย แม่จะเก็บไว้ทำบุญหมดตามศรัทธาที่แม่จะเห็นสมควร ดังได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว จนในปีสุดท้ายชีวิตของแม่ แม่เหมือนจะรู้ตัวว่าจะสิ้นอายุในปีนั้น แม่ได้ปรารภกับลูกจะอุทิศเงินสร้างห้องให้โรงพยาบาลสงฆ์ จังหวัดนครเข็งเทรา จำนวน ๓ ห้อง เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท (สามหมื่นบาท) และจะให้โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดชอีก ๓๐,๐๐๐ บาท (สามหมื่นบาท) เพื่อสร้างห้องคนไข้พิเศษ โดยให้ใช้ชื่อห้องว่า “ปลื้ม — สาย

กุลละวณิชย์” เหมือนที่โรงพยาบาลตำรวจเช่นกัน เพื่อเป็นที่ระลึกถึงพ่อซึ่งจากแม่ไปนานแล้วด้วย แต่แม่ก็ยังไม่ได้ส่งเงินไปให้ตั้งความปรารถนา แม่ก็มาสิ้นชีวิตไปเสียก่อน บัดนี้ลูกได้ปฏิบัติตามความปรารถนาของแม่ทุกประการแล้ว

ตามธรรมดาแม่เป็นคนแข็งแรง ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บประจำตัวที่ร้ายแรงอย่างใดเลย นอกจากการปวดเมื่อยและตาเริ่มมัวบ้างเล็กน้อย ได้ไปให้นายแพทย์ตรวจเมื่อประมาณ ๓ ปีมาแล้ว ปรากฏว่าแม่เป็นต้อกระจก แต่ก็ไม่มีการเจ็บปวดอย่างไร ดาก็ยังไม่เห็น เป็นแต่รู้สึกรำคาญที่เหมือนมีเส้นอะไรมาขวางตาอยู่ แม่ตรวจแล้วก็กลับบ้านรักษาโดยการล้างตา หยอดตา กาลล่วงมาถึงปี พ.ศ. ๒๕๐๗ นี้ ตาแม่เริ่มมัวมากขึ้น ช่างหนึ่งมองไม่เห็นเลย แต่อกข้างหนึ่งพอเห็นรางๆ มีญาติพี่น้องและชาวบ้านตำบลนั้นหลายคนเป็น อย่างแม่ เข้ามาตอกตาแล้วตาเห็นดีขึ้น ไปเยี่ยมแม่ไปเล่าให้แม่ฟัง แม่ก็ซักถามถึงการลอกตา ทราบว่าไม่เจ็บปวดอะไร ลอกแล้วไม่ควรรู้สึกกลับบ้านได้ แม่จึงเกิดกระตือรือร้นที่จะเข้ามากรุงเทพฯ เพื่อลอกตาบ้าง และเจาะจงมาว่าจะมาหาคุณหมอแดงที่ศิริราช เพราะเป็นเพื่อนกับลูกชายคนที่ ๓ และเป็นหมอดาคณเด็ยวที่แม่รู้จัก ต่อมาลูกคนที่ ๔ ไปเยี่ยมแม่เมื่อวันที่ ๓๓ ตุลาคม ๒๕๐๗ แม่จึงขอเข้ามากรุงเทพฯ ด้วย และเข้าพักที่โรงพยาบาลศิริราช ตั้งจกัษณ ๓ เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๐๗ โดยมีลูกคนที่สองติดตามไปอยู่ที่โรงพยาบาลด้วย พักอยู่ที่โรงพยาบาลจนถึงวันที่ ๒๗ ตุลาคม เวลาเช้า คุณหมอแดงและคุณหมออัมพร พร้อมด้วยหมอดนอมศักดิ์ กุลละวณิชย์ หลานย่าของแม่ ได้มานำแม่ไปทำการลอกต้ายังห้องผ่าตัด ลูกๆ ทุกคนของแม่ก็พักกันรออยู่ที่ห้องพักด้วยความกระวนกระวายใจ ช่วงเวลาไม่มากนัก แม่ก็ถูกนำกลับขึ้นมายังห้อง และสบายดีไม่มีอะไรนอกจากจะต้องนอนนิ่งๆ อยู่วันสองวันเท่านั้น ตอนบ่ายแม่ก็พูดถามถึงลูกหลานใครไปใครมาบ้าง จนบางครั้งพยาบาลที่เฝ้าอยู่ก็เฝ้าขอร้องไม่ให้พูดมากนัก

รุ่งเช้าวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๐๗ นายแพทย์มาเปิดตาดูที่ความสะอาดให้ ก็ยังซักถามสนทนากับแม่เป็นอย่างดี และแม่ยังเล่าให้ลูกฟังว่าเวลาทำไม่เจ็บเลย พอถึงเวลา ๓๐.๐๐ น. เศษ แม่ก็มีอาการไอเพียงครึ่งเดียวเท่านั้น ก็หลับตาคลอกพับไป ลูกสาว

ที่แม่อยู่ตกใจ จึงวิ่งออกมาตามพยาบาลที่วิ่งจะออกไปเมื่อคิดว่าเสร็จใจใหญ่เข้าไป
พยาบาลได้โทรศัพท์ตามหมอมานำกลับบ้าน ลูกหลานที่เริ่มทยอยกันมาเยี่ยมตามปกติ
ได้มาประสกับภาพอย่างนั้นเข้า ทุกคนตกใจที่สุด ไม่นึกไม่ฝันเลยว่าแม่จะเป็นไปอย่างนั้น

ทุกคนมาเยี่ยมแม่ด้วยความกระหึ่มข่มย่องว่า จะพบแม่ที่คอยสบายช่นกว่าเมื่อ
วานนี้แล้ว เหตุใดจึงมีอนเป็นไปอย่างนั้นเล่า ต่างก็ไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรกัน พวกนี้หน้าซัด
ใจสั้น ยืนออกันในห้องพัก นายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางหัวใจทุกท่านของโรงพยาบาลศิริราช
ได้กรุณาช่วยแม่กันเต็มความสามารถ ลูก ๆ รู้สึกเป็นพระคุณและขอขอบคุณทุกท่านด้วย
นายแพทย์ได้พยายามที่จะช่วยชีวิตแม่เอาไว้ถึง ๓ ชั่วโมง แต่แม่ก็ไม่ยอมตื่นขึ้นมาอีกแล้ว

แม่จากลูกไปด้วยอาการอันสงบกระทันหันเสียจนลูกไม่สามารถจะคุมสติเอาไว้ได้
ลูกก็ทราบดีแล้วว่าแม่มีอายุมากแล้ว วันหนึ่งแม่จะต้องจากลูกไป แต่ลูกก็ยังอยากให้แม่
อยู่ต่อไปอีก เพราะถึงแม่จะมีอายุถึง ๘๘ ปีแล้วก็ตาม แม่ก็ยังแข็งแรงไม่หลงเลย ความ
จำของแม่ยังดีเยี่ยม แม่จะเล่าเรื่องเก่าแก่ครั้งแม่ยังเด็ก และเรื่องลูกของแม่ทุกคนเมื่อยัง
เล็ก ๆ อยู่ได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ หูของแม่ยังฟังได้ถนัดชัดเจนเช่นคนหนุ่มสาวทั้งหลาย
แม่กำลังมีความสุขอยู่กับลูก ๘ คน หลาน ๒๓ คน และเหลน ๓๕ คนของแม่ ลูกไม่นึก
เลยว่าแม่จะจากลูกไปอย่างกระทันหันเช่นนี้ จึงทำให้ลูกเสียใจเป็นอย่างยิ่ง

แม่เป็นผู้ที่เกิดมาดี อยู่ในโลกก็อยู่ด้วยความดี และเวลาจากไปแม่ก็ไปอย่างดี
ร่างกายของแม่จากลูกไปแล้ว แต่ความดีของแม่ยังอยู่ที่ดวงใจของลูกทุกคน สัมกับคำที่
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า

“รูปิ ขีริติ มจจัน นามโคตติ น ขีริติ”

รูปร่างย่อยยับดับไป แต่ชื่อเสียงเกียรติคุณยังคงอยู่

แม่ชื่อเสียงเกียรติคุณของแม่จะไม่มี ความหมายสำหรับคนทั่ว ๆ ไปนัก เพราะแม่
มิใช่คนใหญ่โตทำชื่อเสียงอะไรให้ปรากฏ แต่ชื่อเสียง เกียรติคุณ และคุณความดีของ
แม่ มีความหมายยิ่งใหญ่สุดบงา ของลูก หลาน เหลน ญาติพี่น้องและผู้เคยได้ฟังพา
อาศัยแม่เป็นที่สุด ซึ่งลูกจะไม่ลืมเลย

๒

ลูก ๆ ขอกราบขอขอบคุณ “สมเด็จพระวันรัต” ที่ได้ประทานกรุณารับศพตั้งไว้
บำเพ็ญกุศลที่วัดพระเชตุพน และขอกราบขอขอบคุณเจ้าคุณ “พระเทพสุธี” ที่ได้กรุณา
จัดการศพ และตบแต่งสถานที่ตั้งศพให้อย่างสวยงาม และขอขอบคุณทุกๆ ท่านที่ได้
กรุณามาในงานบำเพ็ญกุศล และงานฌาปนกิจศพของแม่ในคราวนี้ หากมีสิ่งใดบกพร่อง
ขอประทานอภัยด้วย

ด้วยบุญกุศลที่แม่ได้ทำมา ประกอบด้วยการที่แม่ได้มีลูกชายได้อุปสมบทในพระ
พุทธศาสนาถึง ๖ คน และด้วยบุญกุศลใดๆ ที่ลูกได้กระทำมาแล้ว ขอให้กุศลทั้งหมดนั้น
จงเป็นอนุคามินิตตามสนองให้แม่ถึงซึ่งความสุขในสัมปรายภพ จงทุกประการ.

ลูกของแม่

หมายเหตุ เกียรติประวัติของคุณแม่สาย กุลละวณิชย์ นี้ ได้ขอจากเจ้าภาพมาลงเต็มรูป โดย
ไม่ได้ตัดเติมหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความแต่ประการใด ๆ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

ก.

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๗๗ ๑

มาตรา ๑ ชื่อพระราชบัญญัติ ๒

มาตรา ๒ วันใช้พระราชบัญญัติ ๒

มาตรา ๓ วันใช้ประมวลกฎหมายอาญา ๓

มาตรา ๔ วันยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญา ๓

มาตรา ๕ กำหนดอัตราโทษของความผิดทุกโทษ ๔

มาตรา ๖ เปลี่ยนการจำคุกแทนค่าปรับเป็นกักขังแทนค่าปรับ ๕

มาตรา ๗ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้
ในกรณีวิธีการเพื่อความปลอดภัย ๕

มาตรา ๘ ที่ใดอ้างถึงกฎหมายลักษณะอาญา หรืออ้างถึงบท-
บัญญัติแห่งกฎหมายลักษณะอาญา ให้ถือว่าอ้างถึง
ประมวลกฎหมายอาญา หรืออ้างถึงบทบัญญัติแห่ง
ประมวลกฎหมายอาญา ๖

ประมวลกฎหมายอาญา ๗

ภาค ๑ บทบัญญัติทั่วไป ๗

ลักษณะ ๑ บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป ๗

หมวด ๑ บทนิยาม ๗

มาตรา ๑ (๑) โดยทุจริต ๘

(๒) ทางสาธารณะ (มีคำอธิบายแนวใหม่ด้วย) ๘

(๓) สาธารณสถาน (มีคำอธิบายแนวใหม่ด้วย) ๘

	หน้า
(๔) เกษสถาน (มีคำอธิบายแนวใหม่ด้วย)	๕
(๕) อาวุธ (มีคำอธิบายแนวใหม่ด้วย)	๑๐
(๖) ใช้กำลังประทุษร้าย	๑๐
(๗) เอกสาร	๑๑
(๘) เอกสารราชการ	๑๑
(๙) เอกสารสิทธิ	๑๑
(๑๐) ลายมือชื่อ	๑๑
(๑๑) กลางคืน	๑๑
(๑๒) คุมขัง	๑๒
(๑๓) ค่าไถ่	๑๒
หมวด ๒ การใช้กฎหมายอาญา	๑๒
มาตรา ๒ ต้องรับโทษต่อเมื่อกฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด และได้กำหนดโทษไว้ด้วย	๑๒
มาตรา ๓ ให้ใช้กฎหมายส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด	๑๓
มาตรา ๔ ทำผิดในราชอาณาจักร	๑๔
มาตรา ๕ ถือว่าทำผิดในราชอาณาจักร	๑๕
มาตรา ๖ ร่วมทำผิดแม้นอกราชอาณาจักรก็ให้ถือเป็นทำผิด ในราชอาณาจักรด้วย	๑๕
มาตรา ๗ ทำผิดนอกราชอาณาจักรที่ต้องรับโทษ ในราชอาณาจักร	๑๖
มาตรา ๘ คนไทยทำผิดนอกราชอาณาจักรที่ต้องรับโทษ ในราชอาณาจักร	๑๖
มาตรา ๙ เจ้าพนักงานไทยทำผิดนอกราชอาณาจักร	๑๘

มาตรา ๑๐	ทำผิดนอกราชอาณาจักรที่ลงโทษในราชอาณาจักรไม่ได้	๑๘
มาตรา ๑๑	ทำผิดในราชอาณาจักรที่ไม่ต้องรับโทษอีก หรือรับโทษเล็กน้อย	๑๕
มาตรา ๑๒	การใช้กฎหมายแก่วิธีการเพื่อความปลอดภัย	๒๐
มาตรา ๑๓	ระงับการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย	๒๐
มาตรา ๑๔	เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของวิธีการเพื่อความ ปลอดภัย	๒๑
มาตรา ๑๕	เปลี่ยนโทษเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย	๒๒
มาตรา ๑๖	เพิกถอนหรืองดการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย	๒๓
มาตรา ๑๗	บทบัญญัติในภาค ๑ ใช้แก่ความผิดกฎหมาย อื่นด้วย	๒๓
หมวด ๓	โทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย	๒๔
ส่วนที่ ๑	โทษ	๒๔
มาตรา ๑๘	โทษมี ๕ สถาน	๒๔
มาตรา ๑๙	โทษประหารชีวิต	๒๗
มาตรา ๒๐	งดลงโทษปรับโดยลงแต่โทษจำคุกก็ได้	๒๗
มาตรา ๒๑	คำนวณเวลาจำคุก	๒๘
มาตรา ๒๒	หักวันที่ถูกคุมขังก่อนวันถูกพิพากษาให้ลงโทษ จำคุกออก	๒๘
มาตรา ๒๓	เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขัง	๒๕
มาตรา ๒๔	กำหนดสถานที่กักขัง	๒๕
มาตรา ๒๕	สิทธิและหน้าที่ผู้ถูกกักขัง	๓๐

	หน้า
มาตรา ๒๒ ผู้ถูกกักขังอาจกักขังที่อื่นและอาจดำเนินการ- อาชีพได้	๓๐
มาตรา ๒๓ เปลี่ยนโทษกักขังเป็นโทษจำคุก	๓๑
มาตรา ๒๔ โทษปรับต้องชำระเงินต่อศาล	๓๑
มาตรา ๒๕ ยึดทรัพย์สินหรือกักขังแทนโทษปรับ	๓๑
มาตรา ๓๐ อัตรากักขังแทนปรับ	๓๒
มาตรา ๓๑ ปรับผู้กระทำความผิดหลายคนให้ปรับเรียงตัวคน	๓๓
มาตรา ๓๒ ทรัพย์สิน	๓๓
มาตรา ๓๓ ทรัพย์สินที่ต้องริบ	๓๓
มาตรา ๓๔ ทรัพย์สินของผู้คนที่เจ้าของมิได้รู้เห็นด้วยริบไม่ได้	๓๔
มาตรา ๓๕ ทรัพย์สินที่ต้องริบให้ตกเป็นของแผ่นดิน	๓๕
มาตรา ๓๖ ทรัพย์สินที่ถูกริบผู้มีสิทธิขอคืนต้องขอภายใน ๑ ปี	๓๕
มาตรา ๓๗ ลำดับจัดการเมื่อไม่ส่งทรัพย์สินที่ถูกริบภายในเวลา ศาลกำหนด	๓๖
มาตรา ๓๘ โทษข่มขู่ระงับไปด้วยความตายของผู้กระทำความ ผิด	๓๖
ส่วนที่ ๒ วิธีการเพื่อความปลอดภัย	๓๗
มาตรา ๓๙ วิธีการเพื่อความปลอดภัยมี ๕ ประการ	๓๗
มาตรา ๔๐ กักกัน	๓๘
มาตรา ๔๑ ผู้ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัย	๓๘
มาตรา ๔๒ การคำนวณระยะเวลาในการกักกัน	๔๑
มาตรา ๔๓ การฟ้องขอให้กักกัน	๔๑
มาตรา ๔๔ การห้ามเข้าเขตกำหนด	๔๒
มาตรา ๔๕ ห้ามเข้าเขตเมื่อพ้นโทษตามคำพิพากษา	๔๒

มาตรา ๔๖	เรียกประกันทัณฑ์บน	๔๒
มาตรา ๔๗	กระทำผิดทัณฑ์บน	๔๓
มาตรา ๔๘	จิตบกพร่อง ไร้จิต จิตสิ้นเพื่อน	๔๓
มาตรา ๔๙	ห้ามเสพยาสิ่งให้โทษ ถ้าไม่เชื่อฟังมีสิทธิคุมไว้ในสถานพยาบาลได้	๔๔
มาตรา ๕๐	ห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง	๔๔
ส่วนที่ ๓	วิธีเพิ่มโทษ ลดโทษ และการรอกการลงโทษ	๔๕
มาตรา ๕๑	เพิ่มโทษมิให้เพิ่มถึงประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกเกินกว่า ๒๐ ปี	๔๕
มาตรา ๕๒	เกณฑ์ลดโทษประหารชีวิต	๔๕
มาตรา ๕๓	เกณฑ์ลดโทษจำคุกตลอดชีวิต	๔๕
มาตรา ๕๔	วิธีคำนวณเพิ่มหรือลดโทษ	๔๖
มาตรา ๕๕	จำคุกไม่เกิน ๓ เดือนจะลดหรือยกโทษจำคุกก็ได้	๔๖
มาตรา ๕๖	รอกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษและเงื่อนไข	๔๖
มาตรา ๕๗	เมื่อผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข	๔๘
มาตรา ๕๘	รวมโทษที่รอเมื่อมีการกระทำผิดขึ้นอีก	๔๘
หมวด ๔	ความรับผิดชอบในทางอาญา	๔๘
มาตรา ๕๙	เหตุที่ต้องรับผิดชอบในทางอาญา	๔๘
	กระทำโดยเจตนา	๕๐
	กระทำโดยประมาท	๕๐
	ความหมายของคำว่า “การกระทำ”	๕๑
มาตรา ๖๐	กระทำโดยพลาด	๕๑
มาตรา ๖๑	กระทำโดยสำคัญผิด	๕๑
มาตรา ๖๒	สำคัญผิดไปเชื่อเท็จจริง	๕๑

(๖)

สารบัญ

	หน้า	
มาตรา ๖๓	ผลที่ทำให้ต้องรับโทษหนัก	๕๒
มาตรา ๖๔	ไม่รู้กฎหมายอาจรับโทษน้อย	๕๒
มาตรา ๖๕	ทำผิดขณะไม่รู้ผิดชอบ	๕๓
มาตรา ๖๖	ทำผิดเพราะมีนเมา	๕๓
มาตรา ๖๗	ทำผิดด้วยความจำเป็น	๕๔
มาตรา ๖๘	ทำผิดเพื่อป้องกันสิทธิ	๕๔
มาตรา ๖๙	ทำผิดด้วยความจำเป็นหรือเพื่อป้องกันสิทธิ แต่เกินกว่าเหตุ	๕๕
มาตรา ๗๐	กระทำตามคำสั่ง	๕๕
มาตรา ๗๑	สามภริยากระทำผิดต่อกันในบางความผิดไม่ต้อง รับโทษ และญาติใกล้ชิดกระทำผิดต่อกันในความ ผิดดังกล่าวให้ถือเป็นความผิดอันยอมความได้	๕๕
มาตรา ๗๒	ทำความผิดเพราะกำลังบันดาลโทสะ	๕๖
มาตรา ๗๓	อายุไม่เกิน ๗ ปี กระทำ ความผิด ไม่ต้อง รับโทษ	๕๗
มาตรา ๗๔	อายุเกิน ๗ ปี แต่ไม่เกิน ๑๔ ปี ไม่ต้องรับโทษ แต่มีเงื่อนไข	๕๗
มาตรา ๗๕	อายุเกิน ๑๔ ปี แต่ไม่เกิน ๑๗ ปี รับโทษหรือ ไม่ต้องรับก็ได้	๕๘
มาตรา ๗๖	อายุเกิน ๑๗ ปี แต่ไม่เกิน ๒๐ ปี ลดโทษ ให้เบาลงได้	๕๘
มาตรา ๗๗	บทบัญญัติสำหรับบังคับผู้ปกครองเด็ก	๖๐
มาตรา ๗๘	เหตุบรรเทาโทษ	๖๐

มาตรา ๑๘	ชำระค่าปรับในอัตราอย่างสูงแล้วคดีเป็นอันระงับ	๖๑
หมวด ๕	การพยายามกระทำความผิด	๖๑
มาตรา ๑๙	ความหมายของคำว่า “พยายามกระทำความผิด”	๖๑
มาตรา ๑๙	พยายามกระทำความผิดที่ควรบรรเทาโทษ	๖๒
มาตรา ๑๒	พยายามกระทำความผิดแล้วยั้งหรือกลับใจ	๖๒
หมวด ๖	ตัวการและผู้สนับสนุน	๖๓
มาตรา ๑๓	ตัวการ	๖๓
มาตรา ๑๔	ให้ผู้อื่นกระทำความผิด	๖๔
มาตรา ๑๕	โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด	๖๔
มาตรา ๑๖	ผู้สนับสนุน	๖๕
มาตรา ๑๗	ทำเกินขอบเขตที่พึงกระทำ	๖๕
มาตรา ๑๘	ให้ผู้อื่นกระทำผิดแล้วเปลี่ยนใจเข้าขัดขวาง	๖๖
มาตรา ๑๙	เหตุส่วนตัวและเหตุในลักษณะคดี	๖๗
หมวด ๗	การกระทำความผิดหลายบทหรือหลายกระทง	๖๗
มาตรา ๒๐	ความผิดหลายบท	๖๗
มาตรา ๒๑	ความผิดหลายกระทง	๖๘
หมวด ๘	การกระทำความผิดอีก	๖๘
มาตรา ๒๒	ทำผิดซ้ำอีก	๖๘
มาตรา ๒๓	ทำผิดซ้ำอีกในกรณีที่ครั้งแรกรับโทษหนัก	๖๙
มาตรา ๒๔	การทำผิดที่เพิ่มโทษไม่ได้	๗๑
หมวด ๙	อายุความ	๗๒
มาตรา ๒๕	อายุความในการฟ้องผู้กระทำความผิดอาญา	๗๒
มาตรา ๒๖	อายุความในความผิดอันยอมความได้	๗๓
มาตรา ๒๗	อายุความในการฟ้องขอให้กักกัน	๗๔

	หน้า
มาตรา ๘๘ อายุล่วงเลยการลงโทษ	๓๕
มาตรา ๘๘ อายุล่วงเลยการปิดทรัพย์หรือกักขังแทนปรับ	๓๕
มาตรา ๑๐๐ อายุล่วงเลยการกักกัน	๓๕
มาตรา ๑๐๑ อายุล่วงเลยการบังคับตามคำสั่งศาลหรือการขอให้บังคับตามทัณฑ์บน	๓๖
ลักษณะ ๒ บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดลหุโทษ	๓๖
มาตรา ๑๐๒ ความผิดที่เป็นลหุโทษ	๓๖
มาตรา ๑๐๓ นำบทบัญญัติในลักษณะ ๑ มาใช้ในความผิดลหุโทษได้ แต่มีข้อยกเว้น	๓๗
มาตรา ๑๐๔ ถ้าไม่ได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นแม้ทำโดยไม่มีเจตนาในความผิดลหุโทษก็ต้องรับผิด	๓๗
มาตรา ๑๐๕ พยายามทำความผิดในความผิดลหุโทษไม่ต้องรับโทษ	๓๘
มาตรา ๑๐๖ สนับสนุนในความผิดลหุโทษไม่ต้องรับโทษ	๓๘

คำนำ

ประมวลกฎหมายอาญา แม้เพิ่งประกาศใช้ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๐ แต่ก็ได้มีท่านผู้ช่วยกันให้คำอธิบายทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษร และที่แนะนำสั่งสอนด้วยวาจากันมาแล้วเป็นส่วนมาก ผู้จัดทำคำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาออกมานี้ก็เคยจัดพิมพ์ทั้งตัวบท คำอธิบาย และทำเป็นรูปคำถามคำตอบ รวมทั้งได้ทำการแนะนำสั่งสอนผู้อื่นมาก็ไม่น้อย ซึ่งส่วนมากได้แก่นักเรียนนายร้อย ตำรวจและพนักงานสอบสวน ที่กล้าทำไปเช่นนั้นก็โดยอาศัยเหตุที่ว่า ประมวลกฎหมายอาญานี้ส่วนมากมาจากหลักเดิมในกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งได้เคยศึกษาเล่าเรียนและเคยใช้แนะนำสั่งสอนผู้อื่นมาแล้ว ยิ่งกว่านั้น ในการร่างประมวลกฎหมายอาญาก็ได้เข้าร่วมในชั้นกรรมวิธีการของรัฐสภาอย่างใกล้ชิดเป็นเวลา ๘ ปีเศษ และต่อมาก็ได้ใช้แนะนำสั่งสอนอีกด้วย แต่ในครั้งนี้นุ่งจัดทำแต่ในส่วนของพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๕ กับตัวบทของประมวลกฎหมายอาญาภาค ๑ ซึ่งเป็นบทบัญญัติทั่วไปสำหรับใช้แก่บรรดากฎหมายที่มีโทษทางอาญาเป็นส่วนใหญ่

ที่มุ่งทำดังกล่าว ก็เพราะเห็นว่าความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๕ ก็ตาม ความในประมวลกฎหมายอาญาภาค ๑ ซึ่งว่าด้วยบทบัญญัติทั่วไปก็ตาม ล้วนแต่เป็นส่วนที่วางรากฐานช่วยให้การศึกษานำไปสู่บทบัญญัติทั้งหลายบรรดาที่มีกรับผิดทางอาญาได้ง่ายขึ้น คือเป็นไปในลักษณะเดียวกับ “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป” ซึ่งก่อนมีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้น วิชาดังกล่าวนี้ในโรงเรียนกฎหมายก็เคยเรียนแต่เรียกชื่อในสมัยนั้นว่า “วิชาธรรมศาสตร์” หากแต่ในบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาภาค ๑ นี้รวมทั้งบทบัญญัติในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.

๒๔๕๕ บางมาตราด้วยนั้น มุ่งกล่าวเฉพาะในส่วนที่เป็นกฎหมายสาขามหาชนเป็นส่วนใหญ่

ในการจัดทำหนังสือเล่มนั้น ก็โดยต้องการให้ผู้อ่านได้ทราบรูปร่างของตัวบทก่อนที่จะได้เห็นคำอธิบาย ดังนั้นจึงได้ใช้วิธีนำเอาตัวบทมายกไว้เป็นอีกส่วนหนึ่ง ทำนองเดียวกับการพิมพ์เฉพาะแต่ตัวบท ส่วนคำอธิบายเอาไว้เป็นอีกส่วนหนึ่งในรูปของเชิงอรรถ โดยมีเส้นขีดไว้ให้เห็นเป็นส่วนชัด. และเพื่อช่วยให้ง่ายแก่ความสังเกต จึงได้ย่อใจความสำคัญของแต่ละมาตราไว้ให้เห็นอีกส่วนหนึ่งด้วย ในสารบัญก็จัดทำทุก ๆ มาตรา ทั้งนี้เพื่อจะได้ช่วยให้ง่ายในการค้นคว้าเมื่อต้องการโดยรีบด่วน. ความจริงของเรื่องนี่ย่อมรายงานตัวเองให้ทราบอยู่ในตัว คือในเมื่อได้พลิกดูรายละเอียดนั้นแล้ว

ในการทำคำอธิบาย ถึงแม้จะไม่ละเอียดลออนัก เพราะมุ่งจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแต่คู่มือเบื้องต้นของผู้ที่เริ่มศึกษาวิชานิติศาสตร์ หรือผู้ที่ต้องการพลิกหาสารสำคัญของบางบทบางมาตราในเมื่อต้องการโดยเร่งด่วนก็ตาม แต่ก็ได้พยายามหยิบยกเอาปัญหาชวนคิดมาให้เห็นอยู่ด้วยไม่น้อย เช่น ปัญหาเกี่ยวกับทางสาธารณะ สาธารณสถาน เคหสถาน และอาวุธ เป็นต้น. จริงอยู่ ความคิดความเห็นของคนเรา แม้จะเป็นผู้ที่ศึกษามาจากสำนักเดียวกัน ครูบาอาจารย์คนเดียวกัน แต่ความคิดความเห็นนั้นอาจแตกแยกจากกันไปได้ เพราะความเข้าใจที่ชวนให้เห็นแตกต่างกันนั้นย่อมมีอยู่ แต่อย่างไรเสียก็ตาม อาจช่วยเป็นส่วนประกอบของผู้ที่ต้องการศึกษาแบบแลกเปลี่ยนความคิดความเห็นกัน โดยนำเอาไปเปรียบเทียบ และพิจารณาโดยเหตุผลของตนเองอีกชั้นหนึ่งก็ย่อมได้ เมื่อทำเช่นนั้นแล้ว ในที่สุดจึงตัดสินใจว่าควรเป็นไปในรูปใด การศึกษาเช่นนั้นย่อมช่วยให้ความรู้แตกฉานได้ดั่งอีกประการหนึ่งเหมือนกัน

ก

อนึ่ง การศึกษาประมวลกฎหมายอาญาในภาค ๑ น่าจะได้ศึกษาความ
ในรัฐธรรมนูญ เช่นในส่วนที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย กับปฎิญญา
สากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงอันอาจช่วยให้การศึกษา
ได้กว้างขวางขึ้นอีกส่วนหนึ่งด้วย เช่นในบทรัฐธรรมนูญทุกฉบับก็มีความอยู่ว่า
“บุคคลจะไม่ต้องรับโทษในทางอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายซึ่งใช้
อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลง
แก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความ
ผิดมิได้” หรือที่มีความอยู่ว่า “ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหา
หรือจำเลย ไม่มีความผิด” ฉะนั้น เป็นต้น

ในที่สุด ยินดีรับคำทักท้วงจากท่านที่ปรารถนาดีโดยทั่วกัน.

พล ต.ต.

กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔

พระราชบัญญัติ ให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา

พ.ศ. ๒๔๙๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๙

เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายอาญาเสียใหม่ เพราะตั้งแต่ได้ประกาศใช้กฎหมาย ลักษณะ อาญาใน พุทธศักราช ๒๔๕๑ เป็นต้นมา พฤติการณ์ของบ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมาก

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็เพราะกฎหมาย ลักษณะอาญา ได้ประกาศใช้มานานแล้ว และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอยู่หลาย แห่งกระจัดกระจายกันอยู่ จึงเป็นการสมควรที่จะได้ชำระสะสางและนำเข้ารูป เป็นประมวลกฎหมายอาญาเสียในฉบับเดียวกัน

ชื่อพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑^๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๙๙”

วันใช้พระราชบัญญัติ

มาตรา ๒^๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

อนึ่ง ปรากฏว่าหลักการบางอย่าง และวิธีการลงโทษบางอย่างควรจะได้ปรับปรุงให้สมกับกาลสมัยและแนวโน้มของนานาประเทศ ในสมัยปัจจุบันหลักเดิมบางประการจึงล้าสมัย สมควรจะได้ปรับปรุงเสียให้สอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

๑. ต่อมาได้มี พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒ ปรับปรุงอัตราโทษในมาตรา ๑๔๗ ถึง ๑๔๗ ในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และมาตรา ๒๐๑ ถึง ๒๐๒ ในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในศาลยุติธรรม ให้มีโทษสูงขึ้น อนึ่ง ใน พ.ศ. เดียวกันนี้ได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ เอาผิดและกำหนดโทษสูงทำนองเดียวกับเจ้าพนักงานของราชการอีกด้วย. พระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับนี้ได้นำมารวมพิมพ์ไว้ด้วยกันแล้ว

๒. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๙๕ วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๙ จึงเป็นอันว่าพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๙๙ นี้ เริ่มใช้ตั้งแต่วันศุกร์ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๔๙๙ แต่ตัวประมวลกฎหมาย อาญานั้น หาได้เริ่มใช้ พร้อมกับพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๙๙ ด้วยไม่ เพราะตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๙๙ ได้กำหนดวันใช้ไว้ว่า “ประมวลกฎหมายอาญา ท้ายพระราชบัญญัติให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๐ เป็นต้นไป” ดังนั้นประมวลกฎหมายอาญาจึงต้องเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่

มาตรา ๓^๑ ประมวลกฎหมายอาญาที่พระราชบัญญัติ^๑นี้ให้ใช้ บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นต้นไป

วันใช้ประมวล ๓

มาตรา ๔ เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้ใช้บังคับแล้ว ให้ ยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญา

เลิกกฎหมายเก่า

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๕๕ นี้ แม้จะมีชื่อ แต่เพียงว่า “ให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา” เท่านั้นก็ตาม แต่ก็มีความที่มี สาระสำคัญซึ่งต้องศึกษาอยู่ในพระราชบัญญัตินี้หลายมาตราด้วยกัน คือ มาตรา ๕, ๖, ๗ และ ๘ ตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๕๗ ก็เคยมีความที่มีสาระสำคัญอันควรศึกษาอยู่ไม่น้อยด้วยเหมือนกัน ที่นำเอา พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๕๗ มากล่าวไว้ในที่นี้ด้วย ก็เพื่อได้เป็นข้อเปรียบเทียบกันเป็นส่วนใหญ่

อนึ่ง เนื่องจากพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๕๕ รวมทั้งประมวลกฎหมายอาญาดำเนิน ผู้ทำบันทึกนี้ได้ร่วมเป็นกรรมการตลอด มาตงเดียวกับที่ได้ร่วมเป็นกรรมการในการร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวล กฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๕๗ และประมวลกฎหมายที่ดินด้วย ซึ่งกฎหมายนั้นได้ จัดทำคำอธิบายพิมพ์ออกจำหน่ายไปส่วนหนึ่งแล้ว ดังนั้น จึงได้ทำคำอธิบายพระ- ราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๕๕ และประมวลกฎหมาย อาญา พิมพ์ออกจำหน่ายควบคู่กันไปด้วย, ท่านที่ต้องการทราบสาระสำคัญของ ตัวบทขอให้ดูจากหนังสือคำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาที่จัดทำและพิมพ์ขึ้นอีก เป็นส่วนหนึ่งต่างหากนั้นด้วยแล้ว

๑. ความจริงจะเป็นประมวลกฎหมายอาญานี้หรือกฎหมายลักษณะอาญา ที่ยกเลิกไปแล้ว รวมทั้งบรรดากฎหมายอื่น ๆ ที่เป็นไปในรูปของประมวลนั้น เท่าที่ มีอยู่จะเห็นได้ว่า มีแต่ชื่อลอยๆ คือว่ามีเลขบอกปีตามท้ายชื่อด้วยไม่ เช่น ประมวล กฎหมายอาญานี้ เป็นต้น ส่วนที่ว่า พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ

โทษในลหุโทษ

มาตรา ๕^๑ เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้ใช้บังคับแล้ว ในกรณีที่กฎหมายใดได้กำหนดโทษ โดยอ้างถึงโทษฐานลหุโทษ ในกฎหมายลักษณะอาญาไว้ ให้ถือว่ากฎหมายนั้นได้อ้างถึงโทษ ดังต่อไปนี้

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น ๑ หมายความว่า ปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น ๒ หมายความว่า ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น ๓ หมายความว่า จำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๕๕” ดังปรากฏอยู่ในมาตรา ๑ ข้างต้นนั้น ขอให้พึงเข้าใจว่า เฉพาะคำว่า “พ.ศ. ๒๔๕๕” นั้น เป็นคำต่อท้ายของชื่อพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา หากใช้คำต่อท้ายชื่อประมวลกฎหมายอาญาไม่ รายละเอียดขอให้อ่านในอัยการนิเทศเล่ม ๒๓ พ.ศ. ๒๕๐๔ หน้า ๓๕๔ ซึ่งเป็นบทความของผู้บันทึกที่วิพากษ์วิจารณ์คำพิพากษาศักดิ์ที่ ๔๔/๒๕๐๔

๑. เรื่องความผิดลหุโทษ ขอให้ดูมาตรา ๑๐๒ ถึง ๑๐๖ นำเสียดายที่ไม่ได้มีบทบัญญัติวางกำหนดระดับของโทษปรับเกี่ยวกับความผิดนอกจากความผิดลหุโทษในกฎหมายอาญาทั่ว ๆ ไปที่มีอยู่ก่อนวันใช้ประมวลกฎหมายอาญานี้ให้สอดคล้องกับโทษจำคุกตามนัยที่ควรจะเป็นนั้นด้วย การที่ไม่ได้มีบทบัญญัตินี้ดังกล่าวนี้อาจเกิดข้อยุ่งยากหรือมีความคลั่งคลั่งระหว่างกฎหมายเก่ากับกฎหมายที่ตราขึ้นใช้บังคับภายหลังประมวลกฎหมายอาญานี้ได้ และอาจกระทบกระเทือนถึงทางปฏิบัติบางประการ เช่น ที่เกี่ยวกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นต้นด้วย. ขอให้ดูพุดต้นของมาตรา ๑๔(๔) แห่งประมวลกฎหมายอาญาด้วย. เข้าใจว่าต่อไปอาจมีการตรากฎหมายว่าด้วยเรื่องดังกล่าวเพื่อบัดเข้าปัญหาในเรื่องนี้ขึ้นก็ได้ และเรื่องความผิดต่อส่วนตัว กับความผิดอันยอมความได้ถ้ามีบทนิยามหรือมีข้อความไว้ให้ชัดด้วยก็จะดีไม่น้อย จึงขอตั้งข้อสังเกตล่วงหน้าไว้ และควรดูบันทึกซึ่ง

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น ๔ หมายความว่า จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖^๑ เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้ใช้บังคับแล้ว ในการจำคุกแทนค่าปรับตามกฎหมายใด ไม่ว่ากฎหมายนั้นจะบัญญัติไว้ประการใด ให้นำประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ แต่สำหรับความผิดที่ได้กระทำก่อนวันที่ประมวลกฎหมายอาญาใช้บังคับ มิให้ กักขังเกินกว่าหนึ่งปีสำหรับโทษปรับกระหนงเดียว และสองปีสำหรับโทษปรับหลายกระหนง

เปลี่ยนจำคุกแทนค่าปรับ เป็นกักขังแทนค่าปรับ (ดู ม. ๒๓ และ ม. ๓๐ ด้วย)

มาตรา ๗^๒ ในกรณีวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา ๔๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย

ให้นำ ป. วิอาญา มาใช้ในกรณีวิธีการเพื่อความปลอดภัย.

เป็นฟุตโน้ตของมาตรา ๔๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่จัดพิมพ์ขึ้นไว้อีกเล่มหนึ่ง ดังหากด้วยแล้วนั้นด้วย. อนึ่ง เรื่องความผิดอันยอมความได้ ขอให้ดู ม. ๗๑ วรรค ๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญาด้วย.

๑. ตูฎีกาที่ ๑๖๒๕/๒๕๐๐ ซึ่งมีว่า แม้ศาลจะได้พิพากษาถึงที่สุดไปก่อนใช้ประมวลกฎหมายอาญาแล้วก็ตาม ก็ต้องเปลี่ยนการจำคุกแทนปรับให้เป็นกักขังแทนปรับตามมาตรา ๖ นี้ด้วย. ขอให้ดูมาตรา ๓๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญาเทียบเคียงด้วย. อนึ่ง โทษจำคุกในความผิดลหุโทษ ถ้าเปลี่ยนเป็นโทษกักขังตุจเรื่องจำคุกแทนค่าปรับด้วยน่าจะดีไม่น้อย

๒. ขอให้ดูมาตรา ๔๖, ๔๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๒, ๑๔, ๑๖, ๒๑, ๒๔, ๓๐, และ ๔๓ กับควรดูมาตรา ๑๒ ถึง ๑๗ มาตรา ๓๕ ถึง ๔๐ และมาตรา ๑๗๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา นอกจากนี้ควรดูพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ รวมทั้งที่แก้ไขเพิ่มเติมต่อมา อนึ่ง ยังมีกฎหมายที่ตราออกใช้ใหม่ๆ เช่น พระราชบัญญัติแก้ไข

วิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับเสมือนเป็นความผิดอาญา แต่ห้ามมิให้คุมขังชั้นสอบสวนเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการ ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แต่มิให้นับเวลาเดินทาง ตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับมาศาล รวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย

มาตรา ๙^๑ เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้ใช้บังคับแล้ว บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอ้างถึงกฎหมายลักษณะอาญา หรืออ้างถึงบทบัญญัติแห่งกฎหมายลักษณะอาญา ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นอ้างถึงประมวลกฎหมายอาญา หรือบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาในบทมาตรานี้มีนัยเช่นเดียวกัน แล้วแต่กรณี ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

เพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ฉบับที่ ๔ และฉบับที่ ๕ กับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ กับอามีพระราชบัญญัติศาลปกครอง และพระราชบัญญัติศาลครอบครัว คู่กับศาลคดีเด็กและเยาวชนสืบไปอีก ซึ่งควรจะได้ศึกษาประกอบกันไปตามโอกาส และควรศึกษาจากกฎหมายฉบับก่อน ๆ เช่น ในกฎหมายลักษณะอาญา เป็นต้นด้วย

๑. เช่น ความผิดซึ่งหน้าที่ราษฎร มีอำนาจจับผู้กระทำความผิดได้ต่อเมื่อความผิด ซึ่งหน้านั้น อยู่ใน ประเภท ที่ ระบุไว้ใน บัญชีท้าย ประมวล กฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ดูมาตรา ๕๑ วรรค ๒ และมาตรา ๗๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา) เป็นต้น ตามนั้นระบุมาตราในกฎหมายลักษณะอาญาไว้ ซึ่งจะต้องนำมาปรับให้ลงกับมาตราในประมวลกฎหมายอาญาดังที่ได้ลงปรับไว้ให้เห็นในประมวลกฎหมายนั้นด้วยแล้ว

ประมวลกฎหมายอาญา

ภาค ๑ บทบัญญัติทั่วไป^๑

ลักษณะ ๑ บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป

หมวด ๑

บทนิยาม^๒

มาตรา ๑^๓ ในประมวลกฎหมายนี้

๑. ตามกฎหมายลักษณะอาญา ให้ถือว่า “ว่าด้วยข้อบังคับต่าง ๆ” และควรดูบทนิยามกับพระราชปรารภในประมวลกฎหมายอาญาทหาร ซึ่งตราขึ้นไว้เมื่อ ร.ศ. ๑๓๐ (พ.ศ. ๒๔๕๔) ประกอบด้วย

๒. ตามกฎหมายลักษณะอาญา ให้ชื่อว่า “คำอธิบาย”

๓. บทนิยามต่าง ๆ นี้ ส่วนมากถ่ายถอดมาจากมาตรา ๖ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา แต่มีการดัดแปลงปรับปรุงใหม่บ้าง เช่น คำว่า ‘โดยทุจริต’ ตามกฎหมายลักษณะอาญาใช้ว่า ‘กระทำการทุจริต’ คำว่า ‘ทางสาธารณะ’ ตามกฎหมายลักษณะอาญาใช้ว่า ‘ทางหลวง’ คำว่า ‘สาธารณสถาน’ กฎหมายลักษณะอาญาใช้ว่า ‘ที่สาธารณสถาน’ คำว่า ‘เคหสถาน’ ตามกฎหมายลักษณะอาญาใช้ว่า ‘ที่อาศัย’ คำว่า ‘อาวุธ’ กฎหมายลักษณะอาญาใช้ว่า ‘ศาสตราวุธ’ คำว่า ‘เอกสาร’ ‘เอกสารราชการ’ ‘เอกสารสิทธิ’ ตามกฎหมายลักษณะอาญาใช้ว่า ‘หนังสือ’ ‘หนังสือราชการ’ ‘หนังสือสำคัญ’ ตามลำดับ และคำว่า ‘ลายมือชื่อ’ ตามกฎหมายลักษณะอาญาใช้ว่า ‘ลายมือ’ (ดู ม. ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกอบด้วย) นอกจากนั้นบทนิยามของมาตรา ๖ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาบางคำ ตามประมวลกฎหมายอาญา

(๑) “โดยทุจริต”^๓ หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์
ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

ตัดออก คือตัดคำว่า ‘กระทำมิชอบ’ ‘กระทำการฉ้อโกง’ ‘ทำของปลอม’
‘ความผิดต่อส่วนตัว’ ‘สมคบกัน’ ‘ให้สินบน’ ‘ทรัพย์สิน’ ‘ถนนหลวง’
‘ปลุสตัดตัวและสัตว์พาหนะ’ ‘จดหมาย’ ‘ลายมือ’ ‘ปีหนึ่ง’ ‘วันหนึ่ง’
‘ตอน’ ‘ข้อ’ เฉพาะคำว่า ‘สมคบกัน’ แม้จะไม่มีบทนิยาม แต่ประมวล
กฎหมายนี้มีที่ใช้อยู่ในมาตรา ๘๓, ๑๑๔ และ ๒๑๐ รวม ๓ แห่งด้วยกัน. บาง
คำไม่อยู่ในบทนิยามของประมวลกฎหมายนี้แต่เอาไปบัญญัติไว้ในมาตราอื่น เช่น
คำว่า ‘กระทำความผิด’ นำไปบัญญัติไว้ในมาตรา ๒ และ ๓ (ขอให้อ่านเทียบ
เคียงกับมาตรา ๗ และมาตรา ๘ ของกฎหมายลักษณะอาญาด้วย) และคำว่า
‘กระทำ’ ก็นำไปบัญญัติไว้ในมาตรา ๕๕ เป็นต้น. เฉพาะคำว่า ‘ความผิด
ต่อส่วนตัว’ นอกจากไม่มีบทนิยามดังที่เคยมีในกฎหมายลักษณะอาญาแล้ว
ยังมีปัญหาเกิดขึ้นอีกว่า ‘ความผิดอันยอมความได้’ ในประมวลกฎหมายอาญา
(ดู ม. ๗๑ ม. ๗๖) มีนัยจูงเดียวกับ ‘ความผิดต่อส่วนตัว’ (ดู ม. ๖ (๗)
และ ม. ๘๐ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา) และที่กฎหมายอื่น (เช่นตาม
มาตรา ๓๙, ๑๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตาม
มาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๔๙๗ เป็นต้น)
หรือไม่? ในเรื่องนี้คณะกรรมการกฤษฎีกาเคยตีความไว้ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ ว่ามีนัย
เช่นเดียวกัน (ดูแจ้งความกรมตำรวจที่ ๗๖/๒๕๐๐) ส่วนบทนิยามอื่นที่มีใน
กฎหมายลักษณะอาญาแต่ไม่มีในประมวลกฎหมายอาญานั้น เช่น คำว่า ‘ทรัพย์สิน’
ขอให้ดูมาตรา ๙๔ ถึง ๑๑๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กับคำว่า
‘ปี’ ก็ควรดู พ.ร.บ. บัญชี พ.ศ. ๒๔๘๓ เป็นต้น

๑. ขอให้ดูฎีกาที่ ๓๔๑/๒๔๘๓ ในหนังสือธรรมสาร เล่ม ๒๔ กับที่
๒๗๙/๒๕๐๓ ในหนังสือคำพิพากษาฎีกาของเนติบัณฑิตยสภา พร้อมทั้งหมายเหตุ
ท้ายฎีกาของฎีกาทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าวประกอบด้วย.

(๒)^๑ “ทางสาธารณะ” หมายความว่า ทางบกหรือทางน้ำ สำหรับประชาชนใช้ในการจราจร และให้หมายความรวมถึงทางรถไฟและทางรถรางที่มีรถเดิน สำหรับประชาชนโดยสารด้วย

(๓)^๒ “สาธารณสถาน” หมายความว่า สถานที่ใด ๆ ซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้

(๔)^๓ “เคหสถาน” หมายความว่า ที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย เช่น เรือน โรง เรือ หรือแพ ซึ่งคนอยู่อาศัย และให้หมายความรวมถึงบริเวณของที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วย จะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม

อนึ่ง คำว่า ‘ใช้กำลังประทุษร้าย’ คำว่า ‘คุมขัง’ และ คำว่า ‘ถ้าได้’
๓ คำนี้ เป็นบทนิยามที่เพิ่งกำหนดหรือเพิกบัญญัติความหมายขึ้นใหม่โดยประมวลกฎหมายอาญานี้ ส่วนในกฎหมายลักษณะอาญาหาได้ให้บทนิยามของ ๓ คำนี้ไว้ไม่

๑. เจ้าของไม่ได้ทศให้ ไม่ถือเป็นทางสาธารณะ (ตุฎฎีกาที่ ๑๒๓/๒๔๘๓ ที่ ๑๘๓/๒๔๘๔ ที่ ๑๐๘๔/๒๕๐๐ ที่ ๑๑๘๖/๒๕๐๐ และที่ ๑๐๒๐/๒๕๐๓ ประกอบ)

๒. ๓. ขอให้ดูบทนิยามของคำว่า ‘ที่รโหฐาน’ ในมาตรา ๒ (๑๓) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาประกอบด้วย ซึ่งมีว่า ‘ที่รโหฐาน หมายความว่า ที่ต่าง ๆ ซึ่งมีใช้ที่สาธารณสถาน, ตั้งบัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา’ และควรดูมาตรา ๒๑๘ (๔) แห่งประมวลกฎหมายนี้ กับมาตรา ๑๓๐๔ ถึง ๑๓๐๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งว่าด้วยเรื่องอสังหาริมทรัพย์สมบัติของแผ่นดินในบรรพ ๔ และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ กับฎีกาที่ ๗๑๕/๒๕๐๑ ที่ ๘๒๔/๒๕๐๑ (ควรดูมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๘๘ และฎีกาที่ ๑๐๘๐/๒๔๘๒ ประกอบด้วย) อนึ่ง เรื่องที่เกี่ยวกับทางสาธารณะ, สาธารณสถาน, เคหสถาน และที่รโหฐาน ซึ่ง

(๕) “อาวุธ”^๑ หมายความว่ารวมถึงสิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพ แต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ

(๖) “ใช้กำลังประทุษร้าย”^๒ หมายความว่า ทำการประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจของบุคคล ไม่ว่าจะทำด้วยใช้แรงกายภาพหรือด้วยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขจัดขึ้นได้ ไม่ว่าจะโดยวิธีทำให้มีนเมา สกดจิต หรือใช้วิธีอื่นใด อันคล้ายคลึงกัน

มีความหมายค่อนข้างยุ่งยากนั้น ขอให้ศึกษาจากหนังสือคำถามคำตอบประมวลกฎหมายอาญา ของ พล.ต.ต. พัฒน์ นีลวัฒน์านนท์ ที่ได้ทำเป็นคำถามคำตอบไว้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวตามนั้นได้ให้หลักวินิจฉัยไว้ฉบับว่าชัดเจนพอสมควร

๑. คำว่า ‘อาวุธ’ นี้ มีที่ใช้อยู่ในประมวลกฎหมายนี้เท่าที่อ่านพบ ปรากฏว่ามีอยู่ในมาตรา ๑๔๐, ๒๑๕, ๓๐๘, ๓๓๕, ๓๓๗, ๓๔๐, ๓๖๕, ๓๗๑ และ ๓๗๘
 ๑.๑. ข้อ ๑.๑. ขอให้ดูจากคำถามคำตอบในหนังสือเล่มเดียวกับที่ระบุชื่อไว้ในฟุตโน้ตของอนุมาตรา (๒) — (๓) แห่งมาตรา ๑ นี้ ซึ่งได้ให้หลักไว้ด้วยแล้ว และควรดูฎีกาที่ ๑๔๔/๒๔๘๓, ๑๕๕/๒๔๘๑ ๑.๑.๑. อย่างไรเรียกว่า “อันตรายสาหัส” ขอให้ดูวรรค ๒ ของมาตรา ๒๕๗ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่อยู่ในภาค ๒ ประกอบด้วย แต่จะนำมาเป็นหลักได้หรือไม่รู้สึกข้องใจ คือไม่ใช่เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในภาค ๑ เพราะตามความในมาตรา ๑๗ ระบุไว้ชัดว่า “บทบัญญัติในภาค ๑ แห่งประมวลกฎหมายนี้ให้ใช้ในกรณีแห่งความผิด ตาม บทกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้นจะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น” แต่มาตรา ๒๕๗ นั้น ไม่ได้อยู่ในภาค ๑ จึงได้รู้สึกข้องใจ

๒. ควรดูฎีกาที่ ๕๐๑/๒๕๐๓ ซึ่งมีแนวอธิบายเรื่องแรงกายภาพประกอบ

(๘) “เอกสาร” หมายความว่า กระดาษหรือวัตถุอื่นใด ซึ่งได้ทำให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข ผังหรือแผนแบบอย่างอื่น จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพ หรือวิธีอื่น อันเป็นหลักฐานแห่งความหมายนั้น

(๘)^๑ “เอกสารราชการ” หมายความว่า เอกสารซึ่งเจ้าพนักงานได้ทำขึ้นหรือรับรองในหน้าที่ และให้หมายความรวมถึงสำเนาเอกสารนั้น ๆ ที่เจ้าพนักงานได้รับรองในหน้าที่ด้วย

(๘)^๒ “เอกสารสิทธิ” หมายความว่า เอกสารที่เป็นหลักฐานแห่งการก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับ ซึ่งสิทธิ

(๑๐) “ลายมือชื่อ” หมายความว่า ความรวมถึงลายพิมพ์นิ้วมือและเครื่องหมายซึ่งบุคคลลงไว้แทนลายมือชื่อของตน

(๑๑)^๑ “กลางคืน” หมายความว่า เวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น

๑. ศาลฎีกาวินิจฉัยโดยคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๓๑/๒๕๕๔ ว่า สลากกินแบ่งของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ไม่เป็นเอกสารราชการ เพราะสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลไม่เป็นหน่วยราชการ

๒. มีคำว่า “เอกสารสิทธิอันเป็นเอกสารในราชการ” อยู่ในบางมาตราของประมวลกฎหมายอาญานี้ด้วย เช่นจะเห็นได้จากมาตรา ๒๖๖ (๑) และคำว่า “เอกสารมหาชน” ก็มีใช้คู่กับ “เอกสารราชการ” อยู่ด้วยเหมือนกัน เช่นในมาตรา ๒๖๗ เป็นต้น

๓. ศาลฎีกาวินิจฉัยโดยคำพิพากษาฎีกาที่ ๖๕๑/๒๕๕๕ ว่า ตะวัน ตกดินแล้ว แม้จะยังไม่มืดก็ เป็นกลางคืนตามกฎหมายแล้ว แต่ตามฎีกาที่ ๑๒๕๒/๒๕๕๔ ได้วินิจฉัยไว้ก่อนฎีกาที่ ๖๕๑/๒๕๕๕ ว่า เวลาจวนพลบค่ำแต่ยังไม่มืด ไม่ถือว่าเป็นเวลากลางคืน.

(๑๒)^๑ “คุมขัง” หมายความว่า คุมตัว ควบคุม ขัง กักขัง หรือจำคุก

(๑๓)^๒ “ค่าไถ่” หมายความว่า ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่เรียกเอา หรือให้ เพื่อแลกเปลี่ยนเสรีภาพของผู้ถูกเอาตัวไป ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยว หรือผู้ถูกกักขัง

หมวด ๒

การใช้กฎหมายอาญา^๓

มาตรา ๒^๔ บุคคลจักต้องได้รับโทษในทางอาญา ต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและ

รับโทษเมื่อกฎหมาย
ปรับเป็นผิด และ
กำหนดโทษ (ดู
มาตรา ๑๓ ประกอบ
ด้วย)

๑. ขอให้ดูบทนิยามของคำว่า ‘ควบคุม’ ‘ขัง’ ใน (๒๑) (๒๒) ของมาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และบทนิยามของคำว่า ‘กักขัง’ ‘จำคุก’ ในมาตรา ๑๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา กับควรดูมาตรา ๑๒ ถึง ๑๖ และมาตรา ๑๘ ถึง ๕๐ ซึ่งว่าด้วยวิธีการเพื่อความปลอดภัยในประมวลกฎหมายอาญา และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๘๘ ประกอบด้วย.

๒. คำว่า ‘ค่าไถ่’ มีใช้อยู่ในมาตรา ๓๑๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และควรดูคำว่า “สินไถ่” ในมาตรา ๔๘๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งฯ ประกอบด้วย.

๓. ควรศึกษาคู่กันไปกับมาตรา ๑๒ และ ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ อนึ่ง ตามกฎหมายลักษณะอาญา ให้ชื่อว่า “ว่าด้วยการใช้กฎหมายลักษณะอาญา” ขอให้ดูมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๘๘ ประกอบด้วย.

๔. ความในวรรค ๑ ของมาตรา ๒ นี้ ตรงกับมาตรา ๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา (ขอให้ดูมาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ประกอบด้วย).

กำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง

มาตรา ๓^๑ ถ้ากฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดแตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิด ให้ใช้กฎหมายใน ส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด ไม่ว่าในทางใด เว้นแต่คดีถึงที่สุดแล้ว แต่ในกรณีที่เกิดถึงที่สุดแล้วดังต่อไปนี้

ให้ใช้กฎหมายส่วนที่เป็นคุณ (ดูมาตรา ๑๔ ประกอบด้วย)

(๑) ถ้าผู้กระทำความผิดยังไม่ได้รับโทษ หรือกำลังรับโทษอยู่ และโทษที่กำหนดตามคำพิพากษานั้นหนักกว่าโทษที่กำหนดตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง เมื่อสำนวนความปรากฏแก่ศาล หรือ

ส่วนความในวรรค ๒ บัญญัติขึ้นใหม่. ในวรรค ๒ ที่ว่านี้เป็นข้อยกเว้นจากหลักที่ว่ากฎหมายทางอาญาบัญญัติให้มีผลบังคับย้อนหลังไม่ได้ แต่ที่ในวรรค ๒ ยอมให้มีผลย้อนหลังได้ ก็เพราะเป็นส่วนที่ให้คุณ จึงไม่จำเป็นต้องยึดหลักดังกล่าวนี้. อนึ่ง การตีความในกฎหมายทางอาญานั้นเป็นกฎหมายมหาชนนั้น ควรดูบันทึกท้ายคำพิพากษาศฎฎที่ ๔๔๙-๔๕๔/๒๔๘๓ ในธรรมสาร เล่ม ๒๔ หน้า ๖๕๓ ซึ่งได้อธิบายวางแนวไว้ดีมาก.

๑. ความคล้ายกับมาตรา ๔ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา แต่ตามประมวลกฎหมายอาญานั้นเปลี่ยนจากคำว่า 'โทษเบา' ที่เคยใช้อยู่ในกฎหมายลักษณะอาญานั้นมาเป็นว่า 'ในส่วนที่เป็นคุณ' และได้ขยายให้กินความรวมไปถึงคดีที่ถึงที่สุดแล้วด้วย. ขอให้ดูฎฎที่ ๑๙/๒๕๐๐, ๗๐๓/๒๕๐๐, ๑๔๑๔/๒๕๐๐.

เมื่อผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น หรือพนักงานอัยการ ร้องขอ ให้ศาลกำหนดโทษเสียใหม่ตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง. ในการที่ศาลจะกำหนดโทษใหม่นี้ ถ้าปรากฏว่า ผู้กระทำความผิดได้รับโทษมาบ้างแล้ว เมื่อได้คำนึงถึงโทษตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง หากเห็นเป็นการสมควร ศาลจะกำหนดโทษ น้อยกว่าโทษ ขั้นต่ำ ที่กฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง กำหนดไว้ ถ้าหากมี ก็ได้ หรือถ้าเห็นว่าโทษที่ผู้กระทำความผิดได้รับมาแล้วเป็นการเพียงพอ ศาลจะปล่อยผู้กระทำความผิดไปก็ได้

(๒) ถ้าศาลพิพากษาให้ประหารชีวิตผู้กระทำความผิด และตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไม่ถึงประหารชีวิต ในห้วงการประหารชีวิตผู้กระทำความผิด และให้ถือว่าโทษประหารชีวิตตามคำพิพากษา ได้เปลี่ยนเป็นโทษสูงสุดที่จะพึงลงได้ตามกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง

มาตรา ๔^๑ ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักร ต้องรับโทษตามกฎหมาย

ทำผิดในราชอาณาจักร

๕๔/๒๕๐๑, ๑๕๕/๒๕๐๑, ๓๕๕/๒๕๐๑, ๔๓๓/๒๕๐๑, ๕๗๑/๒๕๐๑, ๗๐๗/๒๕๐๑ อนึ่ง ควรดูฎีกาที่ ๖๕๓/๒๔๕๖ ซึ่งมีใจความว่า 'การแปลกฎหมายที่มีโทษทางอาญา ต้องแปลความอย่างจำกัด' และควรดูข้อ ๑๑ (๒) ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งประเทศไทย เข้าเป็นสมาชิก และร่วมรับรอง ที่จะ เคารพนับถือใน การบริหารประเทศตามนัยนั้น ซึ่งได้รวมพิมพ์อยู่ในหนังสือคำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานับที่ พ.ล.ต. พัฒน์ นี้แล้วพัฒนานันท์เป็นผู้ทำคำอธิบายแล้ว

๑. มาตรา ๔ นี้ เฉพาะความในวรรค ๑ ตรงกับความในมาตรา ๕ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ส่วนความในวรรค ๒ บัญญัติขึ้นใหม่โดยยึดหลัก

การกระทำความผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทย ไม่ว่าจะ
อยู่ ณ ที่ใด ให้ถือว่ากระทำความผิดในราชอาณาจักร

มาตรา ๕^๑ ความผิดใด ที่การกระทำ แม้แต่ ส่วนหนึ่ง ส่วนใด
ได้กระทำในราชอาณาจักร^๒ ก็ดี, ผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักร
โดยผู้กระทำประสงค์ให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักร หรือโดย
ลักษณะแห่งการกระทำ ผลที่เกิดขึ้นนั้นควรเกิดในราชอาณาจักร หรือ
ย่อมจะสังเกตเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดในราชอาณาจักรก็ดี^๓ ให้ถือว่าความ
ผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

ถือว่าทำผิดในราช
อาณาจักร

ในกรณีการตระเตรียมการ หรือพยายามกระทำการใด ซึ่งกฎ
หมายบัญญัติเป็นความผิด แม้การกระทำนั้นจะได้กระทำนอกราช
อาณาจักร ถ้าหากการกระทำนั้นจะได้กระทำตลอดไปจนถึงขั้นความ
ผิดสำเร็จ ผลจะเกิดขึ้นในราชอาณาจักร ให้ถือว่าการตระเตรียมการ
หรือพยายามกระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

มาตรา ๖^๔ ความผิดใด ที่ได้กระทำในราชอาณาจักร หรือที่

ร่วมทำผิด แม้นอก
ราชอาณาจักร ก็ถือ
เป็น ทำ ผิด ในราช
อาณาจักร

ตามกฎหมายสากลหรือกฎหมายระหว่างประเทศ (ดูมาตรา ๗ (๓) และมาตรา
๒๕๗ ประกอบ).

๑. มาตรา ๕ นี้ บัญญัติขึ้นใหม่ เป็นบทที่ให้ถือเอาการกระทำที่กระทำ
ทั้งในและนอกราชอาณาจักร ที่มีผลต่อเนื่องหรือเกี่ยวโยงถึงกัน เป็นการกระทำ
ในราชอาณาจักร

๒. เช่น กรณีเกี่ยวกับการนำของต้องห้ามข้ามเขต

๓. เช่น กรณีเกี่ยวกับการวางยาพิษฆ่าคน

๔. มาตรา ๖ นี้บัญญัติขึ้นใหม่ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการกระทำของ
ตัวการ ผู้สนับสนุน และผู้ใช้ให้กระทำผิด ซึ่งแม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร
ก็ให้ถือว่าเป็นการกระทำในราชอาณาจักรด้วย.

ประมวลกฎหมายนี้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร แม้การกระทำ
ของผู้เป็นตัวการด้วยกัน ของผู้สนับสนุน หรือของผู้ใช้ให้กระทำ
ความผิดนั้น จะได้กระทำนอกราชอาณาจักร ก็ให้ถือว่าตัวการ ผู้สนับสนุน
สนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำ ได้กระทำในราชอาณาจักร

ทำผิดนอกราชอาณาจักร ที่ต้องรับโทษ
ในราชอาณาจักร

มาตรา ๗^๑ ผู้ใด กระทำ ความผิด ดังระบุไว้ต่อไปน นอก ราชอาณาจักร จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร คือ

(๑) ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ตามที่
บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๒๕

(๒) ความผิดเกี่ยวกับ การ ปลอม และ การ แปรแปลง ตามที่
บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๐ ถึงมาตรา ๒๔๕ มาตรา ๒๕๔ มาตรา ๒๕๖
มาตรา ๒๕๗ และมาตรา ๒๖๖ (๓) และ (๔)

(๓)^๒ ความผิดฐานชิงทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๕
และความผิดฐานปล้นทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔๐ ซึ่งได้
กระทำในทะเลหลวง

คนไทยทำผิดนอกราช
อาณาจักร ที่ ต้อง รับ
โทษในราชอาณาจักร

มาตรา ๘^๓ ผู้ใดกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร และ

(ก) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนไทย และรัฐบาลแห่ง
ประเทศที่ความผิดได้เกิดขึ้น หรือผู้เสียหาย ได้ร้องขอให้ลงโทษ
หรือ

๑. มาตรา ๗ นี้ ความตรงกับมาตรา ๑๐ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา
ซึ่งว่าด้วยเรื่องลักษณะของการกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรที่ต้องรับโทษใน
ราชอาณาจักร

๒. ใน (๓) นี้ควรดูวรรค ๒ ในมาตรา ๔ ซึ่งว่าด้วยกระทำความผิดใน
เรือไทยหรือในอากาศยานไทย ประกอบ.

๓. มาตรา ๘ นี้ ความตรงกับมาตรา ๑๐ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา
ซึ่งว่าด้วยเงื่อนไขและลักษณะความผิดนอกราชอาณาจักร ที่จะต้องรับโทษในราช-

(ข)^๓ ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนต่างด้าว และรัฐบาลไทย หรือคนไทย เป็นผู้เสียหาย และผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ

ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดตั้งระบุไว้ต่อไปนี้จะต้องรับโทษ ภายในราชอาณาจักร คือ

(๑) ความผิดเกี่ยวกับ การก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๗ มาตรา ๒๑๘ มาตรา ๒๒๑ ถึงมาตรา ๒๒๓ ทั้งนี้เว้นแต่กรณีเกี่ยวกับมาตรา ๒๒๐ วรรคแรก และมาตรา ๒๒๔ มาตรา ๒๒๖ มาตรา ๒๒๘ ถึงมาตรา ๒๓๒ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๓๓ ถึงมาตรา ๒๓๖ ทั้งนี้เฉพาะเมื่อเป็นกรณีต้องระวางโทษตามมาตรา ๒๓๘

(๒) ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๔ มาตรา ๒๖๕ มาตรา ๒๖๖ (๑) และ (๒) มาตรา ๒๖๘ ทั้งนี้เว้นแต่กรณีเกี่ยวกับมาตรา ๒๖๗ และมาตรา ๒๖๘

(๓) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๘๐ และมาตรา ๒๘๕^๔ ทั้งนี้เฉพาะที่เกี่ยวกับมาตรา ๒๗๖

(๔) ความผิดต่อชีวิต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๒๙๐

(๕) ความผิดต่อร่างกาย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙๕ ถึงมาตรา ๒๙๘

(๖) ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บ หรือคนชรา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๖ ถึงมาตรา ๓๐๘

อาณาจักร อนึ่งมาตรานี้ได้เพิ่มอำนาจของศาลเกี่ยวกับเรื่องคนต่างด้าวกระทำผิด ต่อคนไทยขึ้นด้วย ดูฎีกาที่ ๔๔๔/๒๕๐๓ และควรดูหมายเหตุคำพิพากษาดังกล่าวด้วย

๑. คนที่ไม่ถือว่า มีสัญชาติไทย ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ ของไทยนั้น ถือว่าเป็นคนต่างด้าวทั้งนั้น.

(๗) ความผิดต่อเสรีภาพ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๕ มาตรา ๓๑๐ มาตรา ๓๑๒ ถึงมาตรา ๓๑๕ และมาตรา ๓๑๗ ถึงมาตรา ๓๒๐

(๘) ความผิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๔ ถึงมาตรา ๓๓๖

(๙) ความผิดฐานกรรโชก รัศเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๗ ถึงมาตรา ๓๔๐

(๑๐) ความผิดฐานฉ้อโกง ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔๑ ถึงมาตรา ๓๔๔ มาตรา ๓๔๖ และมาตรา ๓๔๗

(๑๑) ความผิดฐานยักยอก ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕๒ ถึงมาตรา ๓๕๔

(๑๒) ความผิดฐานรับของโจร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕๗

(๑๓) ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕๘ ถึงมาตรา ๓๖๐

เจ้าพนักงานไทย ทำ
ผิด นอกราชอาณาจักร

มาตรา ๕^๑ เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทย กระทำความผิด ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๗ ถึงมาตรา ๑๖๖ และมาตรา ๒๐๐ ถึงมาตรา ๒๐๕ นอกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร

ทำผิดนอกราชอาณาจักรที่ลงโทษในราชอาณาจักรไม่ได้

มาตรา ๑๐^๒ ผู้ใด กระทำการ นอกราชอาณาจักร ซึ่งเป็นความ

๑. มาตรา ๔^๑ นี้บัญญัติขึ้นใหม่ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยลักษณะความผิดที่เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร แต่ต้องรับโทษในราชอาณาจักร

๒. มาตรา ๑๐^๒ นี้บัญญัติขึ้นใหม่ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยวิธีการป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดต้องถูกลงโทษหลายซ้ำ.

ผิดตามมาตราต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในมาตรา ๑ (๒)^๑ และ (๓)^๒ มาตรา ๘ และมาตรา ๕ ห้ามมิให้ลงโทษผู้นั้นในราชอาณาจักรเพราะการกระทำนั้นอีก ถ้า

(๑) ได้มีคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศอันถึงที่สุด ให้ปล่อยตัวผู้นั้น หรือ

(๒) ศาลในต่างประเทศพิพากษาให้ลงโทษ และผู้นั้นได้พ้นโทษแล้ว

ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาได้รับโทษ สำหรับ การ กระทำนั้น ตามคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศมาแล้ว แต่ยังไม่พ้นโทษ ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ หรือจะไม่ลงโทษเลยก็ได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงโทษที่ผู้นั้นได้รับมาแล้ว

มาตรา ๑๑^๓ ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักร หรือกระทำความผิด ที่ประมวลกฎหมายนี้ถือว่าได้ กระทำในราชอาณาจักร ถ้าผู้นั้นได้รับโทษ สำหรับการกระทำนั้น ตามคำพิพากษา ของศาลในต่างประเทศ มาแล้วทั้งหมด หรือแต่บางส่วน ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ หรือจะไม่ลงโทษเลยก็ได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงโทษที่ผู้นั้นได้รับมาแล้ว

ทำผิดในราชอาณาจักรที่ไม่ควรรับโทษอีก หรือรับแต่โทษ

๑. เป็นความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลง

๒. เป็นความผิดเกี่ยวกับซิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ในทะเลหลวง ที่เคยเรียกกันว่า โจรสลัด ซึ่งตามกฎหมายลักษณะอาญาดี้อ่าว่าเป็นความผิดอีกฐานหนึ่งเรียกว่า ฐานสลัด ดังได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๒ แห่งกฎหมายลักษณะอาญานั้น.

๓. มาตรา ๑๑ นี้ บัญญัติขึ้นใหม่ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผู้กระทำความผิดที่ได้รับโทษตามคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศแล้ว.

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดในราชอาณาจักร หรือกระทำความผิดที่ประมวลกฎหมายนี้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร ได้ถูกฟ้องต่อศาลในต่างประเทศ โดยรัฐบาลไทยร้องขอ ห้ามมิให้ลงโทษผู้นั้นในราชอาณาจักร เพราะการกระทำนั้นอีก ถ้า

(๑) ได้มีคำพิพากษาของศาลในต่างประเทศอันถึงที่สุด ให้ปล่อยตัวผู้นั้น หรือ

(๒) ศาลในต่างประเทศพิพากษาให้ลงโทษ และผู้นั้นได้พ้นโทษแล้ว

การใช้กฎหมายแก่
วิธีการ เพื่อ ความ
ปลอดภัย

มาตรา ๑๒^๑ วิธีการเพื่อความปลอดภัย จะใช้บังคับแก่บุคคลใดได้ ก็ต่อเมื่อมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้ใช้บังคับได้เท่านั้น และกฎหมายที่จะใช้บังคับนั้นให้ใช้กฎหมายในขณะที่ศาลพิพากษา

ระงับการใช้วิธีการ
เพื่อความปลอดภัย

มาตรา ๑๓^๒ ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมาย ที่บัญญัติในภายหลัง ได้มีการยกเลิกวิธีการเพื่อความปลอดภัยใด และถ้าผู้ใดถูกใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นอยู่ ก็ให้ศาลสั่งระงับการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นเสีย เมื่อสำนวนความปรากฏ

๑. มาตรา ๑๒ นี้ บัญญัติขึ้นใหม่ ว่าด้วยวิธีการเพื่อความปลอดภัย. เรื่องวิธีการเพื่อความปลอดภัยนี้ ควรดูมาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๙๙ และมาตรา ๒ วรรค ๒ มาตรา ๑๓ ถึง ๑๗ มาตรา ๓๙ ถึง ๔๐ กับ มาตรา ๑๗๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญาด้วย.

๒. มาตรา ๑๓ นี้ บัญญัติขึ้นใหม่ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยกรณีพิพากษาซึ่งออกภายหลังให้ยกเลิกวิธีการเพื่อความปลอดภัย

แก่ศาล หรือเมื่อผู้หนึ่ง ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้หนึ่ง^๑ ผู้อนุบาล
ของผู้หนึ่ง หรือพนักงานอัยการ ร้องขอ

มาตรา ๑๔^๒ ในกรณีที่มีผู้ถูกใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยโดยอยู่ และได้มีบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่จะสั่งให้การใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นไป ซึ่งเป็นผลอันไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่กรณีของผู้หนึ่งได้ หรือนำมาใช้บังคับได้ แต่การใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังเป็นคุณแก่ผู้หนึ่งยิ่งกว่าเมื่อสำนวนความปรากฏแก่ศาล หรือเมื่อผู้หนึ่ง ผู้แทนโดยชอบธรรม

เปลี่ยนแปลงเงื่อนไข
ของวิธีการ เพื่อ
ความปลอดภัย

๑. คำว่า 'ผู้แทนโดยชอบธรรม' หรือ Local representative นี้ ในประมวลกฎหมายอาญานี้ก็ดี ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือกฎหมายอื่นใด รวมทั้งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและอาญาด้วยก็ดี หาได้ให้บทนิยามโดยเฉพาะไว้ไม่ แต่เท่าที่เข้าใจกันนั้น ได้แก่ผู้ที่เป็นบิดามารดา หรือบุคคลอื่นที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ปกครองดูแล บุคคลดังกล่าวนี้ย่อมถือได้ว่าเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม (ดูประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ม. ๒๑, ๒๖, ๒๗, ๒๘, ๗๕๗, ๘๐๖ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ม. ๕, ๖ กับฎีกาที่ ๓๒๔/๒๔๗๕ และที่ ๓๐๓/๒๔๕๕ ด้วย.)

๒. มาตรา ๑๔ นี้ เป็นความที่บัญญัติขึ้นใหม่ และเป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของวิธีการเพื่อความปลอดภัย ในเมื่อมีกฎหมายบัญญัติขึ้นใหม่ในภายหลัง (ขอให้ดูมาตรา ๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญาประกอบ.)

ของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น หรือพนักงานอัยการ ร้องขอต่อศาล ให้ยกเลิกการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย หรือร้องขอรับผล ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น แล้วแต่กรณี ให้ศาลมีอำนาจสั่ง ตามที่เห็นสมควร

เปลี่ยนโทษเป็นวิธี
การเพื่อความปลอดภัย

มาตรา ๑๕^๑ ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภาย-
หลัง โทษใดได้เปลี่ยนลักษณะมาเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย และ
ได้มีคำพิพากษาลงโทษนั้นแก่บุคคลใดไว้ ก็ให้ถือว่าโทษที่ลงนั้น
เป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยด้วย

ในกรณีดังกล่าวในวรรคแรก ถ้ายังไม่ได้ลงโทษผู้หนึ่ง หรือ
ผู้หนึ่งยังรับโทษอยู่ ก็ให้ใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้หนึ่ง
ต่อไป และถ้าหากว่าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภาย-
หลัง มีเงื่อนไขที่จะสั่งให้มีการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัย
อันไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่กรณีของผู้หนึ่ง หรือนำมาใช้บังคับได้ แต่
การใช้บังคับวิธีการ เพื่อความปลอดภัยตามบทบัญญัติ ของกฎหมาย
ที่บัญญัติในภายหลังเป็นคุณแก่ผู้หนึ่งยิ่งกว่า เมื่อสำนวนความปรากฏ
แก่ศาล หรือเมื่อผู้หนึ่ง ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้หนึ่ง ผู้อนุบาล
ของผู้หนึ่ง หรือพนักงานอัยการ ร้องขอต่อศาล ให้ยกเลิกการใช้บังคับ
วิธีการเพื่อความปลอดภัย หรือร้องขอรับผลตามบทบัญญัติแห่ง
กฎหมายนั้น แล้วแต่กรณี ให้ศาลมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควร

๑. มาตรา ๑๕ นี้ เป็นความที่บัญญัติขึ้นใหม่ และเป็นบทบัญญัติที่
ว่าด้วยเปลี่ยนโทษเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย ในเมื่อมีกฎหมายที่บัญญัติขึ้น
ใหม่ ให้เปลี่ยนโทษเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย

มาตรา ๑๖^๑ เมื่อศาลได้พิพากษาให้ใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ใดแล้ว ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลตามคำเสนอของผู้ยื่นเอง ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้ยื่น ผู้อนุบาลของผู้ยื่น หรือ พนักงานอัยการ ว่า พฤติการณ์เกี่ยวกับการใช้บังคับนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ศาลจะสั่งเพิกถอนหรืองดการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ยื่นไว้ชั่วคราว ตามที่เห็นสมควร ก็ได้

เพิกถอนหรืองดการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย

มาตรา ๑๗^๒ บทบัญญัติในภาค ๑ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ให้ใช้ในกรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ภาค ๑ ใช้แก่ความผิดกฎหมายอื่นด้วย

๑. มาตรา ๑๖ นี้ เป็นความที่บัญญัติขึ้นใหม่และเป็นบทบัญญัติที่ว่าการเพิกถอน หรืองดการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย ในเมื่อพฤติการณ์เกี่ยวกับการใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

๒. มาตรา ๑๗ นี้ ความตรงกับมาตรา ๑๑ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งว่าด้วยการใช้ความในภาค ๑ แก่กรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่น. อนึ่ง คำว่า 'กรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่น' ในที่นี้ ขอให้พึงเข้าใจว่าหมายถึงกรณีแห่งความผิดทางอาญา คือว่าในบรรดากฎหมายทั้งหลายที่บัญญัติไว้มีความว่า ผู้ใดกระทำความผิดต้องรับโทษทางอาญา (ขอให้ดูบทบัญญัติในมาตรา ๑๒, ๑๔, ๕๕ และ ๑๐๓ ประกอบ) แต่พึงเข้าใจไว้ด้วยว่า ทั้งนี้เว้นแต่ในกฎหมายนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น คือว่าถ้ากฎหมายใดบัญญัติไว้ โดยเฉพาะเป็นประการอื่นแล้ว ก็ต้องถือเอาตามกฎหมายนั้น. ในประการสุดท้ายขอแนะนำเอาเรื่องคำว่า อันตรายสาหัส ในวรรค ๒ ของมาตรา ๒๕๗ มากล่าวตกลงไว้ด้วย คือว่าอย่างไรจะเรียกว่า อันตรายสาหัส นั้น ตามวรรค ๒ ของมาตรา ๒๕๗ ได้ระบุไว้ชัดเจนโดยเฉพาะ หากแต่มาตรา ๒๕๗ นั้นอยู่ในภาค ๒ ไม่ได้อยู่ในภาค ๑ ดังนั้นจะนำเอาไปใช้ในกรณีแห่งความผิดตามกฎหมายอื่น ดุจกันแห่งมาตรา ๑๗ นี้ได้เพียงไรเป็นเรื่องควรคิด.

หมวด ๓
โทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย^๑

ส่วนที่ ๑

โทษ^๒

โทษ ๕ สถาน

มาตรา ๑๘^๓ โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิด มีดังนี้

(๑)^๔ ประหารชีวิต

๑. วิธีการเพื่อความปลอดภัย เพิ่งบัญญัติขึ้นใหม่ โดยประมวลกฎหมายอาญานี้ แต่เดิมกฎหมายไทยเรายังไม่เคยบัญญัติในเรื่องวิธีการเพื่อความปลอดภัยขึ้นไว้เป็นส่วนสกัดเช่นนี้โดยเฉพาะ เรื่องวิธีการเพื่อความปลอดภัยนี้ ขอให้ดู ม. ๓๙ ถึง ๕๐ ด้วย

๒. ในกฎหมายลักษณะอาญา ให้ชื่อว่า “ว่าด้วยอาญาและการลงอาญา” ขอให้ดู พ.ร.บ. กักกันผู้สันดานเป็นผู้ร้าย พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งมีว่า “ให้ถือว่าโทษกักกันเป็นโทษอาญาอีกสถานหนึ่งด้วย” แต่ตามประมวลกฎหมายนี้ ไม่ถือเป็นโทษ และได้เอาไปรวมไว้ในเรื่องวิธีการเพื่อความปลอดภัย (ดูประมวลกฎหมายอาญา ม. ๓๕ (๑))

๓. มาตรา ๑๘ นี้ ความคล้ายกับมาตรา ๑๒ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา แต่ตามมาตรา ๑๒ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา กำหนดโทษไว้เป็น ๖ สถาน คือ ประหารชีวิต, จำคุก, ปรับ, ให้อยู่ภายในเขตที่อันมีกำหนด, ริบทรัพย์, เรียกประกันทัณฑ์บน รวม ๖ สถานด้วยกัน, แต่ตามมาตรา ๑๘ นี้ ได้ปรับปรุงเรื่องโทษเหลือเพียง ๕ สถาน โดยเปลี่ยนโทษ “ให้อยู่ภายในเขตที่อันมีกำหนด” กับโทษ “เรียกประกันทัณฑ์บน” ไปได้เป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย และได้เพิ่มโทษกักขัง ซึ่งไม่เคยมีมาก่อน เป็นโทษขึ้นอีกสถานหนึ่ง

๔. ขอให้ดูเรื่อง ‘อภัยโทษ’ ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบด้วย

(๒) จำคุก

(๓) กักขัง

๑. ขอให้ดูพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักขังตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๖ กับคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๔๒๐/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๐๔ คำสั่งที่ ๕๒๘/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๔ และหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๒๕๓๒/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ เรื่องวางระเบียบเกี่ยวกับการเก็บเอกสารผู้ต้องโทษกักขัง. หนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๔๔๔๔/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๐๐ คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๑๒๑/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๐๐ หนังสือกระทรวงมหาดไทยด่วนมากที่สุด ๔๒๒/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๐๐ หนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๔๐๑๕/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๐๐ เรื่องวางระเบียบเกี่ยวกับการดูแลสถานที่กักขัง เบี้ยเลี้ยงผู้ต้องกักขัง และ เรื่อง ให้สถานกักขังจัดทำรายงานแสดงจำนวนผู้ต้องกักขังส่งกรมราชทัณฑ์. กับบันทึกกระทรวงมหาดไทยที่ ๒๔๔๑/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๐๐ บันทึกกรมราชทัณฑ์ที่ ๔๓๑/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๐๐ บันทึกกรมราชทัณฑ์ที่ ๔๐๕/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๐๐ ตอบข้อหารือตามบันทึกของตำรวจที่ ๑๓๓๕๖/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๐๐ เกี่ยวกับการเอาตัวผู้ต้องกักขังโทษสถานเบาที่มีคดีใหม่ ซึ่งมีกำหนดโทษหนักกว่า อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล เข้าควบคุมในท้องขัง. (ตามที่อ้างมาทั้งหมดนี้ ปรากฏอยู่ในแจ้งความกรมตำรวจที่ ๒๖/๒๕๐๐ ที่ ๓๔/๒๕๐๐ ที่ ๔๙/๒๕๐๐ และที่ ๒๗/๒๕๐๖) และควรดูระเบียบกรมราชทัณฑ์ฉบับที่ ๑/๒๕๐๖ เรื่อง การรับและปล่อยตัวผู้ต้องกักขัง (ปรากฏอยู่ในแจ้งความกรมตำรวจที่ ๑/๒๕๐๗) อนึ่ง ควรดูมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๙๙ กับมาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๓ ถึงมาตรา ๒๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ประกอบด้วย

(๔) ปร๊ับ

(๕) ริบทรัพย์สิ้น

๑. การกำหนดโทษปรับตามประมวลกฎหมายอาญาที่กำหนดจำนวนเงินไว้สูงกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา เช่นโทษปรับเพราะกระทำความผิดในล่วนลหุโทษชั้น ๔ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๒ แห่งกฎหมายลักษณะอาญานั้น ได้กำหนดโทษจำคุกอย่างสูงไว้ ๑ เดือนด้วยกัน แต่ในส่วนโทษปรับได้กำหนดไว้ให้ปรับอย่างสูงได้เพียง ๑๐๐ บาท เท่านั้น ส่วนตามมาตรา ๑๐๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งกำหนดโทษจำคุกอย่างสูงไว้ ๑ เดือนเช่นเดียวกันนั้น ได้กำหนดโทษปรับไว้อย่างสูงถึง ๑,๐๐๐ บาท แสดงให้เห็นว่าได้เพิ่มตามค่าของเงินที่ตกต่ำลงกว่าเดิมนั้นถึง ๑๐ เท่า. ตามบันทึกประกอบในการร่างประมวลกฎหมายอาญาของอนุกรรมการร่างประมวลกฎหมายนี้ (บันทึกที่ว่ามีเข้าใจว่าที่คณะกรรมการกฤษฎีกา หรือที่รัฐสภา คงจะมีให้ตรวจค้นได้) ซึ่งมีรวมด้วยกัน ๑๓ บทนั้น ในบทที่ ๑ ที่ว่าด้วยการเปรียบเทียบระหว่างโทษจำคุกกับโทษปรับ ได้วางหลักไว้ว่าจำคุก ๑ เดือนโทษปรับจะเป็น ๑๐๐ บาท จำคุก ๓ เดือนโทษปรับจะเป็น ๒๐๐ บาท จำคุก ๖ เดือน โทษปรับจะเป็น ๓๐๐ บาท จำคุก ๑ ปีโทษปรับจะเป็น ๕๐๐ บาท และจะเพิ่มปีละ ๕๐๐ บาททุก ๆ โทษจำคุกแต่ละปีที่เพิ่มขึ้น แต่ตามบันทึกของอนุกรรมการนั้นจัดทำขึ้นก่อนค่านำเงินตกต่ำ เมื่อค่านำเงินตกต่ำตอนภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ แล้วก็ได้มีการปรับปรุงเรื่องเงินค่าปรับเสียใหม่ คือปรับปรุงใหม่ให้สูงขึ้นดังจะเห็นได้จากอัตราค่าปรับในภาคที่ ๒ ต่อไป เช่นโทษปรับฐานลักทรัพย์ในมาตรา ๒๕๔ แห่งกฎหมายลักษณะอาญากำหนดโทษไว้อย่างสูงไม่เกิน ๕๐๐ บาท แต่ตามมาตรา ๓๓๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ซึ่งเป็นบทว่าด้วยลักทรัพย์ด้วยกัน และอัตราโทษจำคุกยังคงไม่เกิน ๓ ปีเช่นเดียวกันนั้น ได้วางอัตราโทษปรับขยับขึ้นไปดังอย่างสูงไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท คือ เท่ากับเพิ่มเป็น ๑๒ เท่า ไม่ใช่เพียง ๑๐ เท่า ดังกล่าวไว้ในส่วนเทียบ

มาตรา ๑๕^๑ ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิต ให้เอาไปยิงเสีย
ให้ตาย โทษประหารชีวิต

มาตรา ๒๐^๒ บรรดาความผิดที่กฎหมายกำหนดให้ลงโทษทั้ง
จำคุกและปรับด้วยนั้น ถ้าศาลเห็นสมควรจะลงแต่โทษจำคุกก็ได้
งลดโทษปรับ ลง
แต่โทษจำคุกก็ได้

ของความผิดลงโทษดังกล่าวข้างต้นเสียอีก และตามนี้จะเห็นได้ว่า ๑ ปี ต่อ
๒,๐๐๐ บาท นั้นเอง (ขอให้ดูมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมาย
อาญา พ.ศ. ๒๔๙๙ ประกอบด้วย)

๑. มาตรา ๑๕^๑ นี้ ตรงกับมาตรา ๑๓ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาซึ่ง
ว่าด้วยวิธีการลงโทษประหารชีวิต (ดูมาตรา ๓๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา
ซึ่งว่าด้วยวิธีการเพื่อความปลอดภัย และฟุตโน้ตของมาตรานั้น ประกอบด้วย.)
อนึ่ง ควรดูมาตรา ๑๙, ๒๐ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และมาตรา ๒๔๗,
๒๔๘, ๒๔๙ ถึง ๒๖๗ ว่าด้วยเรื่องทูลเกล้าฯ ขอพระราชทานอภัย และการ
ดำเนินการใน การประหาร ชีวิต แห่ง ประมวล กฎหมาย วิธีพิจารณา ความ อาญา
ประกอบด้วย. (ดูฟุตโน้ต ในมาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา
พ.ศ. ๒๔๙๙ ประกอบ) กับขอให้ดูมาตรา ๓๑ ถึง ๓๔ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาล
คดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๕ ด้วย.

๒. มาตรา ๒๐^๒ นี้ ตรงกับมาตรา ๒๓ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา
อนึ่ง คำว่า "ก็ได้" นั้น หมายความว่า จะลงโทษทั้ง ๒ อย่าง คือจะลงทั้งโทษ
จำคุกและโทษปรับก็ได้ แต่ตามปกติแล้วหากลงแต่เพียงสถานเดียวก็ต้องลงโทษ
จำคุกเสมอไป เว้นแต่จะเข้าข่ายของมาตรา ๕๕ จึงให้งดการลงโทษจำคุกโดย
ยอมให้ลงเฉพาะโทษปรับได้ และถ้าโทษจำคุกนั้นไม่เกิน ๓ เดือนแล้ว มาตรา ๒๓
ยังยอมให้เปลี่ยนจากโทษจำคุกเป็นโทษกักขังได้อีกด้วย ขอให้ดูมาตรา ๒๓ และ
๕๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ประกอบด้วย

คำนวณเวลาจำคุก

มาตรา ๒๑^๑ ในการคำนวณระยะเวลาจำคุก ให้นับวันเริ่มจำคุกรวมคำนวณเข้าด้วย และให้นับเป็นหนึ่งวันเต็ม โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง

ถ้าระยะเวลาที่คำนวณนั้นกำหนดเป็นเดือน ให้นับสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน ถ้ากำหนดเป็นปี ให้คำนวณตามปฏิทินในราชการ

เมื่อผู้ต้องคำพิพากษาถูกจำคุกครบกำหนดแล้ว ให้ปล่อยตัวในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด

คุมขังก่อนจำคุก

มาตรา ๒๒^๒ โทษจำคุก ให้เริ่มแต่วันมีคำพิพากษา แต่ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษา ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังออกจากระยะเวลาจำคุกตามคำพิพากษา เว้นแต่คำพิพากษานั้นจะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

๑. มาตรา ๒๑^๑ นี้ ตรงกับมาตรา ๓๓ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ขอให้ดูมาตรา ๔๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่อ้างถึงมาตรา ๒๑^๑ นี้ด้วย

๒. มาตรา ๒๒^๒ นี้ ตรงกับมาตรา ๓๒ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ขอให้ดูมาตรา ๓๐ วรรค ๓ ที่อ้างถึงมาตรา ๒๒^๒ นี้ กับมาตรา ๑๐๖ และ ๑๔๕ วรรค ๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา และวรรคดีฎีกาที่ ๑๐๑๑/๒๔๘๐ ที่ ๔๖๘/๒๔๘๓ ที่ ๒๔๒/๒๔๘๔ ที่ ๗๓๓/๒๔๘๔ ที่ ๖๒๒/๒๔๘๖ ที่ ๑๑๔๒/๒๔๘๘ ที่ ๘๑๑/๒๔๘๘ ที่ ๑๔๓๑ — ๑๔๓๓/๒๔๘๘ ที่ ๘๓๖/๒๕๐๐ ที่ ๕๑/๒๕๐๓ และที่ ๓๓๑ — ๓๓๒/๒๕๐๔ ประกอบด้วย. อนึ่ง ควรดูมาตรา ๒๑ วรรคแรก ที่มีว่า “ในการคำนวณระยะเวลาจำคุก ให้นับวันเริ่มจำคุก รวมคำนวณเข้าด้วย และให้นับเป็นหนึ่งวันเต็ม โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง” ขอนี้ควรพิจารณาควบคู่กับคำว่า “โทษต้องให้เริ่มแต่วันมีคำพิพากษา” คือว่า จะให้หมายถึงว่า พอศาลพิพากษาให้ลงโทษ ก็ให้ถือว่า เริ่มนับโทษจำคุกตั้งแต่วันที่ศาลอ่านคำพิพากษาจบลงหรืออย่างไรกัน

ในกรณีที่คำพิพากษาถือว่าไว้เป็นอย่างอื่น โทษจำคุกตามคำพิพากษา เมื่อรวมจำนวนวันที่ถูกคุมขัง ก่อนศาล พิพากษาในคดี เรืองนั้นเข้าด้วยแล้ว ต้องไม่เกินอัตราโทษขั้นสูงของกฎหมายที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่ได้กระทำลงนั้น ทั้งนี้ไม่เป็นการกระทบกระเทือนบทบัญญัติในมาตรา ๕๑

มาตรา ๒๓^๑ ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุก และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิด ลหุโทษ ศาล จะพิพากษาให้ ลงโทษกักขังไม่เกินสามเดือนแทนโทษจำคุกนั้นก็ได้

เปลี่ยนโทษจำคุก
เป็นโทษกักขัง

มาตรา ๒๔^๒ ผู้ใดต้องโทษกักขัง ให้กักตัวไว้ในสถานที่

สถานที่กักขัง

กักขังซึ่งกำหนดไว้ อันมิใช่เรือนจำ

แม่ และถ้าหลบหนีในขณะนั้นจะถือถือเป็นผิดในลักษณะความผิดฐานไหน ทั้งนี้รวมตลอดถึงเรื่องโทษกักขังด้วย รู้สึกว่าน่าจะเป็นปัญหาที่ควรคิดอยู่เหมือนกัน.

๑. มาตรา ๒๓ นี้ เป็นความที่บัญญัติขึ้นใหม่ ว่าด้วยการเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขัง ขอให้ดู ม. ๖ แห่ง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๙๙ กับ ม. ๒๐ ม. ๕๔ และ ม. ๕๔๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ด้วย

๒. มาตรา ๒๔ นี้ เป็นความที่บัญญัติขึ้นใหม่ ว่าด้วยวิธีการและสถานที่ในการลงโทษผู้ต้องโทษกักขัง ขอให้ดู ม. ๒๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่อ้างถึงมาตรานี้ กับ ดู พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักขังตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๖ และม. ๓๒ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ ประกอบด้วย.

ถ้าศาลเห็นเป็นการสมควร จะสั่งในคำพิพากษาให้กักขังผู้กระทำความผิดไว้ใน ที่อาศัยของผู้นั้นเอง หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้ผิดไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ เพื่อให้เหมาะสมกับประเภทหรือสภาพของผู้ถูกกักขังก็ได้

สิทธิและหน้าที่ผู้ถูกกักขัง

มาตรา ๒๕^๑ ผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่ซึ่งกำหนด จะได้รับบริการเลี้ยงดูจากสถานที่นั้น แต่ภายใต้ข้อบังคับของสถานที่ผู้ต้องโทษกักขังมีสิทธิที่จะรับประทานอาหารจากภายนอก โดยค่าใช้จ่ายของตนเอง ใช้เสื้อผ้าของตนเอง ได้รับการเยี่ยมอย่างน้อยวันละหนึ่งชั่วโมง และรับและส่งจดหมายได้

ผู้ต้องโทษกักขัง จะต้องทำงานตามระเบียบข้อบังคับและวินัย ถ้าผู้ต้องโทษกักขังประสงค์จะทำงานอย่างอื่น ก็ให้อนุญาตให้เลือกทำได้ตามประเภทงานที่ตนสมัคร แต่ต้องไม่ขัดต่อระเบียบ ข้อบังคับ วินัย หรือความปลอดภัยของสถานที่นั้น

ผู้ถูกกักขังดำเนินอาชีพได้

มาตรา ๒๖^๒ ถ้าผู้ต้องโทษกักขัง ถูกกักขังในที่อาศัยของผู้นั้นเอง หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้ผิดไว้ ผู้ต้องโทษกักขังนั้นมีสิทธิที่จะดำเนินการในวิชาชีพหรืออาชีพของตนในสถานที่ดังกล่าวได้ ในกรณี ศาลจะ กำหนดเงื่อนไขให้ ผู้ต้องโทษ กักขัง ปฏิบัติ อย่างหนึ่งอย่างใดหรือไม่ก็ได้ แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร

๑. มาตรา ๒๕ นี้ เป็นความที่บัญญัติขึ้นใหม่ ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของผู้ต้องโทษกักขังทั่วไป

๒. มาตรา ๒๖ นี้ บัญญัติขึ้นใหม่ ว่าด้วยสิทธิของผู้ต้องโทษกักขังเกี่ยวกับการดำเนินวิชาชีพหรืออาชีพ

มาตรา ๒๗^๑ ถ้าในระหว่างที่ผู้ต้องโทษ กักขัง ได้รับโทษกักขัง อยู่ ความปรากฏแก่ศาลเอง หรือปรากฏแก่ศาลตามคำแถลงของ พนักงานอัยการ หรือผู้ควบคุมดูแลสถานที่กักขัง ว่า

เปลี่ยนโทษกักขัง เป็นโทษจำคุก

(๑) ผู้ต้องโทษกักขัง ผ่าฝืนระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยของ สถานที่กักขัง

(๒) ผู้ต้องโทษกักขัง ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด หรือ

(๓) ผู้ต้องโทษกักขัง ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ศาลอาจเปลี่ยนโทษกักขังเป็นโทษจำคุก มีกำหนดเวลา ตามที่ ศาลเห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินกำหนดเวลาของโทษกักขังที่ผู้ต้อง โทษกักขังจะต้องได้รับต่อไป

มาตรา ๒๘^๒ ผู้ใดต้องโทษปรับ ผู้นั้นจะต้องชำระเงินตาม จำนวนที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาต่อศาล

โทษปรับต้องชำระ เงินต่อศาล

มาตรา ๒๙^๓ ผู้ใดต้องโทษปรับ และไม่ชำระค่าปรับภายใน สามสิบวัน นับแต่วันที่ศาลพิพากษา ผู้นั้นจะต้องถูกยึดทรัพย์สิน ไร้ค่าปรับ หรือมีเงินนั้นจะต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ แต่ถ้าศาลเห็น

ยึดทรัพย์สินหรือกักขัง แทนโทษปรับ

๑. มาตรา ๒๗^๑ นี้ บัญญัติขึ้นใหม่ ว่าด้วยการเปลี่ยนโทษกักขังเป็น โทษจำคุก.

๒. มาตรา ๒๘^๒ นี้ ความทำนองเดียวกับ มาตรา ๑๗ แห่งกฎหมาย ลักษณะอาญา.

๓. มาตรา ๒๙^๓ นี้ ความทำนองเดียวกับมาตรา ๑๔ วรรค ๑ แห่ง กฎหมายลักษณะอาญา. อนึ่ง ควรดูมาตรา ๒๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา^๓ ที่ยอมให้ลงโทษกักขัง แทนโทษ จำคุกได้ เมื่อศาลเห็นว่าไม่ควรลงโทษจำคุกเกิน ๓ เดือน และควรดูมาตรา ๖ แห่ง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๕๕ ที่ บัญญัติให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขังในกรณีแทนโทษปรับ กับควรดูมาตรา ๓๔

เหตุอันควรสงสัยว่า ผู้นั้นจะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ ศาลจะสั่งเรียกประกันหรือจะสั่งให้กักขังผู้นั้นแทนค่าปรับไปพลางก่อนก็ได้

ความในวรรคสองของมาตรา ๒๔ มิให้นำมาใช้บังคับแก่การกักขังแทนค่าปรับ

อัตรากักขังแทนปรับ

มาตรา ๓๐^๑ ในการกักขังแทนค่าปรับ ให้ถืออัตราห้าบาทต่อหนึ่งวัน และไม่ว่าในกรณีความผิดกระทงเดียวหรือหลายกระทง ห้ามกักขังเกินกำหนดหนึ่งปี เว้นแต่ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทขึ้นไป ศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งปี แต่ไม่เกินสองปี ก็ได้

ในการคำนวณระยะเวลาอันให้นับวันเริ่มกักขังแทนค่าปรับรวมเข้าด้วย และให้นับเป็นหนึ่งวันเต็ม โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง

แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่ห้ามมิให้จำคุก หรือกักขังแทนค่าปรับแก่เด็กหรือเยาวชน ก็ไม่ควรดูเรื่องยึดทรัพย์ในคดีล้มละลายตามมาตรา ๑๕ แห่ง พ.ร.บ. ล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๔๓ ด้วย.

๑. มาตรา ๓๐ นี้ ความทำนองเดียวกับมาตรา ๑๔ วรรค ๒ และมาตรา ๑๕ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งว่าด้วยกำหนดโทษจำคุกแทนปรับ. ในมาตรา ๑๔ นั้นมีว่า “ให้จำวันหนึ่งแทนราคาค่าปรับบาทหนึ่งเป็นประมาณ แต่ห้ามมิให้จำคุกด้วยโทษฐานนี้เกินกว่าหนึ่งขึ้นไป” แต่ถ้าจำคุกแทนปรับที่กระทำผิดหลายกระทงด้วยกันแล้วตาม มาตรา ๗๑ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาก็ยอมให้จำคุกแทนปรับมากกว่า ๑ ปี ได้ แต่อย่างสูงต้องไม่เกินกว่า ๒ ปี ขอให้ดูมาตรา ๒๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้กับมาตรา ๖ แห่ง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๕๕ และควรดูมาตรา ๒๔๕ ถึง ๒๕๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบด้วย.

ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับ ถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษา ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังนั้นออกจากจำนวนเงินค่าปรับ โดยถืออัตราห้าบาทต่อหนึ่งวัน เว้นแต่ผู้นั้นต้องคำพิพากษาให้ลงโทษทั้งจำคุกและปรับ. ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าจะต้องหักจำนวนวันที่ถูกคุมขังออกจากเวลาจำคุกตามมาตรา ๒๒ ก็ให้หักออกเสียก่อน เหลือเท่าใดจึงให้หักออกจากเงินค่าปรับ

เมื่อผู้ต้องโทษปรับ ถูกกักขังแทนค่าปรับครบกำหนดแล้ว ให้ปล่อยตัวในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด ถ้านำเงินค่าปรับมาชำระครบแล้ว ให้ปล่อยตัวไปทันที

มาตรา ๓๑^๑ ในกรณีที่ศาลจะพิพากษาให้ปรับผู้กระทำความผิดหลายคน ในความผิดอันเดียวกัน ในกรณีเดียวกัน ให้ศาลลงโทษปรับเรียงตามรายตัวบุคคล

ปรับผู้ทำผิดหลายคน ให้ปรับเรียงตัวคน

มาตรา ๓๒^๒ ทรัพย์สินใดที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดทำหรือมีไว้เป็นความผิด ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าเป็นของผู้กระทำความผิด และมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษา หรือไม่

ริบทรัพย์สิน

มาตรา ๓๓^๓ ในการริบทรัพย์สิน นอกจากศาลจะมีอำนาจ

ทรัพย์สินที่ต้องริบ

๑. มาตรา ๓๑ นี้ ความทำนองเดียวกับ มาตรา ๒๒ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา. และควรอ่านเปรียบเทียบกับมาตรา ๕๕, ๕๖, ๕๐ และ ๕๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ด้วย.

๒. มาตรา ๓๒ นี้ ความทำนองเดียวกับ มาตรา ๒๔ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา.

๓. มาตรา ๓๓ นี้ ความทำนองเดียวกับ มาตรา ๒๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา. ตามฎีกาที่ ๑๒๕๗/๒๕๐๐ วินิจฉัยว่า เงินที่หญิงนครโสเภณีเดือนรับจ้างกระทำชำเราได้มานั้น ไม่ถือว่าได้มาโดยได้กระทำความผิดกฎหมาย เพราะจะเป็น

รับตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้
รับทรัพย์สินดังต่อไปนี้อีกด้วย คือ

(๑) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ ในการกระทำความผิด หรือ

(๒) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด
เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านั้นเป็นทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งมีได้รู้เห็น
เป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

มาตรา ๓๔^๓ บรรดาทรัพย์สิน

(๑) ซึ่งได้ให้ตามความในมาตรา ๑๔๓ มาตรา ๑๔๔ มาตรา
๑๔๕ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๑๖๗ มาตรา ๒๐๑ หรือ มาตรา ๒๐๒
หรือ

(๒) ซึ่งได้ให้เพื่อจูงใจบุคคลให้กระทำความผิด หรือเพื่อ
เป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำความผิด

แต่เพียงผิดในส่วนที่ไม่ได้จดทะเบียนในการเป็นหญิงนครโสเภณี ตาม กฎหมาย ว่า
ด้วยการจดทะเบียนในเรื่องนั้น เท่านั้น และตามฎีกาที่ ๔๘๔/๒๕๐๐ ก็ได้พิพากษา
ว่า การรับของกลางในกรณีที่ไม่ปิดบัญชีแสดงราคาตาม พ.ร.บ. ควบคุมโสเภณีสัน
พ.ศ. ๒๔๘๕ นั้น ย่อมไม่เป็นการถูกต้อง เพราะความผิดของจำเลยอยู่ที่การ
ไม่ปิดบัญชีของซึ่งจำเลยวางขายเท่านั้น ของที่วางขายไม่ใช่ของได้ใช้, มีไว้,
หรือได้มาโดยผิดกฎหมาย จึงไม่อยู่ในข่ายที่ควรจะรับ. อนึ่ง วรรค ๓ ม. ๑๓๒๗
ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกอบด้วย ม. ๓๑ และ ๓๒ แห่งประมวล
กฎหมายอาญานี้ด้วย.

๑. มาตรา ๓๔^๓ นี้ ความทำนองเดียวกับมาตรา ๑๔๑ แห่งกฎหมาย
ลักษณะอาญา

ต้องรับ เว้นไม่รับ
รับไม่ได้

ให้ริบเสียทั้งสิน เว้นแต่ทรัพย์สินนั้นเป็นของผู้อื่น ซึ่งมีได้
รู้เห็นเป็นใจช่วยในการกระทำความผิด

มาตรา ๓๕^๑ ทรัพย์สินซึ่งศาลพิพากษาให้ริบ ให้ตกเป็นของ ริบเป็นของแผ่นดิน
แผ่นดิน แต่ศาลจะพิพากษาให้ทำให้ทรัพย์สินนั้นใช้ไม่ได้ หรือ
ทำลายทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้

มาตรา ๓๖^๒ ในกรณีที่ ศาลสั่งให้ ริบ ทรัพย์สิน ตาม มาตรา ๓๓^๑ คืบทรัพย์สินที่ถูกริบ
หรือมาตรา ๓๔ ไปแล้ว หากปรากฏในภายหลังโดยคำเสนอของ
เจ้าของแท้จริงว่า ผู้เป็นเจ้าของแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจช่วยในการ
กระทำความผิด ก็ให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สิน ถ้าทรัพย์สินนั้นยังคง
มีอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงาน แต่คำเสนอของเจ้าของ
แท้จริงนั้น จะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปี นับแต่วันคำพิพากษา
ถึงที่สุด

๑. มาตรา ๓๕ นี้ ความทำนองเดียวกับ มาตรา ๒๖ แห่งกฎหมาย
ลักษณะอาญา. ขอให้ดูประมวลกฎหมายแพ่ง ๗ เช่น มาตรา ๑๓๐๓ ถึง ๑๓๐๗
เป็นต้นด้วย.

๒. มาตรา ๓๖ นี้ เป็นความที่บัญญัติขึ้นใหม่ ว่าด้วยอำนาจศาลในการ
ที่จะสั่งคืนทรัพย์สินที่ริบไว้. และควรดูฎีกาที่ ๔๑๖/๒๕๐๔ ซึ่งวินิจฉัยโดยที่ประชุม
ใหญ่ว่า เรื่องที่นำไปใช้ในการกระทำความผิดนั้น พ.ร.บ. ศาลากร พ.ศ. ๒๔๖๙ มาตรา
๑๒๐ บัญญัติว่า เมื่อใด พ.ร.บ. ศาลากรแตกต่างกับบทกฎหมายอื่น ให้ยกเอา
กฎหมายศาลากรขึ้นบังคับ และตาม พ.ร.บ. ศาลากรมาตรา ๒๔ ซึ่งแก้ไขโดย
พ.ร.บ. ศาลากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๓ บัญญัติไว้ มีใจความว่า
สิ่งที่ถูกยึด ถ้าเจ้าของ หรือผู้มีสิทธิไม่ยื่นคำร้อง เรียกร้องเอาภายในกำหนดใน
กฎหมายแล้ว สิ่งนั้นตกเป็นของแผ่นดิน จึงต้องเป็นไปตามกฎหมายศาลากรนั้น

จัดการแก่ทรัพย์สิน
ที่ถูกริบ

มาตรา ๓๗^๑ ถ้าผู้ศาลสั่งให้ส่งทรัพย์สินที่ริบ ไม่ส่งภายใน
เวลาที่ศาลกำหนด ให้ศาลมีอำนาจสั่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ยึดทรัพย์สินนั้น

(๒) ให้ชำระราคา หรือส่งยึดทรัพย์สินอื่น ของผู้นั้น ชดใช้
ราคาจนเต็ม หรือ

(๓) ในกรณีที่ศาลเห็นว่า ผู้นั้นจะส่งทรัพย์สินที่สั่งให้ส่งได้
แต่ไม่ส่ง หรือชำระราคาทรัพย์สินนั้นได้ แต่ไม่ชำระ ให้ศาลมี
อำนาจกักขังผู้นั้นไว้จนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่ง แต่ไม่เกินหนึ่งปี แต่
ถ้าภายหลังปรากฏแก่ศาลเอง หรือโดยคำเสนอของผู้นั้น ว่า ผู้นั้น
ไม่สามารถส่งทรัพย์สินหรือชำระราคาได้ ศาลจะสั่งให้ปล่อยตัวผู้นั้น
ไปก่อนครบกำหนดก็ได้

โทษข่มขืนเพราะ
ผู้ผิดตาย

มาตรา ๓๘^๒ โทษให้เป็นอันระงับไปด้วยความตายของผู้กระ-
ทำความผิด

๑. มาตรา ๓๗^๑ นี้ ความทำนองเดียวกับ มาตรา ๒๕ แห่งกฎหมาย
ลักษณะอาญา

๒. มาตรา ๓๘^๒ นี้ ความทำนองเดียวกับ มาตรา ๗๗ แห่งกฎหมาย
ลักษณะอาญา. อนึ่ง ตามนัยแห่งมาตรา ๓๘^๒ นี้ แม้โทษปรับหรือโทษริบทรัพย์สิน
ก็ถือว่าเป็นอันระงับไปด้วยความตายของผู้กระทำความผิดด้วย เพราะตาม
มาตรา ๓๘^๒ นี้ก็ดี ในบทบัญญัติอื่น ๆ ก็ดี เท่าที่ได้ตรวจค้นมาโดยละเอียดพอ
สมควรแล้วนั้น ยังไม่พบว่ามีในใตใดที่ได้มีข้อยกเว้นไว้เป็นพิเศษว่าให้ปรับหรือริบ
ทรัพย์สินได้แต่ประการใด ดังนั้น จึงต้องถือว่าเมื่อผู้กระทำความผิดตายแล้ว
บรรดาโทษทั้งหลาย ที่จะลงแก่ ผู้กระทำความผิดนั้น ก็ต้องเป็นอันระงับไปพร้อมกับผู้นั้น
ด้วย. ตามมาตรา ๓๘^๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ว่าด้วยเรื่อง
สิทธินำคดีขึ้นฟ้องศาลย่อมระงับนั้น ก็ให้ระงับการฟ้องเพราะความตายของผู้
กระทำความผิดด้วย ขอให้ดูมาตรา ๓๓—๓๔ ประกอบด้วย.

ส่วนที่ ๒

วิธีการเพื่อความปลอดภัย

มาตรา ๓๕^๒ วิธีการเพื่อความปลอดภัย มีดังนี้

วิธีการเพื่อความ
ปลอดภัย มี ๕
ประการ

๑. เรื่องโทษดู ม. ๑๔ ถึง ๓๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ และวรรค
ม. ๑๒, ๑๖ และ ๑๗๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ด้วย. อนึ่ง ในเรื่องวิธีการ
เพื่อความปลอดภัยนี้ เป็นเรื่องที่บัญญัติขึ้นใหม่ ดังได้กล่าวไว้ในหมวด ๓ ข้างต้น
ที่ว่าด้วย “โทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย” นั้นแล้ว. ขอให้ดู ม. ๗
แห่ง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๙๙ พร้อมด้วยฟุตโน้ตของ
มาตรานี้ด้วย. และขอให้ดู พ.ร.บ. กักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย พุทธศักราช
๒๔๗๙ พ.ร.บ. จัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พุทธศักราช ๒๔๗๙ พ.ร.บ.
จัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๑ พ.ร.บ. เนรเทศ
ศก ๑๓๑ พ.ร.บ. ตัดสันดานคนจรจัดและคนที่เคยต้องโทษหลายครั้ง ร.ศ. ๑๒๗
พ.ร.บ. กักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย พ.ศ. ๒๔๗๙ พ.ร.บ. ควบคุมการขอลาน พ.ศ.
๒๔๔๔ พ.ร.บ. จัดหางานให้ผู้ไร้อาชีพ พ.ศ. ๒๔๔๔ พ.ร.บ. ควบคุมเด็กและ
นักเรียน พ.ศ. ๒๔๔๑ พ.ร.บ. จัดอาชีวศึกษาสงเคราะห์แก่บุคคลบางจำพวก
พ.ศ. ๒๔๙๗ และ พ.ร.บ. สงเคราะห์บุคคลผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษ ผู้พ้นโทษ
และเด็กผู้พ้นการฝึกอบรม พ.ศ. ๒๔๙๗ เฉพาะ ๒ ฉบับหลังที่เพิ่งประกาศใช้
เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ นั้น ต่อมาได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติให้ยกเลิกพระราช
บัญญัติทั้ง ๒ ฉบับนี้ ซึ่งได้ผ่านสภาผู้แทนราษฎรเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๔๙๙ นั้น
แล้ว. นอกจากนี้ในเรื่องโทษขอให้ดูรายละเอียดในมาตรา ๑๔ ถึง ๓๔ ที่อ้างถึง
ข้างต้น และวรรคพระราชบัญญัติกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมการอบรม
และการฝึกอาชีพตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๔๓ พ.ศ. ๒๕๐๓ กับพระราช
บัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักขังตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๖
ประกอบด้วย.

๒. แต่มาตรา ๓๕ นี้ตลอดไปจนถึงมาตรา ๕๐ เป็นบทบัญญัติที่เพิ่งบัญญัติ
ขึ้นใหม่. และล้วนแต่เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยวิธีการเพื่อความปลอดภัยทั้งสิ้น. วรรค

(๑)^๑ กักกัน(๒)^๒ ห้ามเข้าเขตกำหนด

ฟุตโน้ตของมาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๙๙ ประกอบด้วย จะได้ทราบว่าบทบัญญัติที่ว่าด้วยเรื่องนี้มีอยู่ที่ไหนบ้าง เพื่อจะได้ค้นหาได้สะดวก. วิธีการเพื่อความปลอดภัยมีอยู่ ๕ ประการด้วยกัน ดังปรากฏอยู่ในมาตรา ๓๙ นี้แล้ว. ในประการที่ ๒ กับ ประการที่ ๓ นั้น ในมาตรา ๑๒ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาเคยบัญญัติเป็นโทษอาญามาก่อน โดยให้ชื่อโทษนั้นว่า "ให้อยู่ภายในเขตที่อันมีกำหนด" จัดเป็นลำดับที่ ๔ ของโทษในมาตรา ๑๒ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา มาในคราวตราประมวลกฎหมายอาญานี้ ได้นำเอาโทษที่ว่านั้นมาบัญญัติเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยและแยกออกเป็น ๒ ประการด้วยกัน ดังปรากฏอยู่ในมาตรา ๓๙ (๑) และ (๒) นั้นแล้ว ขอให้ดูฟุตโน้ตของมาตรา ๑๔ ข้างต้นประกอบด้วย

๑. เรื่อง 'กักกัน' ควรดูมาตรา ๔๐ ถึง ๔๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ประกอบ และขอให้ดู พ.ร.บ. กักกันผู้มีส่วนานเป็นผู้ร้าย พ.ศ. ๒๔๗๙ ซึ่งใช้อยู่ก่อนวันประมวลกฎหมายอาญานี้ใช้บังคับ ตาม พ.ร.บ. นั้น ให้ถือว่า "กักกัน" เป็นโทษทางอาญาอีกสถานหนึ่งด้วย. และควรดูประกาศกำหนดเขตสำหรับดำเนินการกักกัน พ.ศ. ๒๔๘๐ พ.ร.ฎ. ควบคุมคนจรจัดและผู้ไม่ประกอบอาชีพ พ.ศ. ๒๔๘๕ กับ พ.ร.บ. ตัดสันดานคนจรจัดและคนที่เคยต้องโทษหลายครั้ง ร.ศ. ๑๒๗ ประกอบด้วย.

๒. เรื่องห้ามเข้าเขตกำหนดนี้ ควรดูมาตรา ๔๔ และ ๔๕ ประกอบ. อนึ่ง เรื่อง ห้ามเข้าเขตนี้ เคยบัญญัติ เป็นโทษ ทางอาญา สถานหนึ่งใน กฎหมาย ลักษณะอาญา ดังปรากฏอยู่ในมาตรา ๑๒ แห่งกฎหมายลักษณะอาญานั้น โดยให้ชื่อโทษอาญาดังกล่าวนั้นว่า "โทษสถานให้อยู่ภายในเขตที่อันมีกำหนด" และตามมาตรา ๒๔ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาได้แบ่งโทษสถานดังกล่าวนี้ ออก

- (๓)^๑ เรียกประกันทัณฑ์บน
- (๔)^๒ คุ่มตัวไว้ในสถานพยาบาล
- (๕)^๓ ห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง

มาตรา ๔๐^๔ กักกัน คือ การควบคุมผู้กระทำความผิดคดีนิสัยไว้ภายในเขตกำหนด เพื่อป้องกันการกระทำความผิด เพื่อตัดนิสัย และเพื่อฝึกหัดอาชีพ

กักขัง

มาตรา ๔๑^๕ ผู้ใดเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกันมาแล้ว หรือ เคยถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสองครั้ง ในความผิดดังต่อไปนี้ คือ

กระทำผิดคดีนิสัย

(๑) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐๕ ถึงมาตรา ๒๑๖

(๒) ความผิดเกี่ยวกับการ ก่อให้เกิดภัยอันตราย ต่อประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๗ ถึงมาตรา ๒๒๔

เป็น ๒ อย่าง คือ “ห้ามมิให้เข้าไปในท้องที่หรือจังหวัดที่ซึ่งกำหนดไว้ในคำพิพากษา” อย่างหนึ่ง และ “บังคับให้อยู่แต่ในท้องที่ซึ่งเจ้าพนักงานฝ่ายราชการได้กำหนดให้อยู่” อีกอย่างหนึ่ง. อย่างหลังนี้คล้ายกับกักกันตามมาตรา ๓๕ นี้

- ๑. ควรดูมาตรา ๔๖ ถึง ๔๗ ประกอบ
- ๒. ควรดูมาตรา ๔๔ ถึง ๔๕ ประกอบ และควรอ่านเปรียบเทียบกับมาตรา ๔๖ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาด้วย
- ๓. ควรดูมาตรา ๕๐ ประกอบ
- ๔. มาตรา ๔๐ นี้ บัญญัติขึ้นใหม่ และเป็นบทบัญญัติที่ให้บทนิยามของคำว่า ‘กักกัน’
- ๕. มาตรา ๔๑ นี้ บัญญัติขึ้นใหม่ ว่าด้วยการกระทำและเงื่อนไขที่ศาลจะพิพากษาให้กักกัน ขอให้พึงสังเกตว่าตาม พ.ร.บ. กักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย

(๓) ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๐ ถึงมาตรา ๒๔๖

(๔) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๖ ถึงมาตรา ๒๘๖

(๕) ความผิดต่อชีวิต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๒๙๐ มาตรา ๒๙๒ ถึงมาตรา ๒๙๔

(๖) ความผิดต่อร่างกาย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙๕ ถึงมาตรา ๒๙๘

(๗) ความผิดต่อเสรีภาพ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๕ ถึงมาตรา ๓๒๐

(๘) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๔ ถึงมาตรา ๓๔๐ มาตรา ๓๕๔ และมาตรา ๓๕๗

และภายในเวลาสี่ปี นับแต่วันที่ผู้นั้นได้พ้นจากการกักกันหรือพ้นโทษ แล้วแต่กรณี ผู้นั้นได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดในบรรดาที่ระบุไว้ใหม่นี้ อีก จนศาลพิพากษาลงโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนสำหรับการกระทำความผิดนั้น ศาลอาจถือว่า ผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดคดีนี้เสีย และจะพิพากษาให้กักกัน มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสามปี และไม่เกินสี่ปี ก็ได้

พ.ศ. ๒๔๗๕ มีความแตกต่างกับเรื่องกักกันตามประมวลกฎหมายอาญานี้บางประการ. อนึ่ง ขอให้ดูประกาศกำหนดเขตสำหรับดำเนินการกักกัน พ.ศ. ๒๔๘๐ พ.ร.ฎ. ควบคุมคนจรจัดและผู้ไม่ประกอบอาชีพ พ.ศ. ๒๔๘๕ และ พ.ร.บ. ดัดสันดานคนจรจัด พ.ศ. ๑๒๗ ประกอบด้วย. อนึ่ง ขอให้ดูฎีกาที่ ๖๔๖/๒๕๐๖ และที่ ๖๔๓/๒๕๐๖ ประกอบด้วย.

๑. องค์ของความผิดคดีนี้สนั้นต้องพร้อมทั้ง ๔ ประการ ดังต่อไปนี้

(๑) พ้นจากถูกกักกันมาแล้ว หรือพ้นจากถูกจำคุกในความผิดตามมาตรา ๔๑ ซึ่งแต่ละครั้งไม่ต่ำกว่า ๖ เดือนมาแล้วอย่างน้อย ๒ ครั้ง

ความผิดซึ่งผู้กระทำได้กระทำในขณะที่อายุยังไม่เกินสิบเจ็ดปีนั้น^๑ มิให้ถือเป็นความผิดที่จะนำมาพิจารณากักกันตามมาตรา

มาตรา ๔๒^๒ ในการคำนวณระยะเวลา กักกัน ให้นับวันที่ศาลพิพากษาเป็นวันเริ่มกักกัน แต่ถ้ายังมีโทษจำคุกหรือกักขังที่ต้องกักกันนั้นจะต้องรบอยู่ ก็ให้จำคุก หรือกักขังเสียก่อน และให้นับวันถัดจากวันที่พ้นโทษจำคุกหรือพ้นจากกักขังเป็นวันเริ่มกักกัน

คำนวณระยะเวลา
กักกัน

ระยะเวลา กักกัน และการปล่อยตัวผู้ถูกกักกัน ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๓^๓ การฟ้องขอให้กักกัน เป็นอำนาจของพนักงานอัยการโดยเฉพาะ และจะขอรวมกันไปในห้องคดีอันเป็นมูลให้เกิดอำนาจฟ้องขอให้กักกัน หรือจะฟ้องภายหลังก็ได้

ฟ้องกักกัน

(๒) พ้นจากถูกกักกันหรือพ้นจากโทษจำคุกดังกล่าวใน (๑) นั้นมา ยังไม่ถึง ๑๐ ปี.

(๓) ได้กระทำผิดอย่างใดอย่างหนึ่ง ในบรรดาความผิดที่ระบุไว้ใน (๑) นั้นอีก และ

(๔) การกระทำผิดต่อมาตาม (๓) นั้น ศาลพิพากษาให้จำคุกไม่ต่ำกว่า ๖ เดือนอีกด้วย.

พร้อมทั้ง ๔ ประการนี้ จึงจะถือได้ว่าเป็นผู้กระทำผิดติดนิสัย

๑. คูฎีกาที่ ๕๔/๒๕๐๑ ที่ ๑๕๕/๒๕๐๑ และที่ ๓๕๕/๒๕๐๑ เรื่องกักกัน เรื่องล้างมลทิน เรื่องโทษหนักโทษเบา และเรื่องกฎหมายย้อนหลัง

๒. มาตรา ๔๒ นี้ บัญญัติขึ้นใหม่ ว่าด้วยการคำนวณระยะเวลา กักกัน และตามวรรค ๒ ของมาตรานี้ ให้อนุโลมใช้เรื่องการจำคุกในมาตรา ๒๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญาด้วย.

๓. มาตรา ๔๓ นี้ บัญญัติขึ้นใหม่ ว่าด้วยผู้มีอำนาจฟ้องและวิธีการฟ้องขอให้กักกัน ขอให้พึงสังเกตว่า เรื่องผู้มีอำนาจฟ้องนั้น ประมวลกฎหมาย

ห้ามเข้าเขต

มาตรา ๔๔^๑ ห้ามเข้าเขตกำหนด คือการห้ามมิให้เข้าไปใน
ท้องที่หรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา

ห้ามเข้าเขตเมื่อ
พ้นโทษ

มาตรา ๔๕^๒ เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด และศาลเห็น
สมควรเพื่อความปลอดภัยของประชาชน ไม่ว่าจะมียุติบัตรหรือไม่
ศาลอาจสั่งในคำพิพากษาว่า เมื่อผู้นั้นพ้นโทษตามคำพิพากษาแล้ว
ห้ามมิให้ผู้นั้นเข้าไปในเขตกำหนดเป็นเวลาไม่เกินห้าปี

เรียกประกัน
ทัณฑ์บน

มาตรา ๔๖^๓ ถ้าความปรากฏแก่ศาล ตามข้อเสนองของ
พนักงานอัยการว่า ผู้ใดจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคล
หรือทรัพย์สินของผู้อื่นก็ดี ในการพิจารณาคดีความผิดใด ถ้าศาล
ไม่ลงโทษผู้ถูกฟ้อง แต่มีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องน่าจะก่อเหตุร้าย
ให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นก็ดี ให้ศาลมี
อำนาจที่จะสั่งผู้นั้นให้ทำทัณฑ์บน โดยกำหนดจำนวนเงินไม่เกินกว่า

อาญาบัญญัติไว้ทำนองเดียวกับ พ.ร.บ. กักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย พ.ศ. ๒๔๗๕
อนึ่ง ขอให้ดูมาตรา ๔๗ และมาตรา ๑๐๐ ประกอบด้วย.

๑. มาตรา ๔๔ นี้ ความทำนองเดียวกับมาตรา ๒๔ (๑) แห่งกฎหมาย
ลักษณะอาญา ซึ่งว่าด้วยห้ามเข้าเขตกำหนด ส่วนความในมาตรา ๒๔ (๒)
แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งว่าด้วยให้อยู่ภายในเขตกำหนดนั้น ได้นำมาบัญญัติ
ไว้ในมาตรา ๔๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ว่าด้วยกักกันอีกส่วนหนึ่งด้วยแล้ว.

๒. มาตรา ๔๕ นี้ ความทำนองเดียวกับ มาตรา ๒๕ แห่งกฎหมาย
ลักษณะอาญา ว่าด้วยอำนาจศาลที่จะพิพากษาห้ามเข้าเขตกำหนด ควรดูมาตรา
๑๕๔ ที่เอาผิดแก่ผู้ฝ่าฝืนมาตรานี้ด้วย.

๓. มาตรา ๔๖ นี้ ความทำนองเดียวกับมาตรา ๓๐ และ มาตรา ๓๑ แห่ง
กฎหมายลักษณะอาญา ว่าด้วยเรียกประกันทัณฑ์บน อนึ่ง ควรดูมาตรา ๗ แห่ง

ห้าพันบาท ว่าผู้นั้นจะไม่ก่อเหตุดังกล่าวแล้ว ตลอดเวลาที่ศาลกำหนด แต่ไม่เกินสองปี และจะสั่งให้มีประกันด้วยหรือไม่ก็ได้

ถ้าผู้นั้นไม่ยอมทำทัณฑ์บน หรือหาประกันไม่ได้ ให้ศาลมีอำนาจสั่งกักขังผู้นั้นจนกว่าจะทำทัณฑ์บนหรือหาประกันได้ แต่ไม่ให้กักขังเกินกว่าหกเดือน หรือจะสั่งห้ามผู้นั้นเข้าในเขตกำหนดตามมาตรา ๔๕ ก็ได้

การกระทำของเด็กที่มีอายุยังไม่เกินสิบเจ็ดปี มิให้อยู่ในบังคับแห่งบทบัญญัติตามมาตรานี้

มาตรา ๔๗^๒ ถ้าผู้ทำทัณฑ์บนตามความในมาตรา ๔๖ กระทำผิดทัณฑ์บน ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นชำระเงินไม่เกินจำนวนที่ได้กำหนดไว้ในทัณฑ์บน ถ้าผู้นั้นไม่ชำระให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับ

กระทำผิดทัณฑ์บน

มาตรา ๔๘^๓ ถ้าศาลเห็นว่า การปล่อยตัวผู้มีจิตบกพร่อง ไร้จิต หรือจิตฟั่นเฟือน ซึ่งไม่ต้องรับโทษ หรือได้รับการลดโทษตามมาตรา ๖๕ จะเป็นการไม่ปลอดภัยแก่ประชาชน ศาลจะสั่งให้

จิตบกพร่อง, ไร้จิต, จิตฟั่นเฟือน

พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๘๕ และ มาตรา ๗๕ กับมาตรา ๑๐๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา^๒ ที่อ้างถึงมาตรานี้ด้วย.

๑. ตูมาตรา ๗๓ ถึง ๗๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา^๒ เรื่องเด็กกระทำความผิดประกอบด้วย.

๒. มาตรา ๔๗^๒ นี้ ความทำนองเดียวกับมาตรา ๑๔, ๑๕ และ ๒๐ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา. อนึ่ง ควรดูมาตรา ๑๐๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา^๒ ที่อ้างถึงมาตรานี้ประกอบด้วย.

๓. มาตรา ๔๘^๓ นี้ ความทำนองเดียวกับมาตรา ๔๖ วรรค ๒ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา.

ส่งไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลก็ได้ และคำสั่งศาลจะเพิกถอนเสียเมื่อใดก็ได้

ห้ามเสพย์, ถ้าฝ่าฝืน
อาจคุมตัวไว้ใน
สถานพยาบาล

มาตรา ๔๙^๑ ในกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก หรือพิพากษาว่า มีความผิด แต่รอกำหนดโทษ หรือรอกำหนดลงโทษบุคคลใด ถ้าศาลเห็นว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดเกี่ยวกับ การเสพย์สุราเป็นอาชญา หรือการเป็นผู้ติดยาเสพย์ติดให้โทษ ศาลจะกำหนดในคำพิพากษาว่า บุคคลนั้นจะต้องไม่เสพย์สุรา ยาเสพย์ติดให้โทษ อย่างหนึ่งอย่างใด หรือทั้งสองอย่าง ภายในระยะเวลาไม่เกินสองปี นับแต่วันพ้นโทษ หรือวันปล่อยตัว เพราะรอกำหนดโทษ หรือรอกำหนดลงโทษ ก็ได้

ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวในวรรคแรก ไม่ปฏิบัติตามที่ศาลกำหนด ศาลจะสั่งให้ส่งไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล เป็นเวลาไม่เกินสองปีก็ได้

ห้าม การ ประกอบ
อาชีพบางอย่าง

มาตรา ๕๐^๒ เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด ถ้าศาลเห็นว่า ผู้นั้นกระทำความผิด โดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือเนื่องจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และเห็นว่าหากผู้นั้นประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นต่อไป อาจจะกระทำความผิดเช่นนั้นขึ้นอีก ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษา ห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้น มีกำหนดเวลาไม่เกินห้าปี นับแต่วันพ้นโทษไปแล้วก็ได้

๑. มาตรา ๔๙ นี้ เป็นความที่บัญญัติขึ้นใหม่ อนึ่ง ควรดูมาตรา ๑๕๔ ซึ่งว่าด้วยบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนมาตรานี้ด้วย.

๒. มาตรา ๕๐ นี้ เป็นความที่บัญญัติขึ้นใหม่ อนึ่ง ควรดูมาตรา ๑๕๖ ซึ่งว่าด้วยบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนมาตรานี้ด้วย.

ส่วนที่ ๓

วิธีเพิ่มโทษ ลดโทษ และการรอกการลงโทษ

มาตรา ๕๑^๑ ในการเพิ่มโทษ มิให้เพิ่มขึ้นถึงประหารชีวิต
จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกเกินกว่ายี่สิบปี

เพิ่มโทษ

มาตรา ๕๒^๒ ในการลดโทษประหารชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการลด
มาตราส่วนโทษ หรือลดโทษที่จะลง ให้ลดดังต่อไปนี้

เกณฑ์ลดโทษ
ประหารชีวิต

(๑) ถ้าจะลดหนึ่งในสาม ให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต
หรือโทษจำคุกตั้งแต่สิบหกปีถึงยี่สิบปี

(๒) ถ้าจะลดกึ่งหนึ่ง ให้ลดเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือ
โทษจำคุกตั้งแต่สิบสองปีถึงยี่สิบปี

มาตรา ๕๓^๓ ในการลดโทษจำคุกตลอดชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการ
ลดมาตราส่วนโทษ หรือลดโทษที่จะลง ให้ลดดังต่อไปนี้

เกณฑ์ลดโทษ
จำคุกตลอดชีวิต

(๑) ถ้าจะลดหนึ่งในสาม ให้ลดเป็นโทษจำคุกตั้งแต่สิบปี
ถึงสิบหกปี

(๒) ถ้าจะลดกึ่งหนึ่ง ให้ลดเป็นโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึง
สิบสองปี

๑. มาตรา ๕๑ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๓๕, ๓๖ แห่งกฎหมาย
ลักษณะอาญาว่าด้วยหลักเกณฑ์การเพิ่มโทษ. อนึ่ง ขอให้ดูมาตรา ๒๒ ข้างต้น
และฎีกาที่ ๒๔๑/๒๕๐๕ ซึ่งวินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ และขอให้ดูหมายเหตุต่อ
ท้ายฎีกาดังกล่าวในฉบับชนิดพิเศษ เล่ม ๒๐ ตอน ๓ พ.ศ. ๒๕๐๕ หน้า ๗๓๗-๗๔๑
ประกอบด้วยให้แนวไว้ดีมาก.

๒. มาตรา ๕๒ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๓๗ แห่งกฎหมายลักษณะ
อาญาว่าด้วยหลักเกณฑ์การลดโทษประหารชีวิต.

๓. มาตรา ๕๓ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๓๘ แห่งกฎหมายลักษณะ
อาญาว่าด้วยหลักเกณฑ์การลดโทษจำคุกตลอดชีวิต.

วิธีคำนวณเพิ่มหรือ
ลดโทษ

มาตรา ๕๔^๑ ในการคำนวณ การเพิ่มโทษ หรือลดโทษ ที่จะลงให้ศาลตั้งกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยเสียก่อน แล้วจึงเพิ่มหรือลดตามทั้งการเพิ่มและการลดโทษที่จะลง ให้เพิ่มก่อนแล้วจึงลดจากผลที่เพิ่มแล้วนั้น ถ้าส่วนของการเพิ่มเท่ากับหรือมากกว่าส่วนของการลด และศาลเห็นสมควรจะไม่เพิ่มไม่ลดก็ได้

จำคุกไม่เกิน ๓ เดือน
จะลดหรือยกก็ได้

มาตรา ๕๕^๒ ถ้าโทษจำคุก ที่ผู้กระทำความผิด จะต้องรับ มีกำหนดเวลาเพียงสามเดือนหรือน้อยกว่า ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลงอีกก็ได้ หรือถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับ มีกำหนดเวลาเพียงสามเดือนหรือน้อยกว่า และมีโทษปรับด้วย ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลง หรือจะยกโทษจำคุกเสีย คงให้ปรับแต่อย่างเดียวกันก็ได้

รอกกำหนดโทษหรือ
รอกการลงโทษ และ
เงื่อนไข

มาตรา ๕๖^๓ ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุก และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสองปี ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษ จำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษ

๑. มาตรา ๕๔ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๓๘ ในกฎหมายลักษณะอาญา อนึ่ง ควรดูมาตรา ๒๐ และ ๒๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่ว่าด้วยเรื่องระงับและเปลี่ยนโทษประกอบด้วย.

๒. มาตรา ๕๕ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๔๐ ในกฎหมายลักษณะอาญา และควรดูมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๕ ประกอบ.

๓. มาตรา ๕๖ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๔๑ ในกฎหมายลักษณะอาญา และควรดูมาตรา ๓๑, ๓๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ กับมาตรา ๑๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ ด้วย.

สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือเหตุอันสมควรปรานีแล้ว เห็นเป็นการสมควร ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมี**ความผิด** แต่**รอกการกำหนดโทษไว้** หรือ**กำหนดโทษแต่รอกการลงโทษไว้** แล้วปล่อยตัวไปเพื่อให้โอกาสผู้นั้นกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้กำหนด แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้

เงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติของผู้กระทำความผิดนั้น ศาลอาจกำหนดข้อเดียวหรือหลายข้อ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงาน ที่ศาลระบุไว้เป็น ครั้งคราว เพื่อเจ้าพนักงานจะได้สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือ หรือตักเตือน ตามที่เห็นควร ในเรื่องความประพฤติและการประกอบอาชีพ

(๒) ให้ฝึกหัด หรือทำงานอาชีพ อันเป็นกิจลักษณะ

(๓) ให้ละเว้นการคบหาสมาคม หรือการประพฤติใด อันอาจนำไปสู่การกระทำความผิดเช่นเดียวกันนี้อีก

เงื่อนไขตามที่ศาลได้กำหนดตามความในวรรคก่อนนั้น ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลตามคำขอของผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น พนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงาน ว่า พฤติการณ์ที่เกี่ยวแก่การควบคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหนึ่งข้อใดเสียก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขข้อใด ตามที่กล่าวในวรรคก่อน ที่ศาลยังมีได้กำหนดไว้เพิ่มเติมขึ้นอีกก็ได้

เมื่อผู้กระทำความผิด
ผ่านเงื่อนไข

มาตรา ๕๗^๑ เมื่อความปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตามคำแถลงของพนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงาน ว่า ผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ดังที่ศาลกำหนดตามมาตรา ๕๖ ศาลอาจตัดเตือนผู้กระทำความผิด หรือจะกำหนดการลงโทษที่ยังไม่ได้กำหนด หรือลงโทษซึ่งรอไว้นั้น ก็ได้

รวมโทษที่รอเมื่อมี
การกระทำความผิดขึ้นอีก

มาตรา ๕๘^๒ ถ้าภายในเวลาที่ศาลกำหนดตามมาตรา ๕๖ ผู้ที่ถูกศาลพิพากษาได้กระทำความผิด อันมิใช่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ และศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกสำหรับความผิดนั้น ให้ศาลที่พิพากษาคดีหลังกำหนดโทษที่รอการกำหนดไว้ในคดีก่อน บวกเข้ากับโทษในคดีหลัง หรือบวกโทษที่รอการลงโทษไว้ในคดีก่อน เข้ากับโทษในคดีหลัง แล้วแต่กรณี

แต่ถ้าภายในเวลาที่ศาลได้กำหนดตามมาตรา ๕๖ ผู้นั้นมิได้กระทำความผิดดังกล่าวมาในวรรคแรก ให้ผู้นั้นพ้นจากการที่จะถูกกำหนดโทษ หรือถูกลงโทษในคดีนั้น แล้วแต่กรณี

หมวด ๔

ความรับผิดชอบในทางอาญา

เหตุที่ต้องรับผิดชอบใน
ทางอาญา

มาตรา ๕๙^๓ บุคคล จะ ต้องรับผิดชอบ ใน ทางอาญา ก็ ต่อ เมื่อได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะได้กระทำโดยประมาท ในกรณีนี้

๑. มาตรา ๕๗ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๔๑ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

๒. มาตรา ๕๘ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๔๒ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

๓. มาตรา ๕๙ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๔๓ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา และควรดูมาตรา ๒, ๑๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา. ความใน

กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดชอบ เมื่อได้กระทำโดยประมาท หรือเว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยแจ้งชัดให้ต้องรับผิดชอบแม้ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา

มาตรา ๕๕ วรรค ๑ ถึง ๔ เป็นไปในทำนองเดียวกับมาตรา ๔๓ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ส่วนความในวรรค ๕ เป็นทำนองเดียวกับมาตรา ๖ (๑) แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งว่าถึงความหมายของคำว่า 'การกระทำ' ควรดูมาตรา ๑๐๔ และ ๒๕๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่ว่าด้วยกระทำผิด 'โดยไม่มีเจตนา' ประกอบด้วย. และควรดูฎีกาที่ ๔๓๗/๒๕๐๐ กับฎีกาที่ ๒๕๔/๒๕๐๑ ซึ่งพิพากษาว่า ชัยรบห์คนถึงตายไม่ใช่ถือว่า 'เป็นประมาท' เสมอไป. ความหมายของคำว่าไม่มีเจตนา นั้น เมื่อพิจารณาตามตัวบทในมาตรา ๒๕๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญาแล้วก็จะเห็นได้ว่า มีเจตนาปนอยู่ด้วย แต่ผลที่เกิดขึ้นเกินกว่าเจตนา เช่น เจตนาเพียงจะประทุษร้ายร่างกายให้บาดเจ็บเท่านั้น แต่ผลถึงตายขึ้น เช่นนี้ถือว่า 'ทำให้คนตายโดยไม่มีเจตนา' ตามมาตรา ๒๕๐. แต่ถ้าตั้งใจประทุษร้ายต่อชีวิตโดยตรง และผลคือความตายก็เกิดขึ้นตามความตั้งใจด้วยก็ได้อีกว่า 'ฆ่าคนตาย' ตามมาตรา ๒๔๔ หรือ ๒๔๕ เป็นต้น. ส่วนกระทำโดยประมาทนั้น คือ ไม่ได้มีเจตนาในแนวแห่งความผิดที่เกิดขึ้นนั้นเลย หากกระทำไปโดยปราศจากความระมัดระวัง เช่น เพราะการขาดความระมัดระวังขว้างมีดไปโดนคนจนเกิดการตายขึ้น ฉะนั้น เป็นต้น ถือว่าทำให้คนตายโดยประมาทตามมาตรา ๒๕๑ (ขอให้ดูมาตรา ๑๐๔ ว่าด้วยความผิดลหุโทษ. อนึ่ง ในเรื่องเจตนาขอให้ดูบันทึกท้ายคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๖/๒๔๔๓ ในหนังสือธรรมสาร เล่ม ๒๔ หน้า ๑๒๕๖ และบันทึกท้ายคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๖๔/๒๔๔๔ ที่ ๔๒๗/๒๔๔๔ ในหนังสือธรรมสาร เล่ม ๒๕ หน้า ๔๖๐ และหน้า ๖๑๔ ประกอบด้วย)

กระทำโดยเจตนา

กระทำโดยเจตนา^๑ ได้แก่กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำ และในขณะเดียวกัน ผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือย่อมนឹងเห็นผลของการกระทำนั้น

ถ้าผู้กระทำมิได้รู้ข้อเท็จจริง อันเป็นองค์ประกอบ ของความผิด จะถือว่า ผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือย่อมนឹងเห็นผลของการกระทำนั้น มิได้^๒

กระทำโดยประมาท

กระทำโดยประมาท^๓ ได้แก่กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวัง เช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

๑. คำว่า 'ประสงค์ต่อผล' ถ้อยคำเห็นได้เด่นชัดอยู่แล้ว เช่นเจตนา จะฆ่าจึงใช้ปืนยิงไปจนผู้ถูกยิงนั้นถึงแก่ความตาย. แต่คำว่า 'ย่อมนឹងเห็นผลของการกระทำ' นั้น ไม่เป็นการง่ายนักที่จะวินิจฉัยว่าอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่า 'ย่อมนឹងเห็นผล' จะอธิบายโดยฟุตโน้ตนั้นยากที่จะให้ละเอียดได้ จึงขอแนะนำจากบันทึกท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๓๖/๒๕๐๕ ในหนังสือบทคดีพิชัย เล่ม ๒๐ ตอน ๔ ประจำเดือนตุลาคม ๒๕๐๕ ตั้งแต่หน้า ๕๔๒ ถึงหน้า ๕๕๕ ได้ชี้แนวและรวบรวมตัวอย่างไว้น่าสนใจมาก ควรศึกษาจากคำพิพากษาศาลฎีกาและบันทึกดังกล่าวนี้ประกอบ.

๒. เช่นหีบหมวกผิดในเมื่อรวมกันอยู่มาก ๆ หรือมีเหตุให้เห็นว่าไม่อาจทราบได้ว่าน้ำที่เอาให้คนอื่นดื่มนั้นเป็นน้ำที่มีผู้ลอบเอายาพิษผสมลงไป เป็นต้น และควรดูมาตรา ๖๒ กับมาตรา ๔๑ ประกอบด้วย.

๓. ขอให้ดูวรรค ๒ ของมาตรา ๖๒ และฎีกาที่ ๕๓๑/๒๔๗๔ ที่ ๑๖๖๑/๒๔๙๙ และที่ ๒๐๖/๒๕๐๓

การกระทำ^๑ ให้หมายความรวมถึงการให้เกิดผลอันหนึ่งอันใดขึ้น โดยงดเว้นการที่จักต้องกระทำ เพื่อป้องกันผลนั้นด้วย

คำว่า 'การกระทำ'

มาตรา ๖๐^๒ ผู้ใดเจตนาที่จะกระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ผลของการกระทำเกิดแก่อีกบุคคลหนึ่ง โดยพลาดไป ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำโดยเจตนาแก่บุคคลซึ่งได้รับผลร้ายจากการกระทำนั้น แต่ในกรณีที่ถูกกฎหมายบัญญัติให้ลงโทษหนักขึ้น เพราะฐานะของบุคคลหรือเพราะความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับบุคคลที่ได้รับผลร้าย มิให้นำกฎหมายนั้นมาใช้บังคับ เพื่อลงโทษผู้กระทำ ให้หนักขึ้น

กระทำโดยพลาด

มาตรา ๖๑^๓ ผู้ใดเจตนาจะกระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ได้กระทำต่อบุคคลหนึ่ง โดยสำคัญผิด ผู้นั้นจะยกเอาความสำคัญผิดเป็นข้อแก้ตัวว่า มิได้กระทำโดยเจตนา หาได้ไม่

กระทำโดยสำคัญผิด

มาตรา ๖๒^๔ ข้อเท็จจริงใด ถ้ามีอยู่จริงจะทำให้การกระทำไม่เป็นความผิด หรือทำให้ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ หรือได้รับโทษ

สำคัญผิดในข้อเท็จจริง

๑. ตามมาตรา ๖ (๑) แห่งกฎหมายลักษณะอาญา อธิบายคำว่า 'กระทำ' ว่า ท่านให้ถือว่าไม่หมายความแต่เฉพาะการที่บุคคลกระทำ ให้หมายความได้ตลอดถึงการละเว้นการซึ่งกฎหมายกำชับให้กระทำ และผลแห่งการที่ละเว้นนั้นด้วย.

๒. มาตรา ๖๐ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๔๔ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งว่าด้วยกระทำความผิดด้วยพลังพลาด และควรดูมาตรา ๖๒ ด้วย

๓. มาตรา ๖๑ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๔๔ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งว่าด้วยการกระทำเพราะสำคัญผิดในตัวบุคคล และควรดูมาตรา ๖๒ วรรคท้ายด้วย.

๔. มาตรา ๖๒ นี้ เป็นความที่บัญญัติขึ้นใหม่ แต่ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๔๔ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งว่าด้วยเรื่องผิดหลง ประกอบด้วย

น้อยลง แม้ข้อเท็จจริงนั้นจะไม่มีอยู่จริง แต่ผู้กระทำสำคัญผิดว่ามีอยู่จริง ผู้กระทำย่อมไม่มีความผิด หรือได้รับยกเว้นโทษ หรือได้รับโทษน้อยลง แล้วแต่กรณี

ถ้าความไม่รู้ข้อเท็จจริง ตามความในวรรคสามแห่งมาตรา ๕๕ หรือความสำคัญผิดว่ามีอยู่จริง ตามความในวรรคแรก ได้เกิดขึ้นด้วยความประมาทของผู้กระทำความผิด ให้ผู้กระทำรับผิดฐานกระทำโดยประมาท ในกรณีที่ถูกกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะว่า การกระทำนั้นผู้กระทำจะต้องรับโทษ แม้กระทำโดยประมาท

บุคคลจะต้องรับโทษหนักขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงใด บุคคลนั้นจะต้องได้รู้ข้อเท็จจริงนั้น

ผลที่ทำให้ต้องรับโทษหนัก

มาตรา ๖๓^๑ ถ้าผลของการกระทำความผิดใด ทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น ผลของการกระทำความผิดนั้นต้องเป็นผลที่ตามธรรมเนียมด่าข่มเกิดขึ้นได้

ไม่รู้กฎหมายอาญารับโทษน้อย

มาตรา ๖๔^๒ บุคคลจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมาย เพื่อให้พ้นจากความรับผิดในทางอาญาไม่ได้ แต่ถ้าศาลเห็นว่า ตามสภาพและพฤติการณ์ ผู้กระทำความผิดอาจจะไม่รู้ว่ากฎหมายบัญญัติว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด ศาลอาจอนุญาตให้แสดงพยานหลักฐาน

และอาจนำไปใช้ในกรณีป้องกันตามมาตรา ๖๔ ได้อีกส่วนหนึ่งด้วย ขอให้ดูมาตรา ๕๕ วรรค ๓ กับมาตรา ๘๑ เป็นส่วนประกอบ

๑. มาตรา ๖๓ นี้ เป็นความที่เพิ่งบัญญัติขึ้นใหม่

๒. มาตรา ๖๔ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๔๕ แห่งกฎหมายลักษณะ

อาญา และควรดูบันทึกท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๗๓/๒๔๘๓ และที่ ๗๐๓/๒๔๘๓ ในธรรมสาร เล่ม ๒๔ หน้า ๕๖๔ กับหน้า ๑๐๒๔ ด้วย บันทึกดังกล่าวมานี้ได้ให้แนวไว้อย่างน่าสนใจมาก.

ต่อศาล และถ้าศาลเชื่อว่า ผู้กระทำไม่รู้ว่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนั้น ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เพียงใดก็ได้

มาตรา ๖๕^๑ ผู้ใดกระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิต หรือ จิตฟั่นเฟือน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น

ทำผิดขณะไม่รู้ผิด
ชอบ

แต่ถ้าผู้กระทำความผิดยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่ กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับ ความผิด นั้น เพียงใดก็ได้

มาตรา ๖๖^๒ ความมีนเมาเพราะเสพยาสุรา หรือสิ่งเมาอย่างอื่น จะยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวตามมาตรา ๖๕ ไม่ได้ เว้นแต่ความมีนเมานั้น จะได้เกิดโดยผู้เสพยาไม่รู้ว่สิ่งนั้นจะทำให้มีนเมา หรือได้เสพยาโดย ถูกข่มใจให้เสพยา และได้กระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิด ชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ ผู้กระทำความผิดจึงจะได้รับ ยกเว้นโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ถ้าผู้นั้นยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่ บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่ กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

ทำผิดเพราะมีนเมา

๑. มาตรา ๖๕ นี้ ควรเปรียบเทียบกับ มาตรา ๔๖ วรรค ๑ แห่ง ประมวลกฎหมายอาญานี้ และมาตรา ๔๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา อนึ่ง ขอให้ดูมาตรา ๑๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และมาตรา ๒๕ ถึง ๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย

๒. มาตรา ๖๖ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๔๔ แห่งกฎหมายลักษณะ อาญา.

ทำผิดด้วยความ
จำเป็น

มาตรา ๖๗^๑ ผู้ใดกระทำความผิดด้วยความจำเป็น

(๑) เพราะอยู่ในที่บังคับ หรือภายใต้อำนาจ ซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ หรือ

(๒) เพราะเพื่อให้ ตนเอง หรือ ผู้อื่น พ้นจาก ภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง และไม่สามารถหลีกเลี่ยงให้พ้นโดยวิธีอื่นใดได้ เมื่อ ภัยอันตรายนั้นตนมิได้ก่อให้เกิดขึ้น เพราะความผิดของตน

ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นการเกินสมควรแก่เหตุแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

ทำผิดเพื่อป้องกันสิทธิ

มาตรา ๖๘^๒ ผู้ใดจำต้องกระทำการใด เพื่อป้องกันสิทธิของตน หรือ ของผู้อื่น ให้พ้นภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุรร้าย อันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำการสมควร แก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการ ป้องกันโดยชอบ ด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด

๑. มาตรา ๖๗ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๔๕ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

๒. มาตรา ๖๘ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๕๐ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา และควรดูมาตรา ๒๕๔ วรรค ๒ ซึ่งมีว่า “.....หรือเพื่อป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ” ซึ่งแตกต่างกับมาตรา ๖๘ นี้ ที่ใช้คำว่า “ไม่มีความผิด” อนึ่ง ควรสังเกตว่า ตามมาตรา ๖๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญาใช้คำว่า “ไม่มีความผิด” ดังกล่าวแล้ว แต่ตามมาตรา ๕๐ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาที่ยกเลิกไปแล้วนั้น ใช้คำว่า “ไม่ควรถลงอาญา” และควรดูคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๑๓/๒๕๐๓ กับที่ ๑๖๘/๒๕๐๔ เฉพาะฎีกาที่ ๑๖๘/๒๕๐๔ นี้ ได้มีบันทึกท้ายคำพิพากษาอยู่ในอัยการนิเทศ เล่ม ๒๓ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๐๔ หน้า ๑๔๑-๑๔๗ ไว้เป็นแนววินิจฉัยได้ดีมาก อนึ่ง ขอให้ดูมาตรา ๔๔๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบด้วย.

มาตรา ๖๕^๑ ในกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๗ และมาตรา ๖๘ นั้น ถ้าผู้กระทำได้กระทำไปเกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งความจำเป็น หรือเกินกว่ากรณีแห่งการจำเป็นต้องกระทำเพื่อป้องกัน ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ แต่ถ้การกระทำนั้นเกิดขึ้นจากความตื่นเต้น ความตกใจ หรือความกลัว ศาลจะไม่ลงโทษผู้กระทำก็ได้

จำเป็นหรือป้องกันเกินกว่าเหตุ

มาตรา ๗๐^๒ ผู้ใดกระทำตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน แม้คำสั่งนั้นจะมีชอบด้วยกฎหมาย ถ้าผู้กระทำมีหน้าที่หรือเชื่อโดยสุจริตว่ามีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ เว้นแต่จะรู้ว่าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งซึ่งมีชอบด้วยกฎหมาย

กระทำตามคำสั่ง

มาตรา ๗๑^๓ ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๔ ถึงมาตรา ๓๓๖ วรรคแรก และมาตรา ๓๔๑ ถึงมาตรา ๓๖๔ นั้น ถ้าเป็นการ

สามัภวิทยากระทำผิดต่อกันไม่ต้องรับโทษ

๑. มาตรา ๖๕ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๕๓ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา อนึ่ง ควรสังเกตไว้ด้วยว่า ตามมาตรา ๖๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ ได้ยอมให้ศาลมีอำนาจที่จะไม่ลงโทษผู้กระทำผิด ในเมื่อปรากฏแก่ศาลว่า ‘การกระทำนั้นเกิดขึ้นจากความตื่นเต้น ความตกใจ หรือความกลัว’

๒. มาตรา ๗๐ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๕๒ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา เรื่องการกระทำตามคำสั่งเจ้าพนักงาน กรณีทำตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา ควรดูกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ ฯ และควรดูมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ที่ไม่เอาผิดแก่ผู้บังคับบัญชา ซึ่งจำต้องใช้อาวุธหรือกำลังเพื่อบังคับผู้ใต้บังคับบัญชาประกอบด้วย.

๓. มาตรา ๗๑ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๕๔ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา. ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยโดยคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๔๑/๒๔๕๕ ว่า ชายหญิงอยู่ด้วยกันฉันทสามัภรียา แต่มิได้เป็นสามัภรียาโดยชอบด้วยกฎหมาย ชาย

กระทำที่สามกระทำต่อภริยา หรือภริยากระทำต่อสาม ผู้กระทำ
ไม่ต้องรับโทษ

ญาติใกล้ชิดกระทำ
ผิดต่อกัน ถือเป็น
ความผิดอันยอม
ความได้ และลง
โทษเบาได้

ความผิดดังระบุนั้น ถ้าเป็นการกระทำที่ผู้บุพการีกระทำต่อ
ผู้สืบสันดาน ผู้สืบสันดานกระทำต่อผู้บุพการี หรือพี่น้องร่วม
บิดามารดาเดียวกัน กระทำต่อกัน แม้กฎหมายมิได้บัญญัติให้เป็น
ความผิดอันยอมความได้ ก็ให้เป็นความผิดอันยอมความได้ และ
นอกจากนั้น ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับ
ความผิดนั้น เพียงใดก็ได้

บันดลโทสะ

มาตรา ๗๒^๑ ผู้ใดบันดาลโทสะ โดยถูกข่มเหงอย่างร้ายแรง
ด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม จึงกระทำความผิดต่อผู้ข่มเหงในขณะนั้น
ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับ ความผิดนั้น
เพียงใดก็ได้

ลักษณะของหญิงไป ไม่ได้รับการยกเว้นโทษในความผิดนั้น แต่สามภริยาที่ขอบ
ด้วยกฎหมายนั้น ย่อมอยู่ในข่ายได้รับการยกเว้นโทษตามมาตรา ๗๑ นี้ แต่คง
ถือว่าเป็นความผิด หากแต่ไม่ต้องรับโทษเท่านั้น ส่วนระหว่างผู้บุพการีกับผู้สืบ
สันดานหรือระหว่างพี่น้องร่วมบิดามารดานั้น ตามมาตรา ๗๑ นี้ ได้คลี่คลาย
ให้ยอมความกันได้ แต่ในกฎหมายลักษณะอาญาหาได้ให้ผลเช่นนั้นไม่ อนึ่ง ควรดู
มาตรา ๔๔๘, ๑๕๐๐ (๔) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบด้วย

๑. มาตรา ๗๒ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๕๕ แห่งกฎหมายลักษณะ
อาญา เรื่องการกระทำโดยบันดาลโทสะ. อนึ่ง พึงสังเกตว่า ตามประมวล
กฎหมายอาญามาตรา ๗๒ นี้ ให้อำนาจศาลลงโทษเบาเพียงไรก็ได้ แต่ตาม
มาตรา ๕๕ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ลดให้อย่างมากได้เพียงกึ่งหนึ่งเท่านั้น.
ขอให้ดูฎีกาที่ ๑๐๘/๒๔๕๒ ประกอบด้วย.

มาตรา ๓๓^๑ เด็กอายุยังไม่เกินเจ็ดปี กระทำการอันกฎหมาย
บัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ เด็กไม่เกิน ๗ ปี

มาตรา ๓๔^๒ เด็กอายุกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่เกินสิบสี่ปี กระทำ
การอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ให้
ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการดังต่อไปนี้ เด็กอายุกว่า ๗ ปี
แต่ไม่เกิน ๑๔ ปี

(๑) ว่ากล่าวตักเตือนเด็กนั้นแล้วปล่อยตัวไป และถ้าศาล
เห็นสมควรจะเรียกบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัย
อยู่ มาตักเตือน ด้วยก็ได้

(๒) ถ้าศาลเห็นว่า บิดามารดา หรือผู้ปกครอง สามารถดูแล
เด็กนั้นได้ ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้น ให้แก่บิดามารดา หรือ
ผู้ปกครองไป โดยวางข้อกำหนดให้บิดามารดา หรือผู้ปกครอง ระวัง

๑. มาตรา ๓๓ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๕๖ แห่งกฎหมายลักษณะ
อาญา. อนึ่ง เรื่องเด็กกระทำความผิดตามมาตรา ๓๓ นี้ ตลอดจนตามมาตรา ๓๔
ถึง ๓๘ ด้วย ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๕๖, ๕๗, ๕๘, ๕๘ ทวิ และ ๕๘ ตริ
แห่งกฎหมายลักษณะอาญา และควรดูมาตรา ๔๖ วรรคสุดท้าย กับมาตรา ๑๘
ถึง ๓๘ มาตรา ๒๗๗ ถึง ๒๘๗ มาตรา ๒๙๓ กับมาตรา ๓๐๖ ถึง ๓๐๘
แห่งประมวลกฎหมายอาญา รวมทั้งมาตรา ๓๑ ถึง ๓๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้ง
ศาลเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๔ กับมาตรา ๑๙ ถึง ๒๘ และมาตรา ๑๕๓๓
ถึง ๑๕๔๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย นอกจากนี้ ควรดูพุดโน้ต
ของมาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๙๙ และ
พุดโน้ตของวิธีการเพื่อความปลอดภัย ใน ส่วนที่ ๒ ของหมวด ๓ ในประมวล
กฎหมายอาญาข้างต้นนั้น ประกอบด้วย.

๒. มาตรา ๓๔ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๕๗ แห่งกฎหมายลักษณะ
อาญา. และควรดูมาตรา ๔๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ประกอบด้วย

เด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้าย ตลอดเวลาที่ศาลกำหนด ซึ่งต้องไม่เกินสามปี และกำหนดจำนวนเงินตามที่เห็นสมควร ซึ่งบิดามารดา หรือผู้ปกครอง จะต้องชำระต่อศาลไม่เกินครั้งละหนึ่งพันบาท ในเมื่อเด็กนั้นก่อเหตุร้ายขึ้น

ถ้าเด็กนั้นอาศัยอยู่กับบุคคลอื่น นอกจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และศาลเห็นว่า ไม่สมควรจะเรียกบิดามารดาหรือผู้ปกครอง มาวางข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้น ศาลจะเรียกตัวบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่มาสอบถามว่า จะยอมรับข้อกำหนดทำนองที่บัญญัติไว้สำหรับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ดังกล่าวมาข้างต้นหรือไม่ ก็ได้ ถ้าบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ยอมรับข้อกำหนดเช่นว่านั้น ก็ให้ศาลมีคำสั่งมอบตัวเด็กให้แก่บุคคลผู้นั้นไป โดยวางข้อกำหนดดังกล่าว

(๓) ในกรณีที่ศาลมอบตัวเด็กให้แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ตาม (๒) ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติก่อนเด็กนั้น เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๖ ด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานอื่นใด เพื่อคุมประพฤติเด็กนั้น

(๔) ถ้าเด็กนั้นไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ศาลเห็นว่าไม่สามารถดูแลเด็กนั้นได้ หรือถ้าเด็กอาศัยอยู่กับบุคคลอื่น นอกจากบิดามารดา หรือ ผู้ปกครอง และบุคคลนั้นไม่ยอมรับข้อกำหนดดังกล่าวใน (๒) ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้อยู่กับบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควร เพื่อดูแลอบรมและสั่งสอนตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ ในเมื่อ บุคคล หรือ องค์การนั้นยินยอม ในกรณีเช่นว่านี้ ให้บุคคลหรือองค์การนั้นมีอำนาจ เช่น ผู้ปกครองเฉพาะ เพื่อดูแลอบรมและสั่งสอน รวมตลอดถึงการกำหนดที่อยู่ และการจัดให้เด็กมีงานทำตามสมควร หรือ

(๕) ส่งตัวเด็กนั้นไปยังโรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานที่ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกและอบรมเด็ก ตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่อย่าให้เกินกว่าที่เด็กนั้นจะมีอายุครบสิบแปดปี

คำสั่งของศาลดังกล่าวใน (๒) (๓) (๔) และ (๕) นั้น ถ้าในขณะที่ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดไว้ ความปรากฏแก่ศาล โดยศาลรู้เอง หรือตามคำเสนอของผู้มีส่วนได้เสีย พนักงานอัยการ หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลมอบตัวเด็ก เพื่อดูแลอบรมและสั่งสอน หรือเจ้าพนักงาน ว่า พฤติการณ์เกี่ยวกับคำสั่งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป ก็ให้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งนั้น หรือมีคำสั่งใหม่ตามอำนาจในมาตรา

มาตรา ๗๕^๓ ผู้ใดอายุเกินกว่าสิบสี่ปี แต่ยังไม่เกินสิบเจ็ดปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาลพิจารณาถึงความรู้ผิดชอบและสิ่งอื่นที่พึงเกี่ยวข้องกับผู้นั้น ในอันที่จะควรวินิจฉัยว่าสมควรพิพากษาลงโทษผู้นั้นหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษ ก็ให้จัดการตามมาตรา ๗๔ หรือถ้าศาลเห็นว่า สมควรพิพากษาลงโทษ ก็ให้ลดมาตราส่วนโทษ ที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่ง

เด็กอายุกว่า ๑๔ ปี แต่ไม่เกิน ๑๗ ปี

มาตรา ๗๖^๔ ผู้ใดอายุกว่าสิบเจ็ดปี แต่ยังไม่เกินยี่สิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดมาตราส่วนโทษ ที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นลงหนึ่งในสาม หรือกึ่งหนึ่งก็ได้

เด็กอายุกว่า ๑๗ ปี แต่ไม่เกิน ๒๐ ปี

๑. มาตรา ๗๕ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๔๔ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา. และควรดูมาตรา ๔๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ด้วย.

๒. มาตรา ๗๖ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๔๔ ทวิ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

บทบังคับผู้
ปกครองเด็ก

มาตรา ๗๗^๑ ในกรณีที่ศาลวางข้อกำหนดให้บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ ระวางเด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้ายตามความในมาตรา ๗๕ (๒) ถ้าเด็กนั้นก่อเหตุร้ายขึ้นภายในเวลาในข้อกำหนด ศาลมีอำนาจบังคับบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ ให้ชำระเงินไม่เกินจำนวนในข้อกำหนดนั้น ภายในเวลาที่ศาลเห็นสมควร ถ้าบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ ไม่ชำระเงิน ศาลจะสั่งให้ยึดทรัพย์สินของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ เพื่อใช้เงินที่จะต้องชำระก็ได้

ในกรณีที่ศาลได้บังคับให้บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ ชำระเงินตามข้อกำหนดแล้วนั้น ถ้าศาลมิได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งที่ได้วางข้อกำหนดนั้นเป็นอย่างอื่น ตามความในมาตรา ๗๕ วรรคท้าย ก็ให้ข้อกำหนดนั้นคงใช้บังคับต่อไป จนสิ้นเวลาที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดนั้น

เหตุบรรเทาโทษ

มาตรา ๗๘^๒ เมื่อปรากฏว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ไม่ว่าจะได้มีการเพิ่มหรือการลดโทษ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่น แล้วหรือไม่ ถ้าศาลเห็นสมควร จะลดโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็ได้

เหตุบรรเทาโทษนั้น ได้แก่ผู้กระทำความผิด เป็นผู้โศกเศร้าเบาปัญญา ตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส มีคุณความดีมาแต่ก่อน รู้สึกความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น ลุแก่โทษ

๑. มาตรา ๗๗ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๕๔ ตีร แห่งกฎหมายลักษณะอาญา
๒. มาตรา ๗๘ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๕๕ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา. ซึ่งเรียกว่า "เหตุอันควรปรานี" และควรดูมาตรา ๑๗๖, ๑๘๒ และ ๑๘๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ด้วย.

ต่อเจ้าพนักงาน หรือให้ความรู้แก่ศาล อันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา หรือเหตุอันศาลเห็นว่ามิได้ลักษณะทำนองเดียวกัน

มาตรา ๗๕^๓ ในคดีที่มีโทษปรับสถานเดียว ถ้าผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด นำค่าปรับในอัตราอย่างสูงสำหรับความผิดนั้นมาชำระ ก่อนที่ศาลเริ่มต้นสืบพยาน ให้คดีนั้นเป็นอันระงับไป

ชำระค่าปรับในอัตราอย่างสูง

หมวด ๕

การพยายามกระทำความผิด^๓

มาตรา ๘๐^๓ ผู้ใดลงมือกระทำความผิด แต่กระทำไปไม่ตลอด หรือกระทำไปตลอดแล้ว แต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้ซึ่งพยายามกระทำความผิด

พยายามกระทำความผิด

๑. มาตรา ๗๕^๓ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๒๑ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ว่าด้วยคดีระงับเพราะชำระค่าปรับในอัตราอย่างสูง และควรดูมาตรา ๓๗ (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบด้วย เพราะมีนัยเช่นเดียวกัน แต่พึงสังเกตว่าในมาตรา ๗๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ ใช้คำว่า 'ก่อนที่ศาลเริ่มต้นสืบพยาน' ส่วนในมาตรา ๓๗ (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น ใช้คำว่า 'ก่อนศาลพิจารณา' อนึ่ง ในมาตรา ๒๑ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ก็ใช้คำตรงกับนัยของมาตรา ๓๗ (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คือ ใช้ว่า 'ก่อนเวลาพิจารณา'

๒. เรื่องพยายามกระทำความผิด ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๖๐, ๖๑ และ ๖๒ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา. อนึ่ง ขอให้ดูมาตรา ๑๐๕ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ที่ว่าด้วยพยายามกระทำความผิด ในความผิดลหุโทษ ซึ่งมีว่า 'ไม่ต้องรับโทษ' ด้วย. อนึ่ง ขอให้ดูบันทึกท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๓๒/๒๔๔๓ ในธรรมสาร เล่ม ๒๔ หน้า ๑๒๒๕ และฎีกาที่ ๔๗๔/๒๔๔๔ ในธรรมสาร เล่ม ๒๕ หน้า ๗๑๑ ซึ่งให้ข้อคิดเรื่องพยายามกระทำความผิดไว้น่าฟังมาก กับขอให้ดูฎีกาที่ ๒๔๑-๒๔๒/๒๕๐๔ ประกอบด้วย.

๓. มาตรา ๘๐^๓ นี้ ควรเปรียบเทียบกับ มาตรา ๖๐ แห่งกฎหมายลักษณะ

ผู้ใดพยายามกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษสองในสาม ส่วน ของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

พยายามกระทำ ความผิดที่ควร ระวางโทษ

มาตรา ๔๑^๑ ผู้ใดกระทำการโดยมุ่งต่อผล ซึ่งกฎหมายบัญญัติ เป็นความผิด แต่การกระทำนั้นไม่สามารถจะบรรลุผลได้อย่างแน่ แท้ เพราะเหตุบังเอิญซึ่งใช้ในการกระทำ หรือเหตุแห่งวัตถุที่มุ่ง หมายกระทำต่อ ให้ถือว่าผู้นั้นพยายามกระทำความผิด แต่ให้ลง โทษไม่เกินกึ่งหนึ่ง ของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ถ้าการกระทำดังกล่าวในวรรคแรก ได้กระทำไปโดยความเชื่อ อย่างมงาย ศาลจะไม่ลงโทษก็ได้

พยายามกระทำ ความผิดแล้วขับ หรือกลับใจ

มาตรา ๔๒^๒ ผู้ใดพยายามกระทำความผิด หากยับยั้งเสีย เอง ไม่กระทำการให้ตลอด หรือกลับใจแก้ไขไม่ให้การกระทำนั้น บรรลุผล ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับการพยายามกระทำความผิดนั้น แต่ถ้าการที่ได้กระทำไปแล้ว ต้องตามบทกฎหมาย ที่บัญญัติเป็น ความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น ๆ

อาญา แต่ตามมาตรา ๔๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ ได้เพิ่มเรื่องการกระทำ จนตลอดแต่ไม่บรรลุผล เข้าอีกส่วนหนึ่งด้วย.

๑. มาตรา ๔๑ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๖๐ แห่งกฎหมายลักษณะ อาญา ซึ่งว่าถึงเรื่องส่วนโทษของการกระทำผิดที่ไม่อาจบรรลุผลได้. ขอให้ดู มาตรา ๕๔ วรรค ๓ และมาตรา ๖๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ด้วย.

๒. มาตรา ๔๒ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๖๑ แห่งกฎหมายลักษณะ อาญา. อนึ่ง คำว่า 'แต่ถ้าการที่ได้กระทำไปแล้ว ต้องตามบทกฎหมาย ที่บัญญัติเป็นความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น ๆ' นั้นเช่น บุกรุกเข้าไปพยายามกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเคหสถาน ก็ต้องรับโทษฐาน บุกรุกนั้น เพราะว่าความผิดฐานบุกรุกนั้นได้สำเร็จไปส่วนหนึ่งแล้ว.

หมวด ๖

ตัวการและผู้สนับสนุน^๑

มาตรา ๘๓^๒ ในกรณีความผิดใด เกิดขึ้นโดยการกระทำของ บุคคล ตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่เข้าร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้น เป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

๑. ผู้สนับสนุนในความผิดลหุโทษ ไม่ต้องรับโทษ (ดูมาตรา ๑๐๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา) คำว่า “ผู้สนับสนุน” ในที่นี้มีความหมายทำนองเดียวกันกับคำว่า “ผู้สมรู้” ในกฎหมายลักษณะอาญา (ดูมาตรา ๖๔ และ ๖๕ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาประกอบ) และเรื่องจัดการกับผู้สนับสนุนนี้ ในกฎหมายลักษณะอาญาจัดไว้ภายใต้ชื่อว่า “ว่าด้วยบุคคลหลายคนกระทำความผิดอย่างเดียวกัน” (ดูมาตรา ๖๓ ถึง ๖๕ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา) อนึ่ง ฎีกาที่ ๑๘๗๘/๒๔๕๕ พิพากษาว่า จำเลยสนับสนุนให้เจ้าพนักงานกระทำความผิด แม้จำเลย จะเป็น ราษฎร ก็ย่อม มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน ใน ความผิดที่เจ้าพนักงานกระทำนั้น ตามนี้ สอการวินิจฉัยไปในแนวที่ว่า ผู้สนับสนุนย่อมมีความผิดตามมาตราหรือฐานความผิดที่ได้สนับสนุนไปนั้นด้วย (ดูมาตรา ๔๖ ถึง ๔๘ ประกอบ) อนึ่ง ขอให้ดูบันทึกท้ายคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๗๗/๒๔๔๒ ในธรรมสาร เล่ม ๒๓ หน้า ๒๐๓๔ ด้วย ได้อธิบายไว้อย่างน่าสนใจมาก.

๒. มาตรา ๘๓ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๖๓ ประกอบกับมาตรา ๖ (๔) แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งว่าด้วย ‘ตัวการ’ และ ‘สมคบ’ อนึ่ง นำเสียดายที่ประมวลกฎหมายอาญานี้ไม่ได้ให้บทนิยามของคำว่า ‘สมคบ’ ไว้ ถ้าให้ไว้ดูจกมาตรา ๖ (๔) แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ก็จะทำให้ช่วยตีความได้ง่ายขึ้น แต่แม้ไม่ได้ให้บทนิยามไว้ ก็ยังมีที่ใช้คำว่า ‘สมคบ’ อยู่ ดังจะเห็นได้จากมาตรา ๘๓ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๒๑๐ แต่ที่มิได้ให้บทนิยามไว้นั้น

ให้ผู้ยื่นกระทำผิด

มาตรา ๔๔^๑ ผู้ใดก่อให้ผู้ยื่นกระทำความผิด ไม่ว่าจะด้วยการใช้ บังคับ ชูเจ้าญำง วาน หรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีอื่นใด ผู้ยื่นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด

ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ ถ้าความผิดมิได้กระทำลง ไม่ว่าจะเป็่นเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังมิได้กระทำ หรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

โฆษณาหรือประกาศให้ผู้ยื่นกระทำผิด

มาตรา ๔๕^๒ ผู้ใดโฆษณา หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไป ให้กระทำความผิด และความผิดนั้น มีกำหนดโทษไม่ต่ำกว่าหกเดือน ผู้ยื่นต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

อาจเป็นเพราะเห็นว่า เป็นคำไทยอย่างสามัญอยู่แล้ว ก็ได้. แต่จะอย่างไรก็ตาม ต่อมาได้มีฎีกาที่ ๒๖๐/๒๕๐๓ ย้ำคำว่า “ สมคบ ” ไว้พอเป็นแนวได้อยู่ อนึ่ง ควรดูบันทึกท้ายคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๔/๒๕๔๔ ในธรรมนูญ เล่ม ๒๕ หน้า ๓๖๑ ประกอบด้วย.

๑. มาตรา ๔๔ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๖๔ และ ๑๗๔ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา.

๒. มาตรา ๔๕ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๖๖ และ ๑๗๕ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา. อนึ่ง ในมาตรา ๔๕ นี้ ใช้คำว่า “ มีกำหนดโทษไม่ต่ำกว่าหกเดือน ” ลอย ๆ หาได้ระบุว่าเป็นโทษจำคุกหรือโทษสถานอื่นใดไม่ แต่เมื่อมีเวลากำกับไว้ว่าไม่ต่ำกว่า ๖ เดือน ก็ย่อมเข้าใจได้ว่าเป็นโทษจำคุกเท่านั้น โทษอย่างอื่นแม้โทษกักขังก็ไม่ควรอยู่ในความหมายนี้ด้วย เพราะโทษกักขังนั้นจะมีกำหนดถึงไม่ต่ำกว่า ๖ เดือนนั้นไม่มี แม้กฎหมายที่จะตราขึ้นในโอกาสต่อไปก็คงไม่กำหนดไว้สูงถึงเช่นนั้น เฉพาะที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญานี้ปรากฏว่ามีเพียงไม่เกิน ๓ เดือนเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ ถึง มาตรา ๓๐ นั้นเป็นต้น.

ถ้าได้มีการกระทำความผิด เพราะเหตุที่ได้มีการโฆษณาหรือประกาศตามความในวรรคแรก ผู้โฆษณาหรือประกาศ ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ

มาตรา ๘๖^๑ ผู้ใดกระทำความผิดประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวก ในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด ก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมีได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น

ผู้สนับสนุน

มาตรา ๘๗^๒ ในกรณีที่มีการกระทำความผิด เพราะมีผู้ใช้ให้กระทำความผิดตามมาตรา ๘๕ เพราะมีผู้โฆษณา หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไป ให้กระทำความผิดตามมาตรา ๘๕ หรือโดยมีผู้สนับสนุนตามมาตรา ๘๖ ถ้าความผิดที่เกิดขึ้นนั้น ผู้กระทำได้กระทำไปเกินขอบเขตที่ใช้ หรือที่โฆษณา หรือประกาศ หรือเกินไปจากเจตนาของผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี ต้องรับผิดทางอาญาเพียงสำหรับความผิดเท่าที่อยู่ในขอบเขตที่ใช้ หรือที่โฆษณา หรือประกาศ หรืออยู่ในขอบเขตแห่งเจตนาของผู้สนับสนุนการกระทำความผิดเท่านั้น แต่ถ้าโดย

ทำเกินขอบเขต
ที่ให้ทำ

๑. มาตรา ๘๖ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๖๕ และ ๖๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา อนึ่ง ความหมายของคำว่า 'ผู้สนับสนุน' นี้ตรงกับ ความหมายของคำว่า 'ผู้สมรู้' ในกฎหมายลักษณะอาญา

๒. มาตรา ๘๗ นี้ บัญญัติความขึ้นใหม่ ว่าด้วยความผิดของผู้ใช้, ผู้โฆษณา, ผู้ประกาศ, ตัวการ และผู้สนับสนุน

พฤติการณ์ อาจเล็งเห็นได้ว่า อาจเกิดการกระทำความผิดเช่นที่เกิดขึ้นนั้นได้ จากการใช้ การโฆษณา หรือประกาศ หรือการสนับสนุน ผู้ใช้ ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไป ให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิด แล้วแต่กรณี ต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่เกิดขึ้นนั้น

ในกรณีที่ผู้ถูกใช้ ผู้กระทำตามคำโฆษณาหรือประกาศ แก่บุคคลทั่วไป ให้กระทำความผิด หรือตัวการในความผิด จะต้องรับผิดทางอาญา มีกำหนดโทษสูงขึ้นไป เพราะอาศัยผลที่เกิดจากการกระทำความผิด ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศ แก่บุคคลทั่วไป ให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิด แล้วแต่กรณี ต้องรับผิดทางอาญา ตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้นไปด้วย แต่ถ้าโดยลักษณะของความผิด ผู้กระทำจะต้องรับผิดทางอาญามีกำหนดโทษสูงขึ้นไป เฉพาะเมื่อผู้กระทำต้องรู้ หรืออาจเล็งเห็นได้ว่า จะเกิดผลเช่นนั้นขึ้น ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศ แก่บุคคลทั่วไป ให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิด จะต้องรับผิดทางอาญา ตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้นไป ก็เฉพาะเมื่อตนได้รู้ หรืออาจเล็งเห็นได้ว่า จะเกิดผลเช่นนั้นเกิดขึ้นนั้น

มาตรา ๘๘^๑ ถ้าความผิดที่ได้ใช้ ที่ได้โฆษณา หรือประกาศ แก่บุคคลทั่วไป ให้กระทำ หรือที่ได้สนับสนุนให้กระทำ ได้กระทำ

๑. มาตรา ๘๘ นี้ บัญญัติความขึ้นใหม่ ว่าด้วยความผิดของผู้ใช้ ผู้โฆษณา ผู้ประกาศ และผู้สนับสนุน ที่กลับเข้าทำการขัดขวางการกระทำนั้น เสียเองในภายหลัง ย่อมเป็นผลให้อาจได้รับโทษเบาลง และถ้าเพียงเป็นผู้สนับสนุนก็ไม่ต้องรับโทษ

ผู้ให้กระทำความผิด
ที่กลับขัดขวาง

ถึงชั้นลงมือกระทำความผิด แต่เนื่องจากการเข้าขัดขวางของผู้ใช้
ผู้โฆษณาหรือประกาศ หรือผู้สนับสนุน ผู้กระทำได้กระทำไปไม่
ตลอด หรือกระทำไปตลอดแล้ว แต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้ใช้
หรือผู้โฆษณาหรือประกาศ คงรับผิดชอบเพียงที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๔
วรรคสอง หรือมาตรา ๘๕ วรรคแรก แล้วแต่กรณี ส่วนผู้สนับสนุน
นั้น ไม่ต้องรับโทษ

มาตรา ๘๕" ถ้ามีเหตุส่วนตัว อันควรยกเว้นโทษ ลดโทษ
หรือเพิ่มโทษ แก่ผู้กระทำความผิดคนใด จะนำเหตุนั้นไปใช้แก่ผู้
กระทำความผิดคนอื่น ในการกระทำความผิดนั้นด้วยไม่ได้ แต่ถ้า
เหตุอันควรยกเว้นโทษ ลดโทษ หรือเพิ่มโทษ เป็นเหตุในลักษณะคดี
จึงให้ใช้แก่ผู้กระทำความผิดในการกระทำความผิดนั้นด้วยกับทุกคน

เหตุส่วนตัวและเหตุ
ในลักษณะคดี

หมวด ๗

การกระทำความผิดหลายบทหรือหลายกระทง^๒

มาตรา ๕๐" เมื่อการกระทำใดอันเป็นกรรมเดียว เป็นความผิด
ต่อกฎหมายหลายบท ให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษ
แก่ผู้กระทำความผิด

ความผิดหลายบท

๑. มาตรา ๘๕ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๖๔ แห่งกฎหมายลักษณะ
อาญา และควรดูมาตรา ๔๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ กับควรดูมาตรา ๒๑๓
แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบด้วย

๒. ตามกฎหมายลักษณะอาญา ให้ชื่อหมวดนี้ว่า "ว่าด้วยคนคน
เดียวกระทำความผิดหลายอย่าง" (ดูมาตรา ๗๐, ๗๑ แห่งกฎหมายลักษณะ
อาญา) อนึ่ง ควรดูบันทึกท้ายคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๗/๒๔๔๔ ที่ ๑๐๒/๒๔๔๔ ใน
ธรรมสาร เล่ม ๒๕ หน้า ๘๕ และหน้า ๑๓๑ ด้วย

๓. มาตรา ๕๐ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๗๐, ๗๑ แห่งกฎหมาย

ความผิดหลายกระทง

มาตรา ๕๑^๓ เมื่อศาลจะพิพากษาลงโทษผู้ใด และปรากฏว่า ผู้นั้นได้กระทำการอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ศาลจะลงโทษ ผู้นั้นทุกกรรม เป็นกระทงความผิดไป หรือจะลงโทษเฉพาะกระทง ที่หนักที่สุดก็ได้ แต่ไม่ว่าจะเป็นกรณีใด โทษจำคุกทั้งสิ้นจะต้อง ไม่เกินยี่สิบปี เว้นแต่เป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต

หมวด ๘

การกระทำความผิดอีก^๒

ทำผิดซ้ำอีก

มาตรา ๕๒^๓ ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ลงโทษจำคุก ถ้าและได้กระทำความผิดใดๆ อีก ในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่

ลักษณะอาญา อันหนึ่ง ควรคู่มาตรา ๓๓๗ กับมาตรา ๓๕๗ ซึ่งต่างก็มี ๒ วรรค ด้วยกัน และเป็นไปในลักษณะเดียวกันด้วย แต่โทษหนักเบาต่างกัน บัญญัติจึงมีว่าจะนำมาใช้กับมาตรา ๕๑ นี้ได้หรือไม่

๑. มาตรา ๕๑ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๗๑ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา และควรคู่มาตรา ๒๒ วรรค ๒ ของประมวลกฎหมายอาญาที่อ้างถึง มาตรา ๕๑ นี้ด้วย อันหนึ่ง ความตอนที่ว่า "โทษจำคุกทั้งสิ้นจะต้องไม่เกินยี่สิบปี" นั้น พึงเข้าใจว่าหมายเฉพาะในคำพิพากษานับเดียวกันเท่านั้น ถ้าเป็นคำพิพากษาคนละฉบับกัน จะลงโทษจำคุกสูงเท่าใดก็ได้ มิใช่ว่าเมื่อพิพากษาลงโทษจำคุกถึง ๒๐ ปีแล้ว จะลงโทษจำคุกอีกไม่ได้ ขอให้ดูฎีกาที่ ๑๐๑๑๒๕๔๐ ที่จำคุกถึง ๒๐ ปีแล้ว ต่อมาศาลได้พิพากษาให้จำคุกโดยคำพิพากษานับหลังได้อีก ๔ ปี

๒. ตามกฎหมายลักษณะอาญา ให้ชื่อของหมวดนี้ว่า "ว่าด้วยผู้กระทำความผิดหลายครั้งไม่เจ็ดหกลาน" (ดูมาตรา ๗๒ ถึง ๗๖ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา)

๓. มาตรา ๕๒ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๓๔, ๗๒ และ ๗๔ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา. ตามประมวลกฎหมายอาญานี้ ได้บัญญัติให้มีการ

ที่ดี ภายในเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษที่ดี หากศาลจะพิพากษา ลงโทษครั้งหลังถึงจำคุก ก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นหนึ่งในสาม ของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง

มาตรา ๘๓^๑ ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ลงโทษจำคุก ถ้ำและได้กระทำผิดอย่างหนึ่งอย่างใด ที่จำแนกไว้ในอนุมาตรา ต่อไปนี้ ซ้ำในอนุมาตราเดียวกันอีก ในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษ อยู่ที่ดี ภายในเวลาสามปีนับแต่วันพ้นโทษที่ดี ถ้าความผิดครั้งแรก เป็นความผิดซึ่งศาลพิพากษาลงโทษจำคุก ไม่น้อยกว่าหกเดือน หาก ศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังถึงจำคุก ก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้น ึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง

ทำผิดซ้ำอีกในกรณี
ที่ครั้งแรกรับโทษ
หนัก

(๑) ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ตามที่ บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๓๕

(๒) ความผิดต่อเจ้าพนักงาน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๖ ถึงมาตรา ๑๔๖

(๓) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๔๗ ถึงมาตรา ๑๖๖

(๔) ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม ตามที่บัญญัติ ไว้ในมาตรา ๑๖๗ ถึงมาตรา ๑๘๒ และมาตรา ๑๘๔

(๕) ความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ใน การยุติธรรม ตามที่ บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐๐ ถึงมาตรา ๒๐๔

เพิ่มโทษ ในกรณีที่กระทำผิดระหว่างต้องรับโทษอยู่นั้นด้วย ซึ่งตาม กฎหมายลักษณะอาญา ห้ามมิให้บัญญัติดังกล่าวนี้ด้วย. อนึ่ง ควรดูฎีกา ที่ ๑๑๓๕/๒๔๘๗ เกี่ยวกับเรื่องนี้ว่านี้ ประกอบด้วย.

๑. มาตรา ๘๓ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๘๓ แห่งกฎหมายลักษณะ อาญา.

(๖) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐๕ ถึงมาตรา ๒๑๖

(๗) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๑๗ ถึงมาตรา ๒๒๔ มาตรา ๒๒๖ ถึงมาตรา ๒๓๔ และมาตรา ๒๓๖ ถึงมาตรา ๒๓๘

(๘) ความผิดเกี่ยวกับเงินตรา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๐ ถึงมาตรา ๒๔๕ ความผิดเกี่ยวกับดวงตราแสตมป์และตัว ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๐ ถึงมาตรา ๒๖๑ และความผิดเกี่ยวกับเอกสาร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๔ ถึงมาตรา ๒๖๕

(๙) ความผิดเกี่ยวกับการค้า ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๐ ถึงมาตรา ๒๗๕

(๑๐) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๖ ถึงมาตรา ๒๘๕

(๑๑) ความผิดต่อชีวิต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๒๙๐ และมาตรา ๒๙๔ ความผิดต่อร่างกาย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙๕ ถึงมาตรา ๒๙๕ ความผิดฐานทำให้แท้งลูก ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๑ ถึงมาตรา ๓๐๓ และความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บ หรือคนชรา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๖ ถึงมาตรา ๓๐๘

๑. ศาลฎีกาโดยที่ประชุมใหญ่ ได้พิพากษาเรื่องความผิดเกี่ยวกับเพศ ในกรณี 'โหมหนุง' ไว้โดยฎีกาที่ ๑๖๔๔/๒๕๐๓ เป็นการวางหลักที่ควรสนใจ ขอให้อ่านฎีกาดังกล่าวนี้ด้วย.

(๑๒) ความผิดต่อเสรีภาพ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๕
มาตรา ๓๑๐ และมาตรา ๓๑๒ ถึงมาตรา ๓๒๐

(๑๓) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓๔
ถึงมาตรา ๓๖๕

มาตรา ๕๔ ความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิด
ลหุโทษ และความผิดซึ่งผู้กระทำได้กระทำในขณะที่มีอายุยังไม่เกิน
สิบเจ็ดปีนั้น ไม่ว่าจะได้กระทำในครั้งก่อนหรือครั้งหลัง ไม่ถือว่าเป็น
ความผิดเพื่อการเพิ่มโทษตามความในหมวดนี้

การทำความผิดที่เพิ่มโทษ
ไม่ได้

๑. มาตรา ๕๔ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๗๕ แห่งกฎหมาย
ลักษณะอาญา. ตามมาตรา ๗๕ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ไม่ให้เพิ่มโทษ
เฉพาะกรณีกระทำความผิดในส่วนลหุโทษกับความผิดที่เกิดขึ้นด้วยความประมาทเท่านั้น
แต่ตามมาตรา ๕๔ นี้ ห้ามเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดที่อายุไม่เกิน ๑๗ ปีอีกประการ
หนึ่งด้วย. อนึ่ง การทำความผิดในส่วนลหุโทษตามกฎหมายลักษณะอาญานั้น แม้ตาม
มาตรา ๗๕ ไม่ให้เพิ่มโทษ แต่ถ้าทำความผิดในส่วนลหุโทษในข้อเดียวซ้ำกันภายในหนึ่งปี
แล้ว ตามมาตรา ๗๖ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาก็ได้บัญญัติว่าให้เพิ่มโทษขึ้น
เป็นทวีคูณได้ด้วย แต่ถ้าไม่ใช่ในข้อเดียวซ้ำกันแล้วไม่ว่าจะเป็นเมื่อใดเพิ่มโทษหา
ได้ไม่ ส่วนตามประมวลกฎหมายอาญานี้ เมื่อได้ชื่อว่าเป็นความผิดลหุโทษแล้ว
ไม่ว่าในกรณีใด ๆ เพิ่มโทษไม่ได้เลย. อย่างไร เรียกว่าความผิดลหุโทษ ย่อมทราบ
ได้จากหลักที่วางไว้แล้วโดยมาตรา ๑๐๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๙

อายุความ

อายุความทั่วไป

มาตรา ๕๕^๒ ในคดีอาญา ถ้ามิได้ฟ้อง และได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาล ภายในกำหนดดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

(๑)^๓ ยี่สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี

๑. ในกฎหมายลักษณะอาญา ให้ชื่อของหมวดนี้ว่า “ว่าด้วยกำหนดเวลาที่จะฟ้องความและที่จะลงโทษในคดีทางอาญา” (ดูมาตรา ๗๗ ถึง ๘๖ ประกอบ) ขอให้ดูมาตรา ๕๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และควรดูมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวง ฯ พ.ศ. ๒๔๙๙ ซึ่งว่าด้วยการห้ามฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ. นั้น ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวง ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ ประกอบด้วย. อนึ่ง ตามมาตรา ๕๕ นี้ หาได้มีข้อความว่าด้วยอายุความสุดหยดลงดงที่เคยมีในมาตรา ๗๕ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาไม่ แต่ที่ไม่มีข้อความเช่นนั้นย่อมเป็นการถูกต้องแล้ว เพราะเมื่อได้ยื่นฟ้องต่อศาลไปแล้วก็ไม่จำเป็นต้องมีอายุความเพื่อฟ้องอะไรอื่นสืบไปอีก ขอให้ดูบันทึกของบรรณาธิการในหนังสือคำพิพากษาศาลฎีกาที่เนติบัณฑิตยสภาจัดพิมพ์ ซึ่งมีอยู่ในตอนท้ายของคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๐๖/๒๕๐๓ ในหนังสือคำพิพากษาศาลฎีกาที่ พ.ศ. ๒๕๐๓ ด้วย

๒. มาตรา ๕๕ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๗๔, ๗๕, และ ๘๒ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา.

๓. สำหรับโทษประหารชีวิตนี้ ปรากฏว่าอันควรเชื่อถือได้ว่า เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๐๗ นี้เอง ได้มีมติในรัฐสภาแห่งประเทศอังกฤษโดยเสียงเป็นเอกฉันท์ให้ยกเลิกแล้ว โทษอย่างสูงจึงมีแต่เพียงจำคุกตลอดชีวิตเท่านั้น

(๒) สิบห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปี แต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี

(๓) สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งปี ถึงเจ็ดปี

(๔) ห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี

(๕) หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น

ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาขังศาลแล้ว ผู้กระทำความผิดหลบหนี หรือวิกลจริตและศาลสั่งงดการพิจารณาไว้จนเกินกำหนดดังกล่าวแล้ว นับแต่วันที่หลบหนี หรือวันที่ศาลสั่งงดการพิจารณา ก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน

มาตรา ๕๖^๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๕ ในกรณี ความผิด อันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือน นับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

อายุความในความผิดอันยอมความได้.

๑. มาตรา ๕๖ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๔๐ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา และควรดูมาตรา ๒ (๗) และมาตรา ๑๒๑ วรรค ๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย กับควรนำมาตรา ๔๔๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งฯ กับฎีกาที่ ๖๑๐/๒๕๐๖ ซึ่งพิพากษาเรื่องสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายของข้าราชการที่ถูกปลดออกโดยคำสั่งที่มีขอด้วยกฎหมาย อันึ่ง ตามกฎหมายลักษณะอาญา เช่นมาตรา ๖ (๗) มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ เป็นต้น เรียกว่า "ความผิดต่อส่วนตัว" และตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดอันเกิด

อายุความขอให้กักกัน

มาตรา ๕๗^๑ ในการฟ้องขอให้กักกัน ถ้าจะฟ้องภายหลังการฟ้องคดี อันเป็นมูลให้เกิดอำนาจฟ้องขอให้กักกัน ต้องฟ้องภายในกำหนดหกเดือน นับแต่วันที่ฟ้องคดีนั้น มิฉะนั้นเป็นอันขาดอายุความ

จากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๔ ก็เรียกว่า “ความผิดต่อส่วนตัว” ด้วยเหมือนกัน. ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น มาตรา ๓๑, ๓๔, ๓๖ และ ๑๒๑ วรรค ๒ เป็นต้น ก็เรียกว่า “ความผิดต่อส่วนตัว” คู่กัน. แต่ตามประมวลกฎหมายอาญานี้มาเปลี่ยนเป็นว่า “ความผิดอันยอมความได้” เมื่อเปลี่ยนมาเป็นเช่นนี้ปัญหาจึงเกิดขึ้นว่าจะถือว่าเป็นอย่างเดียวกับ “ความผิดต่อส่วนตัว” ได้หรือไม่. คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตีความเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ ว่ามีความหมายอย่างเดียวกัน (ดูแจ้งความกรมตำรวจที่ ๗๖/๒๕๐๐) และความจริง คำว่า ‘ความผิดอันยอมความได้’ ฟังแล้วเหมาะสมตามลักษณะของความผิด มากกว่าที่จะเรียก ‘ความผิดต่อส่วนตัว’ อนึ่ง ขอให้ดูคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๕๔/๒๕๐๒ เรื่องมอบอำนาจให้ร้องทุกข์แทนได้ และฎีกาที่ ๒๑๔/๒๕๔๔ เรื่องผู้เยาว์อาจร้องทุกข์เองก็ได้ นอกจากนี้ควรทราบด้วยว่าในคำพิพากษาที่ว่านี้ ได้พิพากษาไว้อีกว่า กรณีที่ประโยชน์ของผู้เยาว์ขัดแย้งกันกับประโยชน์ของผู้แทนโดยชอบธรรมนั้น ผู้แทนโดยชอบธรรมนั้นจะถอนคำร้องทุกข์นั้นหาได้ไม่ ศาลฎีกาเคยพิพากษาโดยฎีกาที่ ๗๗๓/๒๕๐๓ ไว้ว่า เมื่อร้องทุกข์ไว้ภายใน ๓ เดือนแล้ว ย่อมฟ้องได้ภายในอายุความทั่วไป ส่วนใครจะมีอำนาจร้องทุกข์ได้ขอให้ดูมาตรา ๔, ๕, ๖, ๑๒, ๓๑, ๓๔, ๓๖, ๓๘, ๑๒๑, ๑๒๓, ๑๒๔ และ ๑๒๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และควรดูฎีกาที่ ๑๒๒๖/๒๕๐๓ ประกอบด้วย.

๑. มาตรา ๕๗ นี้ บัญญัติความขึ้นใหม่ เป็นเรื่องของอายุความที่จะฟ้องให้ศาลกักกัน ที่มีการฟ้องภายหลังการฟ้องคดีอาญาแล้ว ควรดูมาตรา ๔๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ประกอบด้วย.

มาตรา ๕๔ เมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้ใด ผู้หนึ่ง ยังมีได้รับโทษกึ่งได้ ได้รับโทษแต่ยังไม่ครบถ้วนโดยหลบหนีก็ ถ้า ยังมีได้ตัวผู้หนึ่งมาเพื่อรับโทษ นับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือนับแต่วันที่ผู้กระทำความผิดหลบหนี แล้วแต่กรณี เกินกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ เป็นอันล่องเลขาธิการลงโทษ จะลงโทษผู้หนึ่งมิได้

อายุล่วงเลขาธิการลงโทษ

- (๑) ยี่สิบปี สำหรับโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี
- (๒) สิบห้าปี สำหรับโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี
- (๓) สิบปี สำหรับโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี
- (๔) ห้าปี สำหรับโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีลงมา หรือโทษอย่างอื่น

มาตรา ๕๕ การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ หรือการกักขังแทนค่าปรับ ถ้ามิได้ทำภายในกำหนดห้าปี นับแต่วันที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด จะยึดทรัพย์สินหรือกักขังไม่ได้

ล่องเลขาธิการยึดทรัพย์สินหรือกักขังแทนปรับ

ความในวรรคแรก มิให้ใช้บังคับ ในกรณีการกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งทำต่อเนื่องกับการลงโทษจำคุก

มาตรา ๑๐๐ เมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้กักกันผู้ใด ผู้หนึ่ง ยังมีได้รับการกักกันกึ่งได้ ได้รับการกักกันแต่ยังไม่ครบถ้วนโดย

ล่องเลขาธิการกักกัน

- ๑. มาตรา ๕๔ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๔๒, ๔๓ และ ๔๔ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งเป็นบทบัญญัติว่าด้วยเรื่องล่องเลขาธิการลงอาญา
- ๒. มาตรา ๕๕ นี้ เป็นความที่บัญญัติขึ้นใหม่
- ๓. มาตรา ๑๐๐ นี้ เป็นความที่บัญญัติขึ้นใหม่ ควรดูมาตรา ๔๓ และมาตรา ๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ด้วย อนึ่ง 'กักกัน' ไม่ใช่โทษ เป็นแต่เพียงวิธีการเพื่อความปลอดภัยเท่านั้น ขออย่าไปจำไขว้เขวกับ 'กักขัง' ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญาที่ได้บัญญัติขึ้นใหม่นี้ให้เป็นโทษ โดยจัดให้อยู่ระหว่างโทษปรับกับโทษจำคุก ที่ต้องขังไว้เช่นนั้นก็เพราะในมาตรา ๑๐๐ นี้ใช้คำว่า 'นับแต่วันที่พ้นโทษ' เมื่อขังแล้วไว้เช่นนั้นแล้วจะได้ไม่ต้องลง

หลบหนีคดี ถ้าพ้นกำหนดสามปี นับแต่วันที่พ้นโทษ โดยได้รับ
 โทษตามคำพิพากษาแล้ว หรือโดยล่วงเลยการลงโทษ หรือนับแต่วัน
 ที่ผู้นั้นหลบหนีระหว่างเวลาที่ต้องกักกัน เป็นอันล่วงเลยการกักกัน
 จะกักกันผู้นั้นไม่ได้

บังคับตามคำสั่งศาล
 หรือขอให้ศาลบังคับ
 ตามที่ผู้ต้องหา

มาตรา ๑๐๑ การบังคับตามคำสั่งของศาล ตามความใน
 มาตรา ๔๖ หรือการร้องขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงิน เมื่อผู้ต้องหาพ้น
 ประพฤติผิดที่จับตามความในมาตรา ๔๗ นั้น ถ้ามิได้บังคับ
 หรือร้องขอภายในกำหนดสองปี นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง หรือนับแต่
 วันที่ผู้ต้องหาพ้นประพฤติกักกัน จะบังคับหรือร้องขอไม่ได้

ลักษณะ ๒

บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๐๒ ความผิดลหุโทษ คือความผิดซึ่งต้องระวางโทษ
 จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำ
 ทั้งปรับเช่นว่ามานี้ด้วยกัน

๑. มาตรา ๑๐๑ นี้ เป็นความที่บัญญัติขึ้นใหม่ ควรดูมาตรา ๔๖
 มาตรา ๔๗ และมาตรา ๗๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ด้วย.

๒. ดูความส่วนที่ ๑๐ ว่าด้วยความผิดที่เป็นลหุโทษ ในกฎหมายลักษณะ
 อาญา ตั้งแต่มาตรา ๓๓๒ ถึง ๓๔๐ กับฎีกาที่ ๓๗๑/๒๔๔๖ และกฎหมาย
 เฉพาะเรื่อง เช่น กฎหมายว่าด้วยเทศบาลและสุขาภิบาล เป็นต้น ประกอบ
 และควรดูมาตรา ๖๒, ๖๕ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา กับมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.
 ให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๕๕ นอกจากนั้นควรดูมาตรา ๔๖, ๔๘,
 ๕๔, ๑๔๕ กับมาตรา ๓๖๗ ถึง ๓๙๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ และมาตรา ๑๑
 แห่งประมวลกฎหมายอาญาทหาร ประกอบด้วย.

๓. มาตรา ๑๐๒ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๓๓๒ แห่งกฎหมาย
 ลักษณะอาญา และควรสังเกตว่าความในมาตรา ๑๐๒ นี้ เป็นบทที่บังคับให้ทราบ

ความผิดที่เป็นลหุโทษ

มาตรา ๑๐๓^๑ บทบัญญัติในลักษณะ ๑ ให้ใช้ในกรณีแห่งความผิดลหุโทษด้วย เว้นแต่ที่บัญญัติไว้ในสามมาตราต่อไปนี้

นำลักษณะ ๑ มาใช้ได้, แต่มีข้อยกเว้น

มาตรา ๑๐๔^๒ การ กระทำ ความผิดลหุโทษ ตามประมวลกฎหมายนี้ แม้กระทำโดยไม่มีเจตนาที่เป็นความผิด เว้นแต่ตามบทบัญญัติความผิดนั้นจะมีบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่น

ไม่ต้องมีเจตนาที่ผิด

ความผิดลหุโทษคือความผิดที่มีอัตราโทษตามนัยดังกล่าวนี้ ซึ่งทั้งนี้หมายความว่า จะเป็นความผิดในกฎหมายใดก็ตาม ถ้าโทษอยู่ในอัตราที่วางไว้แล้ว ย่อมถือว่าอยู่ในข่ายที่เป็นความผิดลหุโทษ. ดังนั้น จึงควรเป็นที่เข้าใจว่า ความผิดลหุโทษมิได้มีเฉพาะที่บัญญัติไว้ในภาค ๓ คือ ตั้งแต่มาตรา ๓๖๗ ถึงมาตรา ๓๘๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้เท่านั้น แม้ในบทกฎหมายอื่นถ้าโทษไม่สูงกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๒ นี้ ถือเป็นความผิดลหุโทษด้วยทั้งนั้น อนึ่ง น่าคิดอยู่ไม่น้อยว่าโทษจำคุกที่เกี่ยวกับความผิดลหุโทษนั้น ถ้าได้วางหลักเสียใหม่ คือแทนจะลงโทษจำคุก เปลี่ยนเป็นลงโทษกักขังเสียทั้งหมด น่าจะเหมาะสมกว่า เพราะเป็นเพียงลหุโทษเท่านั้น ไม่ควรให้ถึงกับต้องลงโทษจำคุกอีกต่อไป เพราะโทษ ๗ ก็ได้เพิ่มโทษสถานกักขังซึ่งเบากว่าโทษจำคุกขึ้นไว้แล้ว. จริงอยู่ เมื่อโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน ศาลอาจให้ลงโทษกักขังแทนตามมาตรา ๒๓ ก็ได้ แต่นั่นไม่ใช่เป็นการวางหลักที่แน่นอน และยังไม้อาจทำได้เสมอไปอีกด้วย (ดูมาตรา ๒๓ ประกอบ) นอกจากนี้ควรทำความเข้าใจไว้ด้วยว่า แม้มีโทษสถานอื่นเข้ามาเพิ่มด้วยก็ตาม แต่ถ้าอัตราโทษจำคุกและโทษปรับตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้นไม่สูงกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๒ นี้แล้ว ต้องถือว่าเป็นความผิดลหุโทษเสมอไป

๑. มาตรา ๑๐๓ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๑๑ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา. อนึ่ง ขอให้ดูมาตรา ๑๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญานี้ประกอบด้วย

๒. มาตรา ๑๐๔ นี้ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๓๓๓ แห่งกฎหมายลักษณะอาญา. อนึ่ง ขอให้ดู เช่น มาตรา ๓๖๗ และ ๓๘๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่มีว่า “เว้นแต่ตามบทบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่น” ประกอบด้วย

พยาน

มาตรา ๑๐๕^๑ ผู้ใดพยานกระทำความผิดลหุโทษ ผู้นั้น
ไม่ต้องรับโทษ

สนับสนุน

มาตรา ๑๐๖^๒ ผู้สนับสนุนในความผิดลหุโทษไม่ต้องรับโทษ

๑. ๒. มาตรา ๑๐๕ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๖๒ แห่งกฎหมายลักษณะ
อาญา และมาตรา ๑๐๖ ควรเปรียบเทียบกับมาตรา ๖๕ แห่งกฎหมายลักษณะ
อาญา

อนึ่ง นอกจากตามมาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๐๖ แห่งประมวลกฎหมาย
อาญา ที่ได้บัญญัติ เรื่องไม่ต้องรับโทษในกรณีพยาน กระทำ ความผิด หรือ
สนับสนุนในความผิดลหุโทษแล้ว ตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมาย
อาญานี้ ก็ไม่เอาผิดแก่ผู้ช่วยผู้กระทำความผิด หรือต้องหาว่ากระทำความผิด
ในความผิดลหุโทษอีกประการหนึ่งด้วย. คือมีอยู่ดังนี้ “มาตรา ๑๔๕ ผู้ใด
ช่วยผู้อื่นซึ่งเป็นผู้กระทำความผิด หรือเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำ
ความผิด อันมิใช่ความผิดลหุโทษ เพื่อไม่ให้ต้องโทษ โดยให้
พำนักแก่ผู้นั้น โดยซ่อนเร้น หรือโดยช่วยผู้นั้นด้วยประการใด เพื่อ
ไม่ให้ถูกจับกุม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกิน
สี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

พิมพ์ที่ ไทยพิมพ์—ร.พ. อักษรสารการพิมพ์ 72 ถนนบำรุงเมือง (ตอมวัดสระเกศ) พระนคร โทร. 21419
นายสิทธิชัย ปริกัมศีล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2508